40. szám. Nagy-Kanizsa, Szerdán 1876. október 4. III. évfolyam.

Kiadó hivatal:
Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ujvárosház utcza 513 szám.
Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt. Félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr
Hirdetmények:
3 hasábos petitsor egyszer 7 kr. többször hirdetésnél 5 kr
Bélyegdíj 30 kr

ZALA

Szerkesztési iroda:
Hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Uj városház utcza 513. sz
Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el
Kéziratok vissza nem küldetnek.
Nyilttér:
Petitsora 10 kr.

MEGYEI ÉRDEKÜ, KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP
Több egylet hivatalos közlönye.

Hirdetéseket felvesznek: Weisz Mór, Budapesten, Servita-tér 4. és Bécs I., Wollzeile 18 sz. Lang L. és társa, Budapesten, fürdő-utcza 1. sz. Oppelik A. Bécs, Stubenbastei 2 sz.

Előfizetési felhivás
a
„ZALA"
megyei érdekü, közmüvelődési, társadalmi és gazdászati hetilap
III. évfolyamának utolsó negyedére.

Előfizetési dij a „Zalá"-ra helyben vagy postai szétküldéssel: az okt – decz. negyedre 1,50.

Nagy-Kanizsán 1876 szeptember 19.

A kiadóhivatal.

Zalamegye főispánjának fogadtatása
a n.-kanizsai indóháznál.

Zalamegye ujonnan kinevezett főispánja, Ürményi József ur ő méltósága október 1-én délután ¾2-kor érkezett Budapestről a kanizsai indóházhoz, innen tovább veendo utját Zala-Egerszegre, hol az október 2-án megtartandó rendkivüli megyei közgyülésen székfoglalása mellett a megye részéről leendő tiz bizottsági tag megválasztása megtörténjék Nagy-Kanizsa város képviselői, úgy a hatóságok és a különféle testületek városunk polgármestere által eleve valának értesitve főispán urnak keresztül utaztáról és egyszersmind felkérve, hogy annak üdvözletére a jelzett napon és órában az indóháznál megjelenni sziveskedjenek. A képviselők, a különféle egyházi és világi testületek nagy számmal gyültek össze, a zászlókkal diszitett indóházban, hol a főispán úr üdvözletére és kiséretére ide érkezett megyei hatósági tagokkal együtt a vonat megérkeztét bevárták. A tüzoltótestület teljes diszben állittatott fel parancsnok Hencz Antal ur vezetése mellett az indóházi perronon. A vonat megérkezvén, a vaggonból kiszálló főispán a jelenvoltak által zajos éljenekkel üdvözöltetett s az 1-ső osztályú váróterembe kisértetett, mely azonban a jelenlevőket csak kis részben fogadnatta be. Itt elsőben is Csutor Imre alispán ur által üdvözöltetett meleg szavakkal, melyekben szónok azon reményét fejezé ki, hogy a megye főispán úr erélyes és bölcs vezetése mellett bizonyára fel fog virágozni, kivánván a főispán urnak, hogy ennek elérésére az ur Isten élete napjait minél hosszabbakra nyujtsa. Alispán ur meleg üdvözlete kétszer szakittatott félbe a jelenlevők zajos éljenzése által. Másodizben a város nevében érdemes polgármesterünk Belus József ur üdvözölte röviden, de velősen főispán urat, ki ugy az alispán mint a polgármester beszédét meleg szavakkal viszonozta, az elsőre nézve örömét fejezvén ki, hogy első lépése alkalmával, mikor még működését meg sem kezdette, ily bizalommal találkozik, igéretet tevén, hogy a közigazgatási bizottság élén, melyre ő Felsége meghivta, a megye felvirágoztatására mindent el fog követni, a másodikra nézve pedig, hogy ismeri Nagy-Kanizsa város haladását, s ennek, bár kereskedése, mely a megyében ugy is nagy előnyt nyujt neki, felvirágzásához járulni, szintén a közigazgatási bizottság feladatához tartozik. Mindkét beszédet lelkes éljenek követték. Ezután a bemutatások történtek.

Polgármester ur bemutatta a városi képviselői testület, és külön többet ennek tagjai közül, kikkel főispán ur kezet szoritott, azután a perronra menve a tüzoltótestület tisztelgését fogadta, melynek fontos és nehéz feladatát főispán ur néhány szóban méltányolta. Ezzel az üdvözlő ünnepély Nagy-Kanizsán véget ért. Főispán ur azután az ebédlőbe ment, ott várván be az Egerszegre menő vonat indulását, mindazokkal, kik az október 2-diki gyülésre Kanizsáról szintén Egerszegre indulandók valának.

E gyüléssel Zalamegyére nézve is uj aerája kezdődik a közigazgatásnak; akarjuk remélni és merjük hinni, hogy a megye jobb, virágzóbb jövőjére. Zalamegye közönsége bizalmával oly férfiakat fog megtisztelni, s olyanokat fog a közigazgatási bizottságba választani, kik jelen viszonyaink közepette a jellem és hazaszeretet paizsával felvértezve mindenütt és mindenben a megye és haza jólétét fogják szemeik előtt tartani.

Ezen első és sikeres munka gyümölcseinek reményében lelkünk mélyéből üdvözöljük Ürményi József, főispán ur ő méltóságát, ki a közigazgatási bizottság elén szép, nagy megyénket vezetni fogja.

Nemzetiség és nevelés.
(Folytatás.)

(Hmnn.) De nemcsak őrei voltak ők nemzeti nyelvünknek és vele nemzetiségünknek. Ők ébresztői voltak annak a lelkesedésnek, mely a haza fenntartásának mozgató ereje. A nemzet gyászos, szomorú napjaiban ők adtak e gyásznak szivetrázó kifejezést, s a nemzet öröm napjaiban, ők zengtek lantjukon örömeneket, szivderitőt, lelkesitőt. S mikor a nemzet aléltan szunnyadozott, megfeledkezve önmagáról, drága nagy multjáról, az ő mennydörgéshez hasonló szavuk rázta fel az aléltságból, a szivet, melyet még az imént a kétségbeesés keserüsége töltözt be sziniglen, az ő szavuk nyitotta meg ujra a reménynek, a szebb és jobb jövő reményének.

De mi háladatlanok vagyunk hazánk e nagy fiai iránt. Minél nagyobbak az ő érdemeik, annál nagyobb a mi háladatlanságunk irántuk, mert szivünkben nincs meg egészen dicső nevük kegyeletes emléke, s a helyett, hogy beteg nemzeti közérzületünk gyógyitására azon tiszta forráshoz zarándokolnánk, mely nemes, tiszta, hazafias lelkük kifolyása volt, asztalainkat elárasztja az idegen termék, mely müveltségünket gyarapitja ugyan, de többnyire a nemzeti érzület kárára ott, hol ez teljesen meg nem gyökerezett még a szivben.

Azután régi igazság az, hogy a betü öl, a szellem pedig éltet; a kinek szivében eleven forrása nem nyilik a nemzeti érzületnek, az a nyelvet talán csak a gyakorlati czél eszközének tartja, és valóban számos nevelő van, ki megelégszik vele, ha a nyelv tudása a gyakorlati czélnak megfelel.

Már más helyen is hangsúlyoztam, hogy a nyelvoktatásnak csak egyoldalú felfogására mutat pusztán a gyakorlati czélnak szemmel tartása, az anyanyelvre nézve ez valóban szégyenitő s csak néhány idegen nyelvre nézve állhat fenn, mint hasznossági elv, azokat tisztán csak a használhatóság czéljából tanulván még. A hazai nyelv oktatásának egyik nem kevésbé fontos oldala, az ideális czél, melyre törekednünk hazafiui kötelességünk. Ily módon a nyelv tényezője a hazafiúi érzületnek, a nemzeti közérzületnek és kulcs, mely ez érzület elzárt forrását a szivben megnyitni képes. Nagy és hős férfiú nem lehet mindenki, a világ urának bölcseségére mutat, hogy nem csupán óriásokkal népesitette be a világot; de hazáját szerető becsületes érzelmü polgár minden ember lehet és kell is, hogy legyen, mert azon egyéni szabadságért, melyet alkotmányos állam polgárainak nyujt, ez alkotmányos állam viszont megkiváuhatja polgáraitól, a szeretetet, a hűséget és áldozatkészséget, s ezt önként felajánlani a hazának, legszebb kötelessége a polgárnak.

De a földön mindent tanulni kell, mert születésekor nincs gyarlóbb teremtmény a földön, mint az ember. Még érzékeinek használata is csak korlátolt ekkor. S a csiráikban nyugvó érzelmek, (ha egyáltalán csiráikban meg vannak már a kisded szivében is) csak később kelnek ki különféle behatások alatt és indulnak lassú fejlődésnek a legkülönfélébb befolyások következtében. Szülőhelyünk benső szeretete kétségenkivül velünk született érzelem, melynek legerősebb öntudatára jutunk akkor, midőn idegen helyen kénytelenittetünk élni s emésztő honvágy égeti keblünket, s Kisfaludy Károlylyal együtt felsohajtunk:

Örök tavasz bár zöldel itt körüle,
Ott a természet déli gyászra dűle,
S hegy völgyet zord fagy, zuz, köd, hó tetéz:
De ott szabad! s a gazdaglét öléből,
A földi szépnek büszke lakhelyéből,
Vadon berkére vissza-visszanéz!

(Folyt. kör.)

A „ZALA" TÁRCZÁJA.

Egy szórakozott életéből
V.

„Nem is lesz szükség, hogy valamit eladjunk, megkisérem tán kölcsönbe is birom e pénzt kapni."

„Kitől?" kérdé Klára kiváncsian.

„Ne törödjél azzal, csakhogy meg lesz, majd lassankint részletekben lefizetendem."

„S nemde kedves bátyám megengeded, hogy mi is járulhatunk a fizetéshez?

„Ha pénzetek lesz szivesen."

A tanár neje eddigelé gondolkodva állott és most mondá: mit adsz, ha eltalálom, hogy kitől akarod e pénzt kérni?" —

„Kitől?"

A tanárné férje füléhez hajolt és sugá: „Báldosy tanártól." —

„Igazad van" viszonzá ez nevetve, neje homlokát gyengéden kezével érintve és mosolyogva folytatá: „de most a kis Klárikára itt vár a nagy feladat."

„És mi az?"

„De nem tudom megteszed-e?"

„Hogy is kérdezheti bátyám azt."

„No irj Gerőfynek s tudasd vele, hogy a délutáni órára elvárom."

Klára bátyját megcsókolá az ebédlőből örömittasan elsietett, hogy Gerőfyt bátyjához rendelje.

VI.

Ha a régiek, az embert joggal egy kis világnak nevezték; mert benne minden elemet föltalálhatni, ugy moralis szempontból is annak nevezhető, mert benne minden jó és rosz tulajdonság található — és a mennyiben egyik vagy másik emberben valamely moralis jó vagy rosz fősulyban van, annyiban mondjuk, hogy ez vagy amaz főjellemvonása. Vannak ugyan oly emberek is, kikben egyenlő mérvben találhatók az emberi nem jó és rosz tulajdonai: de csak fölötte ritkák, mert részint a nevelés, részint a nyilvános élet, a kör melyben valaki forog, teszik, azt, hogy az emberben egyik vagy másik tulajdonság tusulyra kap — azért soha se hozzunk itéletet a roszra, ne dicsérjük fölötte a jót; mert ki tudja valjon saját érdeme-e, és milyen ember lett volna belőle más körülmények közt.

Ezeket szükségesnek tartottam előre küldeni; mert egy helyre vezetlek kedves olvasó, mely a legtökéletesebb rosszat zárja magába — egy hazárd játszó szobába. Megbocsájtható a részegnek ha iszik; mert az ital természeti szükség, s ő csak azon hibába esett, hogy határt vagy mertéket nem ismer — és végre a természet saját önmagát megbünteti. De a játszó, bár föltéve, hogy időöltés czéljából kezdi is a játszást — már akkor is vétkezik, mert az okosság parancsolja, hogy az időt hasznosokkal töltsük; és tökéletesen alásülyed — ugy szólva az állathoz alázza magát, midőn szenvedélyévé válik, midőn azért játszik, hogy nyerjen. E nyeremény okvetlenül más ember kárán — nem egyszer boldogsága alásülyedésével történik és számtalan eset van arra, hogy valaki a kártyával életét is elveszté. Nézd csak egyszer meg a szenvedelyes játszót, ha egy kártyára nagy összeget rak; nézd meg csak arczvonásait, mint tükröződnek rajta, kétség, remény, bú vissza, mint villognak szemei, hol a pénzre, hol a kártyára melyet ellenfele fölemel — valóban ki egy ily embert szemlélt már egyszer, az nem mondhatja, hogy az oly ember Isten hasonképe. Senki sem képes magát oly annyira fölemelni és alásülyesztení, mint az ember.

Inkább megbocsájtanám az embernek, ha éhségét, csillapitandó tolvajlásra vetemedik, mint hogy utolsó fillérét, melyen tán családjának kenyeret vehetne, egy kártyára teszi.

P. városban is volt egy titkos játszó szoba az „oroszlányhoz" czimzett vendéglőben. A vendéglő egyik legtávolabb eső szobája volt e czélra kiszemelve, s mondhatjuk oly nagy óvatossággal volt e szoba választva, hogy a legturfangosabb kém sem lett volna képes egy könnyen rá jönni. Ha e terembe jutni akarnánk, e terembe, melynek falai közt már számos ember életboldogságát temette volt el; akkor a második emeletbe kell menünk, a hosszu csarnokot végig haladva egy ajtó elé érünk, a mely egy négyszögletü szobába vezet, melynek körülbelül két méternyi a hosszusága és két méternyi szélessége. E szobában egy ágy, két szék, egy asztal állott, — azonban bár lakva nem volt — egy lefüggő lámpa által meg lett világitva; nem vélné az ember hogy e teremből más felé is lehetne kijárat, ki azonban a ház titkaiban otthonos, az a szoba egyik szögletéhez mén, ott a falba helyezett rugón egyet nyom és ime hirtelen a padozat egyik darabja, melyen egy ember kényelmesen leszállhat kinyilik, innen egy lépcsőzet lefelé vezet — és ismét egy szobába térünk; mely alig lehet fél akkora mint az előbbi — e szoba — ha ennek nevezhetjük, világitva nem volt — setétség ura kodik benne. — E szoba közepén is.nét egy rugó van alkalmazva, — erre bizonyos időközben háromszor nyomva, éles csengés hallatszik alant, mely azonban lent csak tompa hang gyanánt hallható — kevés vártatva, mint egy feleletül — egy csengetyü éles hangját halljuk; most ismét hatot nyomunk a már emlitett rugóra — ez az alantvalókat meggyőzi arról, hogy házibaráttok vagyunk és a padozat egyik darabja alacsereszkedik és lepcsőzetet látunk; mely alig ódzva — egy szobába vezet; melyben a bejárás a szó szoros értelmében a tetőzetről vezet.

A játszó-terem, hosszukás alaku. Csinosan be van bútorozva és az első pillanatra mindjárt észre vesszük, hogy itt a „hobb." emberek üzik veszélyes játékukat. De nézzünk kissé a jelenlevők után.

Egy hosszukás zöld posztóval bevont asztal mellett körülbelül tiz személy ül. Mindenik előtt egy palatábla, melyen egy hosszukás darab kréta függ. —

„Tartom!" kiáltta egy rikácsoló hang, melynek tulajdonosában Gerőfy hadnagyra ismerünk. —

Barátom! viszonza egy egyenruhába öltözött, körülbelül 30 éves fekete haju férfiú, kinek kék szemeiben na-

A rabipar kifejlődésének akadályai hazánkban*)

Az általános elismerésben részesült szegedi iparkiállitáson, melynek fényes sikere a legnagyobb gáncsot is elnémitotta, feltünően lazán volt képviselve a fegyházi és börtönipar, s az egész országból csak egy államfegyház: az illavai és két királyi ügyészségi börtön: a nagyváradi és egri állitott ki fegyenczek, illetőleg rabok által készitett iparczikkeket.

Okait kutatva ezen hiánynak, mellőzésével a keleti indolentia vadjának, nem gondolhatunk másra, mint a valódi okra, hogy hazánkban ez ideig a rabipar fejlesztésére vajmi kevés gond és fáradság fordittatott.

Nem szólok itt az állami fegyintézetekről, Vác, Illava, Lipót-vár, Szamosujvár, Márianosztra stb., mert ezen intézeteknek már előhaladott iparuk van, kár hogy nem képviselhették magukat, miután ez alkalommal kitünt volna az állami fegyintézetek kereseti képessége és forgalma — mely évdövel az intézetekre forditott költséget és a fegyenczek élelmezését is fedezni fogja, — hanem szólok egyedül a kir. ügyészségi börtönökről; melyekben a munkáltatás, illetőleg ipari oktatás oly nehezen fejlődik, mikép azon kir. ügyészségeket, melyeknek börtöneiben dologház lett felállitva 1872. óta, ujjaikon könnyen képesek vagyunk megszámlálni.

Pedig ennek elmulasztásából roppant nagyszámu gazdasági kár háramlik hazánkra, melynek erkölcsi oldalát ha tekintjük, a kár kiszámithatlanná válik.

Mintegy 5000 munkás kéz hever évenként dolog nélkül az összes hazai börtönökben, s majdnem fél millió forintot emészt föl anélkül, hogy ezen összegből munkájával csak tizedrészét is visszatériteni képes lenne.

É s ki ennek oka? Az állam? Az államnak elég gondot ad a tegybázi ipar fentartása, s körülményei között nem tehet millió befektetéseket a kir. ügyészi börtönök dologházának felállitására.

A királyi ügyészségek? Ezeknek magasabb hivatásuk a jogfejlesztés terén és az igazságszolgáltatásnál s ennek ellenőrzésénél annyira igénybe van véve minden idejök, hogy ezen fontos kötelességeiknek is alig tehetnek eleget a reájok halmozott más teendők, mint rabélelmezés, ebből kifolyó számadások és a bünfenyitő vizsgálatok nyilvántartása miatt, s ha ebbeli kötelességeiknek eleget tesznek, az esetben mulasztási vád nem érheti őket.

Egyedül oka ezen mulasztásoknak hazánkban a közönség, és pedig a közönség azon része, mely kézmüipar üzésével foglalkozik.

Ezen egészséges józan gondolkodásu része hazánk társadalmi osztályainak nem gondolkodott még a rabipar mikénti felhasználásának és ez által mind magának, mind pedig a köznek mulasztása által felszámithatlan károkat okozott. —

Mert a rabipar fejlesztését egyedül csak iparegyesületek és testületek vihetik keresztül, mihelyt az egyesek vállalkozásává fog fajulni, alapja lesz egy elviselhetlen monopoliumnak, mely a kisebb ipart elfogja pusztitani.

Vegyük csak, hogy egy élelmes vállalkozó kibérli valamely királyi ügyészség elitélt rabjainak munka erejét, s állit föl néhány kézigépet s olcsó munkásaival nagyban gyárt némely ipartargyakat, ez esetben a kisebb ipar vele nem lesz versenyképes, és ha esztergályosok pusztulnak el ha asztalos munkát vállal, ugy az asztalosoknak csinál teménytelen kárt, s azok megélhetését és adóképességét kérdésessé teszi.

És ez igy megy minden iparágat illetőleg, miért is az iparegyesületeknek, hogy ezen rosznak elejét vegyék, jó eleve gondoskodni kell ennek megelőzéséről és pedig ugy, hogy saját kezeikbe vegyék a rabipart és annak fejlesztését.

Egyes vállalkozók, ha épen a rabipar terén akarnák tőkéiket gyümölcsöztetni, mig egy részről odiózussá válnak azon polgártársaik előtt, kiket nyomni fognának vállalkozásaikkal, másrészről a kezdet nehézségeit nem fogják könnyen leküzdhetni, miután ellehetnek készülve arra az ily féle vállalatoknál, hogy az első évi befektetés vajmi kevés százalékot fog jövedelmezni.

De nemcsak ezen szempontokból nem ajánlatos az egyesek vállalkozása, hanem még azon fontos tekintetből sem, mely a munkálandó iparág megválasztásánál az egyesek akaratának erkölcsi szempontból gátul szolgáland, miután nem minden iparág alkalmas arra, hogy a szegény szerencsétlen izolált egyéneknek csak némi szórakozást nyujtson, mi csak az alakitó tehetség igénybevételének s a folytonos helyhez kötött munka kizárásával érhető el sikeresen. —

Eletfeltétel azért a rabipar meghonositásánál az, hogy ennek élére csakis iparegyesületek álljanak és pedig következőleg:

Egy oly városban, hol királyi ügyészségi börtön van, az ipartestület számban véve a felhaszálható munkaerő számát, tanácskozmányt tart arra nézve: mily iparágat miveltessen a rabokkal.

Midenekelőt figyelembe veendő, hogy a vállalat által a kisipar el ne nyomassék, hogy a müvelendő iparágnak kiviteli piaca legyen, vagy versenyképességgel birjon a behozatal ellensulyozására, hogy oly mivelési iparág legyen mely alakitó ügyességet igényel, mely nem helyhez kötött és nem árt az egészségnek.

Ha pedig ily iparág nem lenne meghonositható, az esetben mindazon iparosok bevonandók lennének a társulatba, kiknek iparát miveltetni szándékozik az egyesület.

Például ha asztalos mühely lenne felállitva a rabdologházban, az esetben azon városban lakó minden asztalos jogositva lenne bizonyos meghatározott árakon az általa készült iparczikkeket a rabdologházban mintegy gyárilag készittetni, s készült tárgyait saját belátása szerint értékesiteni — s ez esetben előre meghatározhatná, hogy egy vagy két segéd munkáját óhajtja e a rabdologházban értékesiteni. —

Azon esetben, ha ily iparegyesület vállalkozását elhatározta, s a rabipar mivelésére rá szánta magát, az esetben bizonyos osztalék kikötésével, mely a bruttó jövedelem egy negyed részénél kevesebb alig lehet, szerződik az állammal s rendes fizetés és nyereség-osztalék kilátásával egy ügyesebb fiatal iparost a munkavezetésével megbiz és megkezdendi működését.

A kezdet első féléve sok nehézségekkel fog küzdeni de miután biztositva van arról, hogy a börtönök kezelésével megbizott királyi ügyészeknél mindenütt a legnagyobb támogatásban fog részesülni, hogy a fogház felügyelők, ha némi százalékban részesitetnek, mit fokozott felügyeletök folytán méltán meg is érdemlenek, ha a rabok keresményökkel élelmezési pótlékot szerezhetnek, mi rájuk nézve életfeltétel, az esetben munka megosztás elve mellett a siker el nem fog maradni.

Mily anyagi és erkölcsi haszna lesz a rabipar általánositásának, az kiszámithatlan — és akik ezen czél elérése végett a dolgok élére állanak, okvetlen a haza és emberiség hálájára fogják magukat érdemesiteni. (A. I.)

Tóth Mór.

*) Városunkban is fegyház lévén, a fenti czikket a különben szerkesztett „Alföldi Iparlapból" annál szélesebbnek láttuk átvenni, mert a benne kifejtett eszmeket nagyon helyeseknek és kivihetőknek tartjuk. Ajánljuk mindazok figyelmébe, kik az igen fontos ügyiránt érdeklődéssel viseltetnek. — Szerk.

Helyi és megyei hirek.

— ***Zala-Egerszegről*** kedden reggel a következő táviratot vettük: Ürményi József, főispán úr ő méltóságát Zala-Egerszeg meleg óvatiával fogadta. A beiktatás a legnagyobb és legmelegebb lelkesedéssel ment végbe. Mind a főispáni székfoglaló, mind pedig a főjegyző felköszöntő beszéde jegyzőkönyvbe vétetni határoztatott. A közigazgatási bizottság tagjaivá választattak: Glavina Lajos, Csertán L, Putheány, Martinkovics Károly, Thassy Miklós, Skublics István, Bessenyey Ernő, Horváth Mór, Sélley László, Árvay István. — Főispán ő méltóságánál fényes, kedélyes estély száz személyre.

(Midőn e választás fölött teljes örömünket fejeznők ki, miután benne vezérczikkünkben kifejezett várakozásunk teljesült, tudatjuk olvasóinkal, hogy lapunk legközelebbi számában érdemleges leirását hozandjuk a megyei rendkivüli közgyülésnek. Szerk.)

(**Hivatalos**) A hivatalos lapban olvassuk, hogy Krób Pál, Zalamegye eddigi másodtanfelügyelője ideiglenes tanfelügyelővé, Györffy Jáno ur pedig ugyan-e megyébe tolnokká neveztetett ki.

(**Tornaegyleti élet.**) A nagy-kanizsai tornaegylet f. hó 4-én szerdán esti 6 órakor kezdi meg rendes téli tornázását, mire a tagok körözvény által vannak értesitve. A tornázás után társas összejövetelt tart a „Korona" vendéglőben. A rendes tagokon kivül a torna-egylet szivesen látja a téli tornázás megkezdésekor mindazokat, kik ez erőtedző gyakorlatok üzésére hajlamot éreznek magukban. Kivánatos volna, ha a tornaegylet a téli gyakorlatok kezdésekor minél inkább erősödjék.

— (**Fontos országos értekezlet.**) A fővárosban a hazai ipar érdekében szeptember hó 27-én igen fontos értekezlet tartatott. Olvasóink emlékezni fognak az országos magyar nőképző-egylet részéről kibocsátott s általunk annak idején közlött azon felhivására, melyet egy országos értekezlet megtartása tárgyában a hazai nőegyletekhez intézett azon kérdés fölött tanácskozandók: „miként karoltassék fel legczélszerübben társadalmi úton a magyar ipar." Az értekezlet szeptember 27-én valóban meg is tartatott, melyen a következő egyletek voltak képviselve: Az országos nőképző-egylet; a magyar nő iparegyesület; a Fröbel egylet; a m. gazd. asszonyok országos egyesülete; az orsz. magyar ipar egyesület; a Taháta egylet; a pozsonyi, kassai és székely házi ipar-egyletek; a miskolczi fillér-egylet; s a szegedi, kolozsvári, pécsi, hevesmegyei, aradi, sárosmegyei, gyöngyösi és budapesti jótékony-nőegyletek.

Az értekezlet Vörös Pálnét és Szász Károlyt választotta meg elnökökké; jegyzőkké Hegedüs Sándort és Gelléri Mórt. Vörös Pálné, meleg lelkesült szavakban nyitotta meg az ülést, a melyben anyagi téren való nagy hátramadásunkat fejtegeti, s családokban háztartásokban nők részéről egyszerüséget és a hazai ipar támogatását kivánja. A beszéd éljenzéssel fogadtatott. Ezután P. Szatmáry Károly határozati javaslatok terjesztett be, mely az országban létező nőegyletek együttes működését czélozza. E határozati javaslatot érdemlegesen megbeszélendjünk lapunk legközelebbi számában.

— Tanügy. A nmlt. magyar kir. közoktatásügyi miniszter ur rendeleteit közlik a szept. 23-ki lapok, mely rendeletek erélyes foganatositásá nem csekély mérvben mozditaná elő tanügyünket, kiváltképen a rendes népiskoláztatást. Különösen kiemelendők az egyházi hatósághoz intézett rendeletből következő pontok: hogy a tankötelés gyermekek pontosan összeirassanak s a népiskolai törvény szerént az iskolába járatásra kényszerittessenek: hogy az iskolába fel nem vitt tanulók mulasztásaikért a szülők büntettessenek; hooy a törvényes szorgalmi idő mindenütt megtartassék; hogy a tanitók felvételi anyakönyv és mulasztási naplot vezessenek; hogy az iskolák a szükséges tanszerek és taneszközökkel fel legyenek szerelve: hogy egy tanitó 80 növendéknél többet ne tanitson; hogy a felekezeti iskolákban a népiskolai törvény 133. §-a értelmében a tanitásra jogositott — tehát képezdét végzett — tanitók legyenek alkalmazva stb. Ezen időszaki rendelethez csak a végrehajtó közegek erélyessége szükségeltetik; azt tapasztaljuk ebből tudjuk, hogy a hol a törvényszerinti rendeletek végrehajtói buzgalmat és erélyt fejtenek ki, ott a gyermekek iskoláztatása pontosan és kellő rendben történik, ott a tanitónak működése megkönnyittetik; ellenben a hol a tanügy iránt az előljárók közönyösek a törvény végrehajtói pedig erélytelenek, ott a rendetlen iskoláztatás évről évre ismétlődik. — (Sz. K.)

— A zalamegyei gazdasági egyesület f. 1876. évi szeptember 28-án Keszthelyen az „Amazon"-hoz czimzett szálloda nagytermében rendkivüli közgyülést tartott. Árvay István, ügyvezető elnök. üdvözölvén az egybegyülteket, köszönetet mond a tagoknak az ügybuzgóságért, hogy ily szép számban (17-én) voltak szivesek megjelenni. Ezután titkár által felolvastatja a földmüvelés, ipar és kereskedelem ügyi kir. miniszternek az egyesülethez intézett leiratát melyben az, 1876-ik évben Párisban tartandó nemzetközi világtárlatban Magyarország részvétele iránt az egyesülettől kér véleményt. A gyülés a leiratban foglalt 5 pontot egyenkint tárgyalás alá vevén, következő megállapodásra jutott:

1-szor. Az egyesület szükségesnek és kivánatosnak tartja, hogy Magyarország az 1876-iki párisi világtárlatban rész vegyen.

2-szor. Az egyesület reméli, hogy az egyes ágak megfelelő képviseltetése mellett a közönségben a kiállitási hajlam meglesz, ha a kormány által anyagilag is támogattatik

---

gyon is észre lehetett venni, hogy gyakran virrasztott éjeket át és kinek minden arczvonásai eléggé bizonyitják, hogy nem a legerkölcsösebb életmódot éli. Barátom! légy kissé óvatos, egész vagyonodat elveszted ma, ha e kártya nem sikerül. —

„Ej! Antal ne csevegj, vesztek, mintha nem eleget vesztettem volna már — változni kell a kártyának, okvetlenül nyerek."

„De ha vesztesz, akkor mindennek vége; vége akkor a kis Klárának is."

„Hallgass rivalgott rá Gerőfy, e szent nevet ne becstelenited, hogy a játszóbarlangban emlited."

Mint egy varázshatásra, az egész társaság felkelt ülőhelyéből és kiáltának:

„Ki kérjük azt hadnagy urtól, hogy e termet játszóbarlangnak nevezze, nem ismerünk oly lényt, kinek nevét meg ne tisztelné az, ha e négy fal közt emlitik."

„Szép tisztelet, mormogá Gerőfy.

Ej! veté közbe, egy köpczös férfiu — ki itt a bankár szerepét játszotta és kinek foglalkozása a játszás volt, ej urak, ki lesz mindjárt oly ingerült; meg kell és lehet a hadnagy urnak bocsájtani, ő ma kissé a malheurban van; veszt, ez teszi idegessé.

„Az ördög kérte az ön közbenjárását uram, hallgasson!" Aha veszem már észre, hogy készakarva szeretné a pert, hogy jószerével eltávozhasson; mert e rongy pár száz forintot mit vesztett sokalja: „Aha, ismerjük már ezt"

Az egész társaság a már emlitett katonatiszt kivételével, mosolyogni kezdett; miáltal Gerőfyt roppant haragra gyulasztották. Szánakozolag nézett Levényi Antal, igy hivták a másik tisztet, karlársára, kivánczi volt tudni, hogy ez mi tevő lesz.

„Üljenek le! dörmögé Gerőfy a társaságra, tekintetét végig járatván rajta.

Nem tudjuk, valjon e társaság várta-e e parancsot, avagy Gerőfy hangja és tekintete olyan volt e hogy ellenálni nem lehetett, szótlanul leültek.

„Tartom! vegyen kártyát;" mondá Gerőfy a kártyára megvető pillantást vetett és megvetéssel, melyre csak egy katona képes, monda: Vesztettem; mennyit kell fizetnem.

A bankár az előtte álló pénzt összeolvasta, s mondá: csak 2600 frtot

Gerőfy tárczáját elővette, az abba levő pénzt kiüritő; de miután ez neki volt elég, az egyik szögletben álló pinczérhez fordulva, tőle egy váltót kért. Ez az ilyféle jelenetekhez szokva lehetett, egy szekrénybe nyult, onnan egy váltót, irószeszközt kivett — és a hadnagynak átadá. Gerőfy e váltót kiállitá, megvetéssel adá a bankárnak át; ez az átvevésnél megvetőleg mosolygott; mintha mondani akarná „ez is keveset ér." Szerencsére a hadnagy e mosolyt észre nem vette, mert mihelyt a váltot átadá kartársa karjánál fogva a szoba egyik végéhez vezető a mondá: „Pista katonai becsületednek eleget tettél; most még könnyen kivergődhetsz a hibából, jőj haza"

Nem mehetek barátom, már sokkal többet vesztettem, mintsem megfordulhassak, játszanom kell, vagy nyerek vagy tönkre vagyok téve.

De most még nem vagy tönkre téve, mig a veszteséget pénzeddel, vagyonoddal födözheted, addig nem vagy tönkre téve de félek, hogy ha tovább játszol, ugy jársz — jer haza!

Nem, nem! nem mehetek, mert nyerni fogok, nyernem kell, mert hisz már eleget vesztettem.

„Pista jer haza!"

„Nem!"

„Jól van hát pajti, menj és játszszál, kivánom, hogy ne teljesüljön szavam." Isten veled.

„Servus."

Ezzel Levényi kiment, Gerőfy pedig a játszó asztalhoz tért vissza.

Ez alatt a többiek vigan tova játszottak, hol zajból csend állott be, zaj mikor a kártyát osztották, csend midőn a bankár a végzetes kártyát számára leemelte.

„Kártyát ide is," kiálta Gerőfy az asztalhoz érve.

„Szivesen!" viszonzá a bankár, ki azalatt megtudta, hogy Gerőfy váltója annyit ér, mint a készpénz.

„Szivesen szolgálok hadnagy urnak, tessék!" ezzel egy kártyát emelt le számára és azt alávaló udvariassággal átnyujtotta.

„Hanem azt kikérjük hadnagy urnál" szóla egy másik kártyázó, kinek tele arcza, vörös felduzzadt orra, arra mutatott, hogy nem csak a játékot kedveli, „kikérjük" folytatá vastag mély hangjával, hogy ismét ne legyen oly ideges, mint barátom előbb mondá, haha ideges jól talált kifejezés" folytatá nevetve, mialatt hegy gyanánt emelkedő hasát két kezével fogta.

„És én önnek azt mondom" viszonzá Gerőfy dörmögő hanggal, „hogy ne szemtelenkedjék, különben éreztetem önnel, hogy kard függ oldalomon."

„No, no," mondá az előbbi, mialatt arcza elhalványodott s igy orrának vörösségét még jobban kiemelte, „nem volt oly rosszul gondolva, ne haragudjék hadnagy ur.

„Hallgasson hát ezután," mond Gerőfy, még folytonosan ingerült hangon.

Mennyit tesz hadnagy ur kártyájára? kérdé a bankár Gerőfy kártyáját az asztalról felemelte, közönyös pillantást vetvén rá „300 frtot."

A bankár a már leemelt kártyájára egy másikat tett és lassan fölfelé csusztatta az ujjon emelt kártyáját és kémlelő szemmel nézte azt. „Vesztettem" szóla kártyáját felmutatva. Ezután mindegyiknek a tett összeget kifizette, de most uraim, miután már hajnalra jár, jónak látnám, ha egy kis frissitőt vennénk. „Pinczér, bort ide!"

A pinczér ott termett, válián a pinczérek jelvénye a fehér kendő volt és alázatos hangon kérdé: milyent méltóztatik parancsolni.

„Nem ugy, kiálta Gerőfy" nem azért hagytam én a táncszigalmat ott, hogy önökkel itt bornál töltsem az időt „kártyát adjon!"

Az egyesület maga is kész amennyire anyagi ereje engedi a teljesen vagyontalan kiállitókat anyagilag is támogatni.

3-szor. Az ország képviseltetését csak azon kiállitási tárgyakra váli kiterjesztendőknek, melyek hazánkban nagyobb virágzásnak örvendenek.

4-szer. A költségek lejebb szállitása céljából az egyesület kivánatosnak látja oly, hol a tárgyak természete és térfogata engedi a gyüjteményes (collectiv) kiállitásoknak csoportonkint leendő rendezését

5-ször. Az egyesület szüségesnek tartja, hogy a kiállitási tárgyak elküldés előtt kellőleg megbiráltassanak. r. l.

— A nagy-kanizsai fiatalság társasköre f. hó 8-án déli-előtt 11 órakor, a kör uj helyiségében (a görög n. e. hitközség házának I-ső emeletén.) alakuló közgyülést fog tartani.

A közgyülés tárgysorozata:

1. Pénztári jelentés a kör vagyoni állapota felől.
2. Az „igazgató választmány" lemondása.
3. Az „igazgató választmány" választása.
4. Az évi költségvetés megállapitása.
5. Az alapszabályok esetleges módositása.
6. Netaláni inditványok.

Nagy-Kanizsán 1876 október 3-án

— (Hangverseny e hó folytán.) Práger Hermina kisasszony kinek nagy reményekre jogositó hangját ez elmult tavasszal volt alkalmunk hallani e hó folytán ismét hangversenyt készül tartani városunkban Ez érdekes hangversenyre, mely körülbelül október 20-a táján fog megtartatni, előre figyelmeztetjük közönségünket. —

— (Tarsas estély tombolával.) A helybeli kereskedő ifjak önképző köre jövő héten kedden tagjai számára s az önképzőkör javára kedélyes estélyt rendez tombolával egybekötve. A kör tagjai ez uton is értesittetnek a leendő estélyről. —

— (Hirdetmény.) Nagy-Kanizsa város tanácsa részéről — hivatkozással a m. kir. belügyministeriumnak 1868. évi julius hó 7-én :3.712 sz. a. kelt rendeletére — a város közönsége surlódások és kellemetlenségek elkerülhetése végett — figyelmeztetik:

1.) Hogy e város területén a pálinka mérhetési uri jogot 1876. évi október hó 1-étől kezdve Neuman Ferdinand ur vette az urodalomtól haszonbérbe, minélfogva mint a pálinka mérési regale jog bérlője e város területén kizárólag ő van jogositva az emlitett szeszes italnak kicsinybeni elárusitására.

2.) Pálinka égetők gyártmányaikat csak nagyban, vagyis legalább a regi bécsi akónak megfelelő 56 liter és 59 c. liter ürmértékü edényekben árusithatják el.

3.) hogy a bejegyzett czégü anyag, füszer és vegyes kereskedők édesitett alkohol tartalmu finom italokat, névszerint: liqueur, rum és rosogliot csak kellőleg dugaszolt, lepecsételt, vagy ón-lemezzel lezárt, czimmel ellátott üvegekben adhatnak el.

4.) hogy csupán czukrászok és kávésoknak szabad vendégeiknek poharanként is szeszes italokat kiszolgáltatni. —

5.) hogy a kereskedő urak által iparosoknak vagy másoknak és házi czélokra kisebb mértékben kiszolgálható tiszta szesznek (spiritus) legalább 30 Reaume fokkal kell birni. —

6.) hogy a kik az italmérési jog gyakorlára körül a fentebbi 2—5 pontok alatt felsorolt megszoritásokat figyelembe nem vennék, és bárminő pálinkát kisebb edényekben üvegekben, vagy poharanként árulnának, az 1836 VI. és 1840. VII. t. cz. értelmében fognak büntettetni.

Kelt Nagy-Kanizsán 1876. szeptember 30-án.

A városi tanács.

— Sárréti János köz- és váltó ügyvéd lakását Keszthelyről Tapolczára tevén át, f. é. október 1-én ügyvédi irodáját meg is nyitá. —

Keszthelyről irják nekünk:

— Zalamegye egyetlen kiállitóját — Fátyol J. keszthelyi czipészt — a szegedi országos kiállitási bizottság figyelmére sem méltatta. Ugyan is az általa beküldött tárgyat — egy pár művészileg kiállitott, vörös selyemből készült pompás disz női czipőt, mely a maga nemében remek volt, most a kiállitás végével rongyos papirokba becsomagolva, de abból is félig kilógva, oly állapotban küldé a kiállitó kezéhez Keszthelyre, hogy kérdezni kell: valjon ez volt-e az a beküldött czipő? A vörös selyem a piszoktól fekete. — A kiállitás intézői ezen cselekedetükért méltó megrovást érdemelnek. Ily figyelmetlénség a közönségből a kiállitási hajlamot kiölni, látván, hogy az ügyesség és aránylag nagy anyagi áldozat ily kevés figyelemben részesül. Elvártuk volna a bizottságtól, hogy Fátyol J keszthelyi czipészt, már csak azért is, mivel Zalából egyetlen kiállitó érdem érommel tüntesse ki, de még mivel ezt kifejtett ügyességénél fogva meg is érdemli! K.

Szivesen szolgálok! ha parancsolja, sőt kötelességem addig helyt állni, mig csak egy fillérem van" és miután a hadnagynak egy kártyát átadott és saját számára is egyet emelt kérdé: mennyit teszen a hadnagy?

„Az egész összeget mely előtte van, igy hamarább jövünk czélhoz" viszonzá Gerőfy, mintegy meggyőződve, hogy most okvetlenül nyernie kell.

Azonban majdnem hinnünk kell, hogy minden ember életében vannak egyes napok, melyben a szerencsétlenség hozzá csatlakozott és az ily napokban minden erőfeszitése, minden tette sikertelen Ily napja lehetett ma Gerőfynek is, mert utólsó reménysugara is elenyészett, ő vesztett. Tönkre vagyok téve! kiáltot. mély sohajtással, magát egy székbe vetve.

„Nyolcz ezer ötszáz hatvan forint!" mondá a bankár rideg száraz hangon a pinczérnek intve, ez azonnal az előbbi mütétet ismételte és Gerőfynek — egy váltot adott át, mert ki hinné, ily helyeken is vannak alapszabályok, melynek egyike az volt, hogy ki a vesztességet pénzzel fedezni nem tudja, annak váltókat kell adni. Gerőfy öntudatlanul irta alá a váltót.

„Folytassuk még a játékot?" kérdé a bankár udvarias hangon, miután a váltót átvette.

„Folytassa a manó!"

„No pinczér, akkor bort ide a legjobbikból!"

A pinczér sietve távozott és csakhamar visszatért a kivánt itallal.

Az egész társaság most oly mértéktelen borivásnak adá magát, hogy egynéhányan ott az asztal alá estek, a többiek pedig már akkor midőn a nap magasan állott az égen, távoztak mámoroson haza és ezek közt volt Gerőfy hadnagy is.

Löb Ignácz.

(Folyt. köv.)

Irodalom és müvészet.

Megrendelési felhivás

„NEMZETI LANT"

czimü, 200 férfi négyesben irt eredeti magyar népdalra,

Ha a zene- és ének- irodalom terén körültekintünk, számtalan oly gyüjteménynyel találkozunk, melyek az ember nemesebb mulattatására, hazafias, vallásos és szelidebb érzelmeinek felköltése és ápolása czéljából vannak irva. Egy hiányt azonban mindegyikben tapasztalunk, ez pedig az: hogy egyik sem „magyar"

Ezen sajnos tapasztalat buzditotta alulirottat arra, hogy kedves hazánknak igen szép régi és szebb uj népdalaiból akként állitson össze nagy gyüjteményt hogy az népszerü és mindenek fölött magyar maradjon s mégis a zene kivált férfinégyeseket éneklő polgártársai igényeinek is megfelelnek; sőt olcsóságára nézve is képes legyen, más nemzeteknek hasonló gyüjteményeivel versenyezni. Utolsó kelléke folytán általános is kiván lenni, s ugyan ezen kellék hiánya következtében „nincs" is még népszerü, nagyobb dalgyüjteményünk férfi-karra.

Gyüjteményünkben lesz körülbelül 200 népdal könynyü zeneirályban, melynek előfizetési ára 2 frt. o. é., bolti ára 2 frt. 50 kr. lesz.

Sajnálattal kell kijelentenünk, hogy oly vállalkozóra nem találtunk, ki e gyüjteményt ily, nálunk szokatlan szerény bolti ár megtartása mellett, mely nagyobb elterjedésének egyik főtétele, kiadta volna. Azért mi magunk vállalkozunk ez időszerü és hézagpotló vállalatra reménlvén, hogy nemzetünk dalkedvelői és énekápolói azt fölkarolni és pártfogásokkal kitüntetni fogják.

Ha a német nemzet olcsó dalkönyvek által, melyek számtalan kiadást értek annyira haladt, hogy majdnem minden iskolázott ember zeneértő; hogy éppen most Bayreuthban a zenemüvészet diadalát ünnepik: akkor a magyar sem fogadhatja közönnyel ezen első, népszerü, olcsó népda gyüjteményét s megjelenését talán aláirók vagy előfizetők hiánya miatt kérdéssessé nem teheti.

Előfizetési pénzek legczelszerübben postai utalványnyal, valamint az aláirási ivek legkésőbben f. é december hó közepéig küldendők az alulirottnak kiadóhivatalához.

Gyüjtőknek 10 beküldött előfizetőre egy-egy tiszteletpéldánynyal szolgálunk.

Budapesten, 1876. augusztus hó 1-én.

GOLL JÁNOS.

— A Goll János által szerkesztett „Orpheus" zenemüfolyóirat 1876. évi 19—20 kettős szám tartalma:

1. Baracás J. Kedves euxhér dal zongora kisérettel. — 2. Tolnai. Népdal. 3. — Goll J. Andate változatokkal. — 4. Dalffy J. Javotte dalmüoöl 2 kivonat. — 5 Izsépy B. Elegy-belegy Polka fr. — 6. Stefán P. Németbolyi lengyelke. — 7. Erney J. orgona gyakorlatok

A következő 21—22 szám tartalma lesz:

1. Erney J. Három szólamu gyakorlatok orgona vagy harmoniumra. — 2. Oláh Károly. Két präludium. — 3. Gerley M. Jolán lengyelke. — 4. Tolnay G. J. 3 népdal a) Nagypénteken mossa holló ... — b) Világos kék a csillagos ... — c) Ez a kis leány azt hiszi ... — 5. Puskásy László Jót vagy roszat ... Népdal. — 6. Boldis J. Paula négyes. — 7. Noll J. Valse brillante 4 kézre

Előfizetési ára: Egész évre (200 oldal zenemüre) 4 frt. 50 kr. Félévre 2 frt. 50 kr. Negyedévre 1 frt. 30 kr. Egyes szám ára 30 kr.

— „A találmányok könyve." A Franklintársulat nagybecsü kiadványainak sorát ujabban szakirodalmunkban kétségkivül korszakot alkotó, és minden esetre első rangu nagyobb jelentőségü vállalattal gazdagitotta A német „Buch der Erfindungen" magyar átdolgozásáról van itt szó, mely müvet a földmüvelés- ipar- és kereskedelemügyi m. k. miniszter megbizásából, és az országos m. iparegyesület felügyelete alatt Frecskay János szerkesztett. E mü 4 vaskos kötetben, mintegy 360 ivnyi terjedelemben és több mint ezer képpel jelenik meg. Két hetenként egy füzetet adnak ki belőle, s ezek 40 krért külön is kaphatók. Eddig négy füzet jelent meg belőle, ritka szép kiállitással, s oly változatos tartalommal, melyet még előfizetési felhivása után sem reménylettünk A szerző Frecskay János ugyanis egyáltalán nem volt forditó. A „Buch der Erfindungen" müvének csak mintegy tájékoztató alapját képezte, e mellett azonban több külföldi és hazai munkát is felhasznált, lelkiismeretesen kikutatta az egyes magyar iparágak történetét, különös gondot forditott a müszavakra, és több régi, ma már csaknem elfeledett jó magyar szót elevenitett fel oly annyira, hogy e mü még nyelvészeti szempontból is jelentékeny helyet foglal el. A mü négy kötetre van tervelve, mint emlitők. Az első kötetben a nyers anyagok, erőmüves, a másodikban ugyanazoknak vegyi feldolgozása, a harmadikban a természeti erők felhasználása, a negyedikben a mindennapi élet vegytana vannak feldolgozva, s hogy a mü teljes legyen, minden társadalmi létben ismert ipartárgyat és találmányt felöleljen, azon esetre, ha a közönség a munkát pártolni fogja egy ötödik kötet is fog megjelenni, mely a sokszorozó müvészeteket: a gyorsirást és könyvnyomtatást fametszést, a réz és acelkarcot stb fogja tartalmazni. Az eddig megjelent négy füzetben a gépészeten kivül a lakatosság bádogos, órás, ötvös és esztergályos iparokban történt nevezetesebb felfedezések vannak ismertetve. Mindezt valódi müvészi izléssel készült és igen világos rajzok kisérik. E mü emélfogva az ipar és vele együtt a müvelődést tárgyalja. Eltekintve azonban szen tudományos jelentőségtől, alig lehet oly ága az ismeretek-nek, mely annyi szépet, érdekest nyujthatna, mint ezen ismeretág, mely a természettel s megélhetéssel küzdő emberi ész furfangos és leleményes műhelyébe vezet be és egész méltóságban mutatja be a teremtő szellemet, a mint földi békóin uralkodni s azt fokonkint szolgálatba hajtani igyekszik. Reményljük, hogy e nagyszabásu mü kellő pártolásban is fog részesülni s a Franklin-tásulat áldozatkészségét ily nagyobb s müveltségünk Európai szinvonalra helyezésére mulhatlanul megkivántató müvek kiadására nézve a közöny nem fogja lelohasztani. Hiszen alig van müvelt iparos, tanár és kereskedő, ki e munkát nélküllözhetné s bizonnyal hiányos volna minden nyilvános könyvtár, melyben e mü nem volna meg. (A. L.)

— A Magyarország és a Nagyvilág 40-ik számának tartalma: Szöveg: Sir H. Elliot és Ignatieff. — A változatosság kedviért! Vig beszély. (Lauka Gusztáv) Folytatás. — Egy nagy iró egy szép királynéról. — Nemzeti szinház. (I. F.) — A szidó püspök fia. Ballada. (Tolnai Lajos) — Rajzaink: Fogoly-falka. (F. J.) — Felső-Ujvár. Az „Atheneum" uj Petőfi kiadásából. (F. J.) — A Deák-siremlék pályaművei. (I. F.) — Tárczalevél: Vidéken IV. A Maros völgyén. — Radna-lippai titkok. — Uju tárcaim. — Déva. — Fejedelmi sarjak — Egy magyar „clan." — Ismeretlen adat a „Fata morgana" szerzőjéről. (Porzó.) — Utazás a holdba Pfaal Hans csodálatos kalandjai. Poe Edgárd. (Folyt.) — Különfélék. — Sakkfeladvány. Szórejtvény. — Szerk. üzen.

Rajzok: Sir H Elliot. Anglia követe a portánál. — Fogoly-falka. — Ignatieff tábornok. — Felső-Ujvár, Erdélyben, (Gf. Mikó Imre nyaraló kastélya. — Az „Atheneum" uj Petőfi kiadásából.

Vegyes

— A királyné Gödöllőn. Királynénk most mindig, ugy mint a fölötte otthonosan érzi magát Gödöllőn. A „N. P. Journal" tudósitása sze int ő felsége most kévessebbet lovagol, de annál többet kocsizik a kis főherczegnő társaságában. A minap Lajos bajor herczeg hajtotta a királyné négyes fogatát. A herczeg pörge magyar kalapot viselt s fölsodrott bajszával s rövidszárú pipájával nagyon hasonlit valamely magyar földesurhoz. A kis főherczegnő gyakran látható Gödöllő utczáin. Mult hétfőn is, hogy országos vásárt tartottak, a királyné leánya eljött [illegible] Jácint püspök és nevelője: Serák kisasszony társaságában bevásárolni egyetmást babái számára. A főherczegő azonban nemcsak játszik, mint más kis leányok, hanem szorgalmasan tanulja már a külföldi nyelveket. Van magyar, német, franczia és angol nevelőnője. Királynénk lakosztálya a gödöllői kastélyban négy emelet és négy földszinti szobából áll. Kedvencz lovaival sokat foglalkozik a királyné A kastély istállóiban jelenleg 34 hátas és 36 hámos ló van Mindezek kizárólag a királyné számára vannak föntartva. Az istállók valódi mintái az elegánciának és czélszerüségnek. A fodött lovaglóiskolában a királyné sokszor elmulat „Menazet" nevü kis arab csődöre ügyességén. „Menazet" nagyon okos és tanult ló Tud „apportirozni", két tábon járni karikán átugrani stb Nagy élénkséget kölcsonöz most a gödöllői ovári életnek a királyné unokahugának Vallersee Mari bárónőnek jelenléte, ki szenvedélyesen lovagol. (B. N.)

* (Keserü próba.) Egy boldog férj nem bizott meg teljességgel neje szerelmében és azért elhatározta azt próbára tenni. Madzagok és ágynemüek segélyével, embernagyságu bábut készitett, mélyet saját ruhaiba öltöztetett és a padlás egyik homályos szegletében felakasztott; ő maga a kémény mögé vonta magát és várta nejét, kit az ösgyilkosság rettenetes szándékáról érzékeny levélben értesitett Csakhamar hallotta, a mint neje cselédjével a padlason feltipegett. „Ha a szamár magát felakarta volna akasztani — mondá — már rég megtette volna! De valóságga, ott hátul függ! Nekünk a kötelet el kell vágnunk, Mari, ered a konyhába és hozd az öreg kést, de ne nyargalj annyira, mert még elesel Mari, hallod, most jut eszembe, hogy a konyha kés egészen életlen; eredj inkább a Zsófi néninhez és beszéld el neki ezt a mi szerencsétlen esetünket és azután kérj egy éles kést. Mari, Mari, hallod-e! Zsófi néni utóbb nem is lesz otthon; tegnap azt mondta, hogy ma a piaczra kell menuie! Menj inkább a doktorné asszonysághoz a legrövidebb uton, a hidon át, igy egy negyedóra mu va szépen itt lehetsz. Mari, hallod azután kérdezd meg egyuttal, hogy jobban van e már a legkisebb fia; mondd meg neki, hogy szépen tiszteltetem; de Mari, ne szaladj már annyira! Visszajövet hozz egy kilogramm czukrot, de ne a sarok boltostól, mert az igen durva! Igy, most már mehetsz. Itt függ az uj ruhaszáritó kötélen; pedig valami régi kötél is megtette volna. Hát még a temetés, mennyibe fog kerülni!" „Az ördög vigyen el", kiált a férj és dühösen ugrik elő a kémény mögül; az asszony megbotlik, a férj szintén. Mindketten legurulnak a lépcsőzeten, mig a házi gazda kidugja fejét az ablakon és mormog: „Mindig egymáson csüngnek — mindig gyengédek — mindig olyanok mint a galambok!" (B.)

A tatárokról.

A tatároknak előre álló erős, csontos arczélük van, igen apró szemekkel — ezért neveztetnek „kutyafejüeknek." Lábaik rövidek, s átalában a legtöbb tatár alacsony, sovány, feketebarna arczszinnel és legtöbbnyire himlőhelyesek. Fülök tövén és homlokukon rövidre nyirják hajukat, bajuszt, állszakált és hosszu hajtekercset viselnek, fejök tetejét pedig kiborotválják. Férfiak és nők kaftánt viselnek gazdag szövetekből, selyem, viaszkos tafota vagy bőrből, melynek szörös részét kifelé forditják — mint a mi juhászaink. — Fejükön sajátságos magas bársüveget viselnek Gunyhókban laknak, melyeket veszszőkből fonnak össze és mohával fedik be E gunyhók tetejében egy nyilás van, mely ablak és kémény helyett szolgál, mert a tüz, gunyhójokban, folyton lobog. Tömérdek ló juh, kecske, teve és szarvasmarha nyájuk van. Főtáplálékokat a hus képezi, a kenyeret nem ismerik. Mindent a kezökkel esznek, és evés után csizmájukhoz, vagy a fühöz törlik kezüket. A férfiak nyájaikkal foglalkoznak és nyilakat készitenek. A gyermekeket már 3 éves korukban lóra ültetik, a nők is lovagolnak és sokan közülök olyan jól lőnek, mint maguk a harczosok, e mellett rendkivül munkások, ellátják a konyhát, ruhát és czizmát varnak kijavitgatják a szekereket, fonnálházzák a tevéket stb. Előkelő embereknek van százon felül is feleségе. Unokatestvérek elveszik egymást, éppen ugy mostoha fiu és mostoha anya, sógor és sógornő. A házasságtörést és lopást halállal büntetik, azért nagyon kevé tolvajlás történik közöttük; de más népfaj feleségét elsajátitani, vagy vagyonát elrabolni erényül számitják be. Kábitó italokat — kivált a lótejből készült Kummist — nagy mennyiségben isznak, de azért egymás között nem czivódnak, nem verekesznek. — Asszonyok jelenlétében kétértelmü kifejezésekkel nem élnek.

Egy alkotó istenben hisznek, de mellette még egy csoport istenök van, minök a nap, hold, stb. majd csinálnak is maguknak selyem szövetekből bálványokat, melyekből barmaik megvédetését várják és áldoznak is nekiek. (Sz.)

Valami a szomjuságról.

(Vége.)

Testi munka a szomjuságnak nagy tényezője. Ez párosulva a forrósággal, tehát két okozat közösen és egyidejüleg, azonnal és mu hatlanul megkivánja a folyadék bevitelt. A tüz mellett dolgozók, a kaszások aratáskor majdnem folytonosan szomjaznak. A táncz ugyanazon okból fokozza a szomjuságot Tánczvigalom tehát büffet és a szükséges erősitő és hüsitő italok nélkül alig képzelhető.

A beszélés szintén szomjuságot okoz. A sugó ak a szinházban sugólyukja mellett egy pohár czukros vize van

szinészeknek mindig van valami italféléjük öltöző szobájukban, vagy pedig az utolsó felvonás után azonnal sietnek valamely italmérő helyre. Nem kevésbé szeretik közbe-közbe az ifiat országgyülési szónokok, minden pártbeliek. S az egyházi szónoknak a sekrestye valamely titkos szekrényében bizonyosan szintén van valami innivalója.

Az ének hasonlóképpen tényezője a szomjuságnak. Cantores amant humores! Epoly régi, mint általán ismert igazság. Heves légroham szintén fokozza a szomjuságot mert felszáritólag hat. —

A bájos, édes szerelem is szomjuságot okoz. A bor, szép fiatal istene Aphrodite kedvese és Amathunt, Paphus, Gnidus s a legcsodásabb istennő egyéb szentelt helyein a költők énekeiben mindenütt és mindig kristálytiszta vizü hűvös források bugyognak, csörgedeznek és mormolnak szeliden folydogáló tükörtiszta patakok, s a fák kiterjesztik zöld duslombu, friss árnyékot nyujtó ágaikat, változatlanul harmatgyöngydiszitett smaragdzöld pázsit fölött. Mohammed paradicsoma a hivőknek gazella szemü hourikat igér, kimerithetlen tiszta kut mellett álló árnyékdus pálmák alatt.

A szomjuság érzete a legélénkebb érzéki észlelet. Nem bir ugyan ama studiummal, ama kellemes előérzettel, a mely az éhségnek mint étvágy előjár, itt van az hirtelen, átmenet és közvetités nélkül amint a tropusokban az éjszaka, s mihelyt érezhetővé teszi magát azonnal követeli a kielégitést. —

Idejében való kielégitése azonban hasonlithatlan élvezet is szerez. Ki nem elégitése ellenben a legirtózatosabb kinokat idézi elő. Rosszullét és aggodalom majdnem szonnal megjelennek, s az aggodalom perczről perczre fokozódik s végre a legiszonyubb pokoli kinná lesz, és pedig annálgyorsabban és behatóbban, minél inkább enyészik a kielégités és csillapitás reménye.

A kinek csak egyszer életében volt alkalma valóságos szomjuságot érezni, annélkül hogy azt csillapithatta volna, ez föltétlenül elismerendi.

Mily nagy mértékben számitja különben az emberiség a ki nem elégitett szomjusági érzetet a legirtózatosabb kinnak, arról a népek képzetei adnak számot a pokol büntetéseiről. Sehol sem hiányzik a szomjan elhalás képe. Es épenugy azon kinzó eszközökben, melyeket az ember veleszületett kegyetlenségi ösztönében az ember kinzatására kigondolt, a szomjan elvesztés módja is ijesztő szerepet játszik. —

Hogy az állati élet hamarabb megszünik nedv hiányában, mint szilárdabb táplálék hiányának következtében, az eléggé ismeretes. E különbség, oka egyrészt abban fekszik, hogy az éhenhaló erőtlenség és gyengeség folytán hal meg, mig a szomjanhaló egyidejüleg fázt is kap, mely mindinkább fokozódva öl emészti, azonkivül minden kilélekzés egy bizonyos mennyiségü vizet is magával visz, és ez által a testben a nedvesség folyton növekvő vesztesegét okozza.

Mi például, pénz, — becsület, — hatalom, — boszu, — szerelemszomjról szólunk; szólunk szomjazó képzelemről, szomjazó lélekről sat., mindoly kifejezések, melyek aligha szereztek volna feltétlen polgarjogot, ha épen a szomjuság érzetének elevensége és ellenálhatlanságában nem találtak volna elismerő jogosultságukat.

Nyilttér*)

Alulirott fogorvos ajánlja magát a következő esetekre

1. Leghevesebb fog fájdalmak azonnali megszüntetésére a fogak kihuzása nélkul.

2. Advas fogak plomfbirozására arany vagy más tartós anyaggal a mi által a fog még sok évre használhatóvá vál és nem fáj.

3 A ki nem igazitható fognak és gyökérnek fájdalmat nem okozó uton a kéj-gáznak alkalmazása melletti eltávolitására. Cs. kir. udvari fogorvos B. Máthé Domonkos.

A váczi és kishid-utcza szögletén „vasutkő" ház I. emeletén. Budapesten ugyanott tétetnek a legfinomabb zománcz műfogak, légnyomás által tartó egész fogsorok stb. a legujabb amerikai igénynek megfelelőleg a legillőbb ár mellett.

Munkálataiért jótáll sok évig.

*) E rovat alatt közlöttért felelősséget nem vállal a Szerk.

Vasuti menetrend.

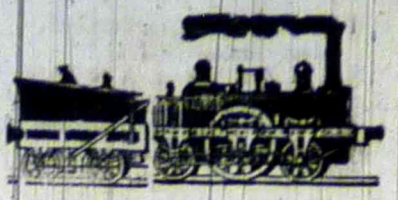

Érvényes május 15-től 1876.

A buda-pesti időtmutató óra szerint,

Indul Kanizsáról.

hova:

Vonat szám		Óra	perc	idő.
205	Eszék, Mohács, Dombovár s Fiumébe	4	48	reg
215	„ „ „ „	2	30	déli.
212	Buda-Pestre	4	58	reg
202	„	2	6	déli.
204	„	11	30	estve
313	Bécsbe (Szombathely, Bécs-Ujhely felé	5	8	reg.
301	„	11	48	estve
315	Sopronba	3	38	déli.
203	Triesztbe és Pragerhofon keresztül Grácz és Bécsbe	4	50	reg.
201	„ „ „ „	2	47	déli.

Érkezik Kanizsára

honnét:

215	Eszék, Mohács, Dombovár s Fiumából	1	41	déli.
206	„ „ „ „	11	11	estve
203	Buda-Pestről	4	20	reg.
201	„	2	5	déli.
211	„	9	44	estve
314	Bécsből (Szombathely Bécs-Ujhely) felől	10	27	estve
301	„ „ „ „	4	5	reg.
316	Sopronból	11	53	déle.
214	Bécsből Grácz, Marburg, Pragerhof felől	4	12	reg.
202	Trieszt- és Bécsből „ „ „	1	21	déli.
204	„ és Villachból „ „	11	—	estve

Marburgba csatlakozás Villach és Francesfestbe.
„ „ „ „ Francesfestből.

Felelős szerkesztő: HOFFMANN MÓR.

Kir m. szabad. katonai intézet

Budapesten

Az intézet a következő szakokból áll:

I. Előkészitő folyam az egyévi önkénytesi vizsgálatra
II. „ „ a tartalék tiszti „
III. „ „ a honvéd „ „
IV. „ „ a tényl. szolgál hadapródi „
V. Négyosztályu kadétiskola a melyben a 13 éves növendékek vétetnek föl és készittetnek elő a tiszti vizsgára. **Kezdete oktober 1-én.**

A növendékek kivánatra az intézetben kapnak szállást és ellátást. Bővebb tudósitás, a programm és beiratások az igazgatónál.

Heimerle Ferencz
három koronа utcza.

325 9—10

Weisz és Rosenfeld

kárpitos és nyerges üzletszerek raktára
Budapesten nagy (3) koronа utcza 14. szám „alatt.
ajánlja gazdag választékú és legjobban berendezett
valodi amerikai
bőrpösztő, butorpehely, vászon lószőr, kötél
és
PASZOMÁNY ÁRUIT.
fehér és szines
gradl, ripsz, zwielchen, schirting futószőnyegeit, és más e nembe tartozó áruczikkeit.
Utánvétel mellett eszközölt megrendelések 24 óra alatt teljesittetnek.
342 1—1

MOLL Seidlitz-pora.

Csak akkor valódi, ha minden doboz czim aljján a nevem és az én sokszorositott czégem van lenyomva.

Büntető biróságí itéletek ismételten constatálták czégem és védjegyem meghamisittatását; azért óva intem a közönséget az ilyen hamisitványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ámitásra vannak számitva. —

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 frt. o. é.

Valódi minőségben a x-szel jelölt czégeknél.

Francia borszesz sóval.

A legmegbizhatobb segélyző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyulladásnál, a legtöbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fej-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyilt sebek, rakfekélyek, égők, szemgyulladás, mindennemű bénulás és sérülés stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasitással együtt 80 kr. o. é.

Valódi minőségben a †-tel jelölt czégeknél.

Dorsch-halmaj-zsirolaj.

Krohn M. és társa-tól Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmaj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható. **Ara egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt. o. é.**

Valódi minőségben a *-gal jelölt czégeknél.

MOLL A., Tuchlauben, nächst dem Bazar, Wien.

Raktárak: N.-Kanizsa (x) Präger Béla gyógy. (x†) Rosenberg Jos. (x) Fessellhofer Jos. (x) Rosenfeld Bares (x) Dorner S. Csáktornya (x) Gönez L. v. gyógy. Karád Bernatzky A. gyógy. Kaposvár (x†*) Kohn J. Kaposvár (x) Schröder Sándor gyógy. Kapronczа (x†*) Wert M. gyógy. Kőszeg (x*) Czecinovits Ist. gyógy. (x*) Kittel István gyógy. Keszthely (x) Schleifer A. (x) Wünsch F. Körmend (x†) Katz Jós. Szombathely (x) Pilbich Ferencz gyógy. Sopron (x) Mezey And. gyógy (x) Molnár L. gyógy. Verőcze (x*) Bécs J. K. gyógy. Bánok-Sz.-György (x) Fibic gyógy. Zágráb (x) Mitlasch S. gyógy. (x) Irgalmasbor gyógy. (x) Hegedüs Gy. gyógy. (x) Perklet Ján. gyógy. Szalonak (x) Schwarz Gusztáv gyógy.

RÖSER M.

nyilvános polgári és kereskedelmi tanodával egybekötött növeldéje.

Budapest, országut 4. sz.

Az intézet törvényszerüleg berendezett 4 osztályu polgari, 3 osztály kereskedelmi középtanoda és növeldéből áll.

Azon ifjak, kik a polgári, reáliskola, vagy algymnasium 4 első osztályat jó sikerrel bevégezték, vagy ennek megfelelő felvételi vizsga letétel által érettségüket beigazoljak az intézet első osztályaba vétetnek fel s a 3 felső osztály bevégzése után azon joggal élhetnek, hogy mint egy éves önkéntek katonai kötelezettségüknek megfelelhetnek, a nélkül, hogy magukat külön vizsgalat alá vetni lennének kötelesek.

A növeldében a növendékek személyes felügyeletem alatt allnak s tanulmányaik külön figyelemmel kisértetnek. Oktatási nyelvek: Magyar és német. Azonkivül tanittatnak a divatos idegen nyelvek is. Programmot kivántra bérmentve és ingyen. Az iskola ev f é szeptember 1-sején kezdődik, a beirata ok aug. 20-tól fogva mindennap történnek.

333 8—10

Borkereskedők és termelők figyelmébe.

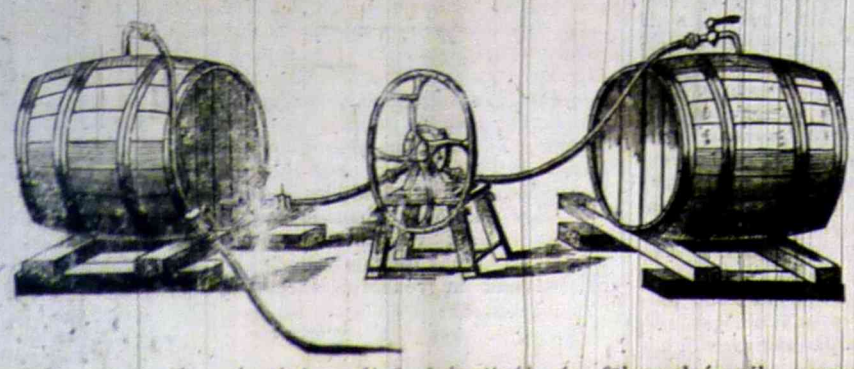

Ezzel tisztelettel ajánlja szolgálatait a termelőknek.

Forgó borszivattyák, valamint emeltyü s ivaltyük és fölszerelvényeik, ugymint amerikai nyomó és szivó rugyganta csövek, hordócsapok, folyócsapok, boremelők szivócsővel, összekötők, szőlőmalmok és borsajtók legolcsóbban és pontosan kiszolgáltatnak

SCHOTTOLA TESTVÉREK
üzletében Budapesten Wurmutcza.

340 2—6

TÓTH SÁNDOR

saját készitményű
butor gyári raktára
Szombathelyről.

Nagy-Kanizsán vasututcza
a városházban.

253 10—12

raktár: asztalos- és *kárpitos* butorok, hajtott, nád és szalma székekben

raktár: ruganyos ágyaljak matráczok, tükrök és függöny tartókban

EPILEPSIE

levélileg gyógyit Dr. Killisch Drezdában, Wilhelmsplatz 4. (előbb Berlin. Majdnem 800 sikerrel gyógyitva. 249 36—52

Nyomatott Fischel Fülöp gyorssajtóján Nagy-Kanizsán 1876.

41. szám. Nagy-Kanizsa, Szerdán 1876. október 11. III. évfolyam.

Kiadó hivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ujvárosház utcza 513 szám.
Előfizetési ára: Egész évre 5 frt. Félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr
Hirdetmények: 3 hasábu petitsor egyszer 7 kr. tibszori hirdetésnél 5 kr
Bélyegdij 30 kr

ZALA

Szerkesztési iroda: Hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők: Uj városház utcza 513. sz
Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el
Kéziratok vissza nem küldetnek
Nyittér: Petitsora 10 kr.

MEGYEI ÉRDEKÜ, KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI és GAZDÁSZATI HETILAP
Több egylet hivatalos közlönye.

Hirdetéseket felvesznek: Weisz Mór, Budapesten, Servita-tér 4. és Bécs I., Wollzeile 18 sz. Lang L. és társa, Budapesten, fürdő-utcza 1. sz. Oppelik A. Bécs, Stubenbastei 2 sz

Előfizetési felhivás
a
„ZALA“
megyei érdekü, közmüvelődési, társadalmi és gazdászati hetilap
III. évfolyamának utolsó negyedére.

Előfizetési dij a „Zala“-ra helyben vagy postai széttküldéssel: az okt.-decz. negyedre 1,50.
Nagy-Kanizsán 1876 october 10.

A kiadóhivatal.

Zala-Egerszeg 1876. október 5.

Valahára tehát Zala megyének is van főispánja és pedig a javából. Lelkünk mélyéből üdvözöljük a szerencsés választást, még inkább főispán Urat magát, ki a helyett, hogy kitünő hazafiui érdemekkel tetézett politikai hosszas pályafutása után a méltó nyugalmat élvezné, feláldozta magát, hajdani fényéből a legutolsók sorába hanyatlott megyének rendbe szedésére. Az ég adjon nékie erőt és kitartást ezen Herculesi vállalathoz. — Hogy arra képes leend, pár napi itt időzése alatt is fényesen tanusitotta. — A közigazgatás minden ágában jártassága egy pillanat alatt feltüntette előtte hogy e megyében a közügyek — hosszu idő óta — mentek ugy a hogyan, de nem vezettettek. Tökéletes decentralisatió, minden központi mozgató erő nélkül Minden hivatal dolgozott, saját belátása szerint, megállapitott rendszer, felügyelet ellenőrzés és összhangzás nélkül. Nem csoda tehát, ha ily állapotban a megye csak névleg létezett, nem pedig mint egy bizonyos czélra, élébe szabott hivatással működő erkölcsi testület, mely nem is lehetséges egy határozott gyupont nélkül, honnét a cselekvés minden részre kisugárzik és hová leszámolásra visszatér. Szilárd hitünk, alapos meggyőződésünk, hogy Ürményi József főispánsága ily gyupont fog lenni megyei életünkben Adja az ég. E megye minden buzgó fiának feláldozó támogatására számithat, de legyen ő a vezető, kinek a vezetésre semmi tekintetben sincs szüksége.

De szóljunk ő méltóságának megyénkbe érkezéséről és fogadtatásáról.

Október 1-én, délutáni két órakor a budapragerhofi vonattal a nagy-kanizsai állomáson a megye kebelébe érkezvén, az indóháznál a megyei alispán ur vezetése és szónoklata mellett nagyszámu bizottsági tagok, Nagy-Kanizsa város elöljáróság a és polgársága által lelkes éljenzések között fogadtatott. Onnét a kanizsa-soproni vonattal délutáni 5 és fél órakor a szent-iván-zalaegerszegi állomásnál a megye székhelyének közelébe érkezvén, ott várta Zala-Egerszeg városának nagyszámu küldöttsége, mely ő méltóságát kiszáltakor lelkes éljenekkel fogadta, bekisérte a váróterembe, hol dr. Horváth Károly helybeli esperes ur, mint a küldöttség szónoka, igen talpraesett beszéddel üdvözölte, a' mire ő méltósága épen a szónok beszédéből felvett eszmemenet folytán tartott találó válaszszal köszönte meg az irányában tanusitott jóakaratot

Ennek megtörténte után főispán ur a reá várakozó saját fogatára ült s a városi küldöttség által kisérve a városba hajttatott, üdvlövések és a csoportokban reá várakozó lakosságnak éljenzései között. Beérkezése után a megyei tisztikart mutattatá be alispán ur által.

Október 2-án reggeli 9 órakor a plébániatemplomban tartott ünnepélyes „veni sancte“-ra nagyszámu bizottsági tagok s a tiszt kar által kisérve jelent meg főispán ur. Istentisztelet végeztével a megyeházi nagyteremben alispán ur elnöklete alatt kezdődött a megyei bizottság ülése, mely fényes küldöttség által kérte fel főispán urat a gyülésben leendő megjelenésre, főispáni székének elfoglalására A, küldöttség vezetése mellett főispán ur a gyülésterembe tartós éljenzés között megérkezvén felolvastatta kinevezési okiratát, annak megtörténte után letette a főispáni esküt; székét és hivatalát elfoglalta

Ki még ezen pillanatig némi tartózkodással volt főispán ur irányában, önkénytelenül is éljenzésekre ragadtatott főispán urnak mély tapasztaltságot, lelkes hazafiságot tanusitó, minden tekintetben a jelenlegi viszonyok szinvona ára emelkedett beszéde által, melyet, ugy Svastics Benó főjegyző urnak arra mondott felköszöntő beszédét egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vezettetni, kinyomatni s a bizottsági tagok között kiosztatni határozta a közgyülés.

A beiktatási szertartás iiyképen — reméljük — mindkét félnek teljes megelégedésére befejeztetvén, következett a napirend második tárgya, vagyis a közigazgatási bizottság tagjainak megválasztása, mi délutáni három órakor érte végét s az eredmény kihirdetése, a bizottság tagjainak délutáni négy órára ülésbe lett meghivása után főispán ur az ezen napi gyülést eloszlatta.

Esti kilencz órakor a megyében felállitandó Deák-szobor javára tombola tartatott, e tekintetből főispán ur estélye hat és fél órára hivatott össze, hol is a meghivottakból százan felül jelentek meg. Ha a gyülésen arról győződtünk meg, hogy főispán ur egy tökéletesen a helyére illő főtisztviselő, estélyén jól esett nekünk benne egy kedélyes és szeretetreméltó házi urat találni, ki egészen vendégei iránti figyelem és gondoskodás volt.

Október 3-án a megyei költségvetés volt a gyülésnek egyedüli tárgya, melyre vonatkozólag a megye egy kérvényt határozott a miniszteriumhoz küldeni, melyet lehetetlen szó nélkül hagyni, a vallás és közoktatási miniszteriumnak figyelmébe nem ajánlani.

A tárgy ez. — Vannak a megyének Perlakon terjedelmes és jó karban levő épületei, melyek boldogabb időkben a megye és gazdasági egyesület közremüködésével a selyemtermelés előmozditására sikeresen használtattak, legutóbbi időben az ott állomásozó honvédászlóalj által bérben birattak, de a honvédségnek onnét lett elköltözése folytán üresen maradtak.

A megye közönsége figyelembe véve azt, hogy a Muraközben, de a Muránineni vend-ajku lakosság között is a szláv agitatio folyvást működik, az elemi tanitók legnagyobb részben horvát vagy stájer származásuak, a magyar nyelvet nem értik, abban a tanulókat nem oktathatják, sőt nemzetellenes szellemben oktatják a reájok bizott kisdedeket, — különösen figyelembe véve, hogy még ily tanitók sincsenek kellő számban, mert léteznek államköltségen épitett nagyobbszerü iskolaházak, melyek tanitók hiányában évek óta üresen állanak, romlásnak kitéve vannak, mindezen okoknál fogva a megye közönsége feliratban megkéri a miniszteriumot, vegye által a megyének perlaki épületeit s állitson oda államköltségen a horvát és vend ajku népség nevelési igényeinek megfelelő modorban magyar-vend praeparandiát.

E lapokban már többször történt felszólalás a megye horvát és vend-ajku népségének nemzetiségi tekintetben történt elhanyagolása iránt, végre ugy későn felszólal a megye is, teljes reménységünk lehet tehát, hogy a miniszterium a szerfelett fontos tárgyat figyelmére méltatja, s a megye kérelmének eleget tenni fog. *r. l.*

Nemzetiség és nevelés.

(Folytatás.)

A hazaszeretet azonban magasabb foka azon szeretetnek, melyet születésünk helye iránt érzünk. Ez szükebb körü, s mi természetesebb, mint az, hogy benső vonzalmat érzünk azon hely iránt, melyben bölcsőnk állott, melyben gyermekkori éveinket töltöttük, s mely már a gyermekkori emlékek gondolatánál is, bárhol tartózkodjunk, bizonyos édes varázszsal száll fel emlékünkben, bármennyi év is válasszon el e gyermekkori események megtörténtének idejétől. Ama szeretettel egy ország népével érezzük magunkat egynek, s büszkévé tesz a gondolat, hogy ugyanazon szó hallatára milliók keble dobog fel hangosabban, hogy milliókat ugyanazon érzelem lelkesiti; büszkévé tesz

A „ZALA“ TÁRCZÁJA.

Az utolsó dalokból.

Szüleimhez

— Kun-szent-Miklós, október 2. 876. —

Messze távol kelves otthonomtól
Hord magan az élet tengere:
Nincs nyugalmam, féktelen viharja
Egyik helyről másra kergete.
Fáradt vágyok, vágyom megpihenni —
Ti köztetek tudnék csak feledni!

Napra nap tün s czéljaim maradnak . .
Annyi álom hiusulva már!
Sok tanulmány, mind megannyi tőke
Kamatjára rég hiába vár — —
Oly kevés az pedig mit kivánok:
Vajha egyszer velem lakhatnának!

Eltekintek éveimnek számán:
Oly keves s már oly sokat beszél —
Tarka napló multam, mely keverve
Fényről, gyaszról élethűn regél —
Dehogy fényről, gyaszról mond regéket,
Mikre lelkem sirva száll feléttek!

Boru után derü száll az égre . .
Vajh nekem is lesz-e fénynapom?
Nem hiszem már; tavaszom lezajlott —
Éjbe süllyedt reménycsillagom.
Az lesznd még dicsnap életemben:
Ha ott leszek ismét körötökben!

Addig is hát éljetek; s ha én nem —
Legalább hát ti reméljetek.
Jó az Isten, titeket megáldhat
S az örömben én is részt veszek:
Vándor utam majd ha véget ére:
Mesémnek nem lesz hossza . . végre.

Kalmár Béla.

Őszi tárcza.

(Őszi elmélkedés. — Tárczairói kétségbeesés. — A zsidók isteni eledele — Riset. — Savanyu szőlő és krimi háboru. — Kanizsai társaskori bankett. —)

Egy verőfényes őszi napnál szebbet és kellemesebbet nem képzelhetek magamnak. Hasonlit ez az éretteszü férfiuhoz. — A svábnál tudvalevőleg ezen évszak akkor jő el, mikor az a 40 évet már tulhaladta. Az ősznek csendes, nyugodt jelleme nem bir a gyermekkor könnyelmü változékonyságával s az ifjukor mindent fe perzselő hevének jellegével. A férfiu jellemét megérlelte a tapasztalás. Egész lénye derült és nyugodt s környezetére jótékony befolyást gyakorol. Ilyen az ősz is, vagy legalább ilyennek kellene lennie. Nem a tavasz változékonysága, nem a nyár emésztő forrósága jellemzik, hanem az (legjobban lesz igy mondva) a mi ezek közepén van. Gazdag gyümölcseiben az Isten áldása mutatkozik. Nappalai sokszor oly melegek, mint a nyári és reggelei üdék és frissek és valódi élvezetet nyujtók, akkor, mikor köd nem boritja a légkört.

Széretem az őszt, habár a hervadásra figyelmeztet. A tavasz bájait immár évek óta csak a poétak fantázia szülte termékeiben lehet élvezni, ott is sokszor nedves légkörön át — varázsnélküli szintelenségben; — a nyárat nem hiába nevezik a savanyu uborka évadjának; a savanyu uborka tudvalevőleg — keserü, s ez az évszak 23 vagy még több R°-nyi meleg mellett még Mohamed paradicsomában is igen kellemetlen lehet. — De az ősz! Én nem az elmult szeptemberi őszt értem, mikor az ember idegei téli kabát után sóvárognak, mint a tejecskéiket összedugdosó madárkák, mikor melegebb tartományokba készülnek; az ilyen októberi őszt értem alatta, mikor az őszre csak a reggelek és esték emlékeztetnek, a nappalok pedig jótékony melegségben részesitenek boldog, boldogtalant.

Az őszi nap legszebb akkor, mikor átlátszó köd fedi a messze tájakat, s az üde friss légen át nem oly forrón tűznek a nap sugarai, hanem szeliden s mégis oly jótékony melegséggel, az ilyen melegség a fénynek bizonyos nemével bir. Ha költő volnék az ujabb időjárás sajátságos voltánál fogva őszszel énekelném meg a tavaszt, én ugy is a poétákra gyanakodom, s állitom, hogy a tavaszi időjárás azóta olyan természetellenes,ióta oly sokan éneklik meg. De nem vagyok poéta, pedig nemrég is rám akarták fogni. Szeretném most ezt az őszi tárczát valahogyan befejezni, nem több, csak három kis hasábra szeretném nyujtani, de mikor elkezdtem irni, az időjárás beillett volna télinek, s az őszi hangulat csak nem akart megjönni, mikor meg folytatom, oly meleg van, hogy beilleném nyárnak is; ilyen körülmények között inkább pénzt olvasnék a tárczairás helyett. A tárcza mindig csak akkor szép, mikor a tárczairó egy tárgyról cseveg benne. De a néhány kis hasábot be kell tölteni, s az ősz cserbe hagyván engem, ricsetet tálalok azok elé, kik ez őszi tárczát elolvasásra méltatják. A ricset pedig t. olvasóim, ezt a hires német lyrikus Heine mondotta, a zsidók isteni eledele. A ricset különféle ételek keverékéből áll, pedául — kása és borsó. Ezt bizonyosan legelőször olyasvalaki kezdte, kinek az egyik és másik veteményből egy főzetre kevés volt, hát összekeverte. Ez az ember nagy jótevője az emberiségnek, s a házi asszonyokat maga iránt örök hálára kötelezte. Legyen itt is emléke dicsérve.

Apropos! azok kedvéért, kiket érdekel, legyen itt felemlitve, hogy a „Szarvas“-ban ebből az isteni eledelből melynek technikus kifejezése különben „Sálet“ minden szombaton lehet kapni. Ebből is látszik, hogy a „Szarvas“ fogadó derék vendéglősének figyelme mindenre kiterjed.

Nem is kivánjuk, hogy nemes foglalatosságában a fenyegető muszkák felzavarják. Még akkor inkább „Sálet“ mint muszka. Ad vocem muszka! Az eszmetársulás folytán eszembe jutnak az idei savanyu szőlők, melyeken különben talán az utolsó napok nyári melege segit, ha előbb

azon gondolat, hogy van egy oltár, melynek tiszta lángjában mindenki áldozhatik, hová nem fér a felekezetesség és a párto.ság viszálya.

De a honszerelemnek nem szabad pusztán oly tüznek lennie, mely sem melegit, sem éget, csak lángol. Ha még oly csendes, de áldásos tevékenységben kell nyil.tkoznia. Egyszóval, a honszeretetnek gyakoroltatnia kell, valamint a hit is, csak az erények gyakorlásában találja legfenségesebb, és áldásos megoldását. A nemzetlétnek a többiek között ez is egyik nélkülözhetlen föltéte. A tevékeny honszerelem pedig a nemzeti é[illegible]népélet minden tüneményeiben nyilatkozhatik, a [illegible]üttebbieknek pedig kiválóan mozgató ereje, ru[illegible]ja a nemzeti érzület. Az igaz, hogy bizonyos irá[illegible]kat kivéve ama tevékenységnek egyes ágai a[illegible]talános emberi müködés jellegével birnak, n[illegible] minden nemzetnél egyaránt szükségesek, de [illegible]ely irányokban a közérzület érdekében szüks[illegible]s a fajjelleg megőrzése. Ilyenek a müvészetek [illegible] egyes ágai, a költészet, az irodalom, egyátalán a tevékenység azon térei, a hol a nemzet szellemi haladásában annak különleges faji jellege mutatkozik.

Ennek kiváló képviselője az irodalom, a nemzetnek, a különféle irodalmi és költészeti termékekben nyilvánuló szellemi élete.

Ennek anyaga és eszköze pedig a nyelv.

Itt mutatkozik azon kiváló szerep melyre az irodalom termékei hivatvák. Itt azon nemes, magasztos hivatás, melytől bár iróink mind áthatóvá lennének. Azon hatás, melyet az irodalmi termékek a nemzet összeségére gyakorolnak, viszonylagos ugyan, mert az iró is korának fia, és tolla hatalmasan befolyásoltatik a körülötte zajló mozgalmaktól. De a költőt és irót jós lélekkel áldotta meg az ég, Ami kortársainak nagy többségénél, nemzete nagy tömegénél csak öntudatlan sejtelem, melyre kifejező szót egyik sem talál, azt az ő jóslelke látja, szive jobban érzi, és lelkének öntudatává, meggyőződésévé vált, s igy a költő és iró sokszor nem leirja hanem elő is készíti az eseményeket. S nem jog nélkül mondották irodalomtörténészek Heine és Börnére, kik a juliusi forradalom kitörésekor Franczia országba mentek hogy ők a későbbi német eseményeknek előkészitői voltak sőt a juliusi forodalomnak is okozói. De a amily nagy a nemzet iróinak hivatása, mint a nemzet valóságos nevelői-é, oly nagy a felelősségük is és éppen az előbb ecsetelt hatás viszonylagosságánál fogva, miután misem hat a nemzet közérzületére, gondolkodás és cselekvésmódjára oly átalakitólag, mint az irott szó, különösen ha ezt meleg meggyőződés érlelte meg.

A sajtót azért mondják a 6-ik nagyhatalomnak. A különféle pártok a sajtó utján iparkodnak az ő meggyőződésüket másokban is érvényre emelni S a legközelebbi mult is bámulatos példáját mutatja ez átalakitó hatásnak az angolnépben, mely azelőtt egész szimpáthiájával árasztotta el a törököket, és Gladstonre fellépése következtében, különösen pedig hirneves röpiratá folytán elenszenvvé érlelte ama rokonszenvet. —

De épen, mert e nagy hatásról megvagyunk győződve, nincs hatalmasabb tényezője a nemzeti érzület emelésének mint ez, s az ellen hí fel bennünket, mi ezt akadályozni képes volna. Csak futólag emlitjük meg, hogy itt van egyszersmind forrása a germanisatiótól való aggodalomnak is, s meg kell vallanunk, hogy ez aggodalom most ép oly jogosult még mint volt azelőtt. Sehol sem oly jogosult pedig, mint nálunk Magyarországban, hol nemcsak különféle nemzetiség lakik, mely saját valódi vagy képzelt nemzeti jogaira féltékeny, ha nem még számos magát magyarnak nevező honfiu van, kinél a puszta névnél több nincs meg.

Nekünk pedig nagy szükségünk van arra, hogy nemzetünkben ne csak a most még feltünően hiányzó közérzület növekedjék, hanem hogy a nemzet szápordjék is. Mindkettő egy eszköz által érhető el; a nemzeti nevelés által. Nemzettestükben kell olvasztani mindazon elemeket, a kik bárminő okokból vagy hajlamokból idegenkednek tőlünk és idegenszerüségüket akár megszokottságból akár meg nem érthető ellenszenvből levetni nem akarják, és behető figyelem tárgyává kell tenni azon eszközök legcsekélyebbjét is melyeket a nemzetesedés czéljára felhasználni érdekünk és kötelességünk egyszersmind.

Koránt sincs ezzel az mondva, hogy az által az embernek, mint egyednek általános emberi czéljai szem elől tévesztessenek. Ez ismét negatiója volna azon kiválló tényezőknek, melyek szükségkép nagy hasznos és üdvös kiegészitését képezik a faji jellegnek. S ezen nézetet csak azok valják, kiket cosmopolitikai eszmékben való elfogultságuk azon tévhitre vezetett, hogy a különleges nemzeti müveltség az általános emberit szükségképen kizárja. Ez azonban téves feltevés. Minden nemzet bizonyos erények és hibák birtokában van, melyek specialiter azon talajból nőttek ki, melyekből a nemzet maga. Bizonyos tekintetekben ezen erények és hibák összegéből le lehet vonni az illető nemzet faji jellegét a jellemre vonatkozólag, bár nyilatkozik ez számos külsőségekben is, sőt e külsőségek határozott jegyei ama jellegnek, De azért téves felfogás volna például a nemzeti jelleg megőrzése czéljából az erények fejlesztése mellett, a hibákat is iparkodni fentartani, mivel ezek sajátságos vonását képezik a nemzeti jellemnek. Ellenkezőleg! Valamely nemzet igen hiven megőrizheti faji jellegét, ha azon hibákat, melyek szintén ismertető jegyeit képezik amannak levetni iparkodik. Mind erényei, mind hibái tekintetében a magyar nemzet országának politikai fekvése és saját helyzete folytán sajátságos álláspontot foglal el az európai népek sorában. A magyar nemzet legtöbb faji hibája azon sajátságos világtörténelmi szükségletre vezethető vissza, mely őt a keleti és nyugati népek közé helyezte, hogy a keleti barbarizmus és a nyugati civilisátió közepette közvetitő szerepet játszik. És — talán nem tévedek, ha állitom, ezen közvetitő szerep eddigelé sem azt nem engedte meg, hogy a nyugati népek minden jó tulajdonságát magáévá tegye, sem pedig azt, hogy faji hibáit magáról levesse Sajátságos szerep ez, melyet az európai politikai constellatio magas intézői legtöbbször ignorálnak, Pedig ha vannak dolgok, (a mint — fájdalom — vannak is) a melyekben hátramaradánk, e szerep az oka és azon — a népek történetében majdnem páratlan engedékenység, melynél fogva a kebelünkben elő itt ott elszór kisebb csoportu más nemzetségbeliek évszázadok folytán szokásaikat erkölcseiket, faji jellegüket teljesen megőrizték.

(Vége köv.)

Jegyzőkönyve

A zalamegyei gazdasági egyesület Keszthelyen 1876-ik évi szeptember hó 28-án tartott közgyülésének.

Árvay István ügyvezető elnök, — Modrovics Gergely zalavári apát, Gróf Deym Nándor, Báró Putheani Udön, Báró Putheani Géza, Csesznák László Gyulai Gáál Endre, Koller Ferencz, Trsztyánszky Lajos, Báán Kálmán, Nedeczky Jenő, Reischl Vencel, Balás Árpád, Szigethy Antal gazdasági egyesületi tag urak ez utóbbi ugy is mint jegyző.

Ügyvezető elnök ur üdvözölvén a megjelent tagokat kifejezést ad a feletti örömének, hogy azon reménye, miszerint az egyesületnek Keszthelyre összehivandott közgyülése a fontos tárgynak megfelelő részvéttel s érdeklődéssel fog megtartatni — fényesen sikerült: jelentvén, hogy a közgyülés tanácskozásának tárgyát, miként a meghivókban is közölve vala a földmivelési ipar- és kereskedelmi kir. miniszteriumnak leirata képezi, melyben Magyarországnak az 1878. évben megtartandó párisi világtárlaton részvétele iránt értesitést kiván, a közgyülést megnyitottnak nyilvánitotta.

100—876

Felolvastatván a földmivelési ipar és kereskedelmi kir. minister Ő nmltóságának Budapesten 1876 sept. 5-án 622[eln. sz. a. kelt leirata, elnök ur előterjeszté, hogy miután Ő nmtsga az értesitő jelentésnek f. é. szept. hó 15-ig leendő felterjesztését kivánta illőnek tartotta, miszerint Ő Nmtságának előzetesen bejelentessék, hogy a kivánt pontokra a részletes vélemény beadására csak a közgyülés lévén hivatva, s ez oly rögtön meg nem tarhatván, a jelentés a kivánt időre felnem terjeszthethetik — előadá továbbá, hogy ugyanazon jelentésében a leirat tárgyára is általlánosságban s Ő Nmltóságának némi előzetes tájékozhatása végett az egyesület ismert nézetei értelmében kiterjeszkedett mely jelentés felolvasás által a közgyülésnek tudomására és birálata alá terjesztetett. —

Ügyvezető elnök ur tett intézkedése s a földmiv. ipar s kereskedelmi minister ur Ő Nmságához tett jelentése egész terjedelmében helyeseltetvén a közgyülés azt magáévá tette a ministeri leiratban kitett pontokra nézve pedig határozatkép kimondja miszerint:

1-ör a zalamegyei gazdasági egyesület nemcsak kivánatosnak, de szükségesnek is tartja, hogy Magyarország az 1878-ik évi párisi világtárlaton részt vegyen.

2-or az egyesület azon hitben van, hogy a kiállitó közönségben a kiállitási hajlam és kellő áldozatkészség nem hiányzik ugyan, azonban a ministeri leiratban is jelzett súlyos körülményeknél fogva a legjobb igyekezet mellett is az egyesek áldozat képessége nehézségekbe ütközik — szükséges tehát, hogy a m, kormány minden lehető erélylyel a kiállitási ügyet támogassa, mert csakis ily támogatás által lehet az egyesek hajlamát és áldozatkészségét emelni a mire nézve az egyesület a maga részéről minden lehető támogatást készséggel felajánl.

3-or Az ország képviseltetését csak azon kiállitási tárgyakra véli kiterjesztendőknek, melyek hazánkban nagyobb virágzásnak örvendenek.

4-er Az egyesület kivánatosnak tartja ugyan ott hol a tárgyak természete és térfogata engedi a gyüjteményes kiállitásoknak csoportonkint leendő rendezését, ugy azonban, hogy e mellett ne zárassék ki egyeseknek saját költségükön a kiállitásban az egyéni résztvevés.

5-ör Végre az egyesület véleménye az, hogy a kiállitandó tárgyak elküldés előtt előzőleg részrehajlatlan birálat alá vonattassanak.

Ily értelemben a jelentés a nmltóságu földm. ipar és kereskedelmi minister urnak oly bizalomteljes felkéréssel határoztatik felterjesztetni, hogy kiállitási biztosokul lelkiismeretes megbizható egyének megválasztásánál a legnagyobb ovatossággal eljárni méltóztassék

A zalamegyei lótenyész bizottság elnöke nságos B. Putheani Géza ur értesiti az egyesületet, hogy a f. évi lótenyész dij osztás Nagy-Kanizsán f. é. október hó 8-án fog megtartatni s felhivja, hogy azon magát egy küldöttség által képviseltetné.

Nságos gróf Deym Nándor, Inkey László, Koller Ferencz, Báán Kálmán, Talabér Zsigmond egyl. tag urak a végzés megküldésével felkéretnek hogy mint az egyesület megválasztott küldöttségének tagjai f. é. október hó 8-án Nagy Kanizsán d. u. 2 órakor megtartandó lótenyész jutalom dijosztásnál az egyesületet képviselni szivesked jenek miről egyszersmind a lótenyész bizottság elnöke m. báró Putheani Géza ur is a végzés közlésével értesittetik.—

A jelen jegyzőkönyv hitelesitésére megválasztottak s megbizattak Csesznák László, Balás Árpád urak,

Egyébb elintézendő tárgy nem levén elnök ur a megjelent tagoknak köszönetét fejezvén ki, a közgyülést befejezettnek nyilvánitotta. Árvay István m. k. elnök, Szigethy Antal m. k. titkár, Csesznák László m. k. hitelesitő egyleti tag, Balás Árpád s. k. hit egyl. tag

---

le nem szüretelik. A krimi háboru tudniillik nagyon kriminálisan végződött a muszkákra nézve. Ugylátszik, hogy most is emlékeznek rá. Az élczeiben boldogult Saphir, naptárában akkor egy politikai verset irt három rókáról és a savanyu szőlőről, a mely körülbelől igy kezdődött:

Volt egykor három róka
Ri-ra-róka,
Fejénélelyem paréka
Pi-pa-paróka,
A Krimbe mentek háromban
Hi-há-háromban,
Mert ott a legjobb szőlő van
Szi-szá-szőlő van.

És szépen el van mondva benne, hogy a fal nagyon magas volt s egyik róka a másiknak hátán sem volt képes azt a szőlőt levenni, akkor azután bevallották, hogy bizony — savanyu. Ugy látszik, hogy ehhez a savanyu szőlőhöz most szeretnék a czukrot valahogyan megszerezni. A tárczairó az ilyen dolgokba bele nem szólhat, de azt körülbelül tudja, hogyha az idei czukor-aratás meg is üti a kivánt mértéket, Magyarországon kevés a czukorgyár, de ha czukrot keveset is gyártanak itten, gyártanak itt más dolgokat. Igy például a ki csak érl hozzá, iparkodik a magyar emberben olyan önérzetet és közérzületet teremteni, hogy hát egyszer ő már maga is tudja, ki az ur a háznál. És épen a nemzeti közérzületnek ápolására szükségesek az olyan egyletek, mint például a „kanizsai társhskör", mely a fogzás veszedelmes idejét szerencsésen kiállva, becsületesen táplálkozni képes [illegible]vén, most már fejlődik, s nyolczadikán tartotta közgyül[illegible]t, melyről más helyen szólunk. A közgyülés után min[illegible]molyan sok paedagogiai belátással biró kör, a test f[illegible] tartását is szemmel tartván, tagjainak egy szép része l[illegible]rczer uram kisebb termébe gyültek össze, hogy a [illegible]akodás fáradalmai után a falatozás élveiben gyönyörk[illegible]jenek. Gyönyörködtek is. Az izléses egyszerüséggel [illegible]diszitett asztal fél két órától kezdve a szorgalmas tevékenység utánzásra méltó példáját mutatta.

Az ételek valóban izletesek voltak és dicséretére válnak Knorczer konyhájának. Az ügyes kezü főző regementnek a főparancsnoktól kezdve a tányértörülő szolgaleányig Szalamander csendes köszönetet szavazott. Voltak-e toasztok? Hogy ne lettek volna? A kör tisztelt elnöke első szakitotta félbe a falatozás szorgalmas munkáját é[illegible]tetve a kört. Utánna a kör alelnöke szellemesen köszöntötte fel a kör uj tagjait. A beszéd fonalát Farkas vette át, kiben azt a tulajdonságot fedeztem fel, hogy mig a világ a farkast tartja éhesnek, mi mindig, minél többet szól, annál inkább szomjuhozzuk a Farkast, a kör elnökére igen szép toasztot mondott. A kör elnöke poharát Farkasra köszöntötte. Azután Simon Gábor ur mindig találó szavaival, melyek villanyfolyamként érintik nevető izmainkat, kö-zöntötte fel a kört, a kör alelnöke pedig a sajtó képviselőire, kik a nemzeti szellemért küzdenek, Farkas ur ugyanazokra, mint olyanokra, kik valamikor poéták is voltak. Szalamander akkor fogyasztotta el a nyolczadik császárzsemlyét, erre poéta nem képes, ha éhes is. Simon Gábor ur a távollevő Koch Adolfra, kinek távirat küldetni határoztatott.

Ugy-e szives olvasó, velem együtt mondod: Hála Istennek, vége a tárczának *Szalamander.*

Egy szórakozott életéből

VI.

Gerőfy félmámorban hagyá el a játszó barlangot, az üde lég és a szabadban való járás e félmámort is elüzé. Arcza az éjjelizés következtében és a lelkierő megfeszitése következtében halavány lett, arcza nyilvánosan visszatükröző, hogy borzasztóan szenvedett. Házába érve, szoba ajtaja előtt öreg szolgája várta.

„Hadnagy uram jelentem alássan, mondá magát felegyenesedvén s katona módon köszöntve.

„Hallgass vén szolga! rivalgott rá Gerőfy, „hagy! egyedül, nem akarok senki által háborgattatva lenni, menj!"

Az öreg szolga szánakozva nézett urára s hosszu bajusza alatt mormogá: „Ezt nem érdemlettem meg, az öreg ur soha sem bánt igy velem, de szegény ifj ur beteg, de nagyon beteg lehet, látszik rajta." Ezzel sarkán megfordult és köszöntve kiment.

Miután Gerőfy magát egyedül látta az ajtóhoz ment, azt magára zárta. Egy székre vetette magát és felsóhajtott: „Veszve és tönkre téve." Hosszasan nézett maga elé, tekintete olyan volt, minőt csak örülteknél vagy olyanoknál, kiknek idege lelki küzdelem következtében tulfeszitve vannak, láthatni. Egy vártatva mintegy magához szólva mondá:

Nagy szó az, veszve lenni, midőn az élet tavasza mosolyg az emberre, veszve lenni, midőn az ember legnagyobb földi boldogsága, szerelmed bir, és minő szerelem? Oh a földön nincs tisztább, nemesebb, szentebb szerelem, mint Klárám szerelme, veszve lenni midőn az élet a legnagyobb örömével kinálkozik! Oh háromszoros nehéz a halál egy oly embernek, ki ifju, szeret és remél. És ki okozta e vesztességet? oh! ha azt az átkozott bankárt kezem közé kaphatnám, oh folytatá fogaival vicsorogtatván, „oh mily élvezet volna kezeimet vérébe mártani!" — „De," mondá tovább „nem vagyok-e igazságtalan? Az ember magas teremtője által szabad akarattal lőn felruházva; ki parancsolta, hogy egy kártyára egész vagyonomat, életemet tegyem? Nem, nem akarok igazságtalan lenni csak magam vagyok vesztemnek okozója, nem tehet senki róla, hogy e szenvedélyemet nem birtam leküzdeni.

De az ember annyira szereti gyenge oldalát más köpenyével, betakarni. Játszottam! Ha, hisz az egész élet csak egy játék, egy kártyázás. Hányszor tettem már éltemet koczkára, hányszor láttam már a halált midőn száját szája és szája fegyver torkából reám vicsorgatta és miért tettem ezt? A hazáért!

„Ha!" mondá tovább, lábaival erősen a padlózatra rugva, hogy a szoba butorai inogni kezdettek — „ha és miért koczkáztattam annyiszor éltemet? Semmiért! Mert a világ egy játék — és most a játékért koczkáztattam éltemet, de Istenemre, ez még sokkal okosabb volt; mert

Helyi és megyei hirek.

— **A n.-kanizsai társaskör közgyülése.** A n.-kanizsai társaskör e hó 8-án vasárnap délelőtti 11 órakor tartta egy évi működés utáni közgyülését. B tagok igen szép számmal jelentek meg. Bothó Imre elnök ur megnyitván a közgyülést az előre megállapitott napi rend értelmében kéri a pénztár felülvizsgálatára kiküldött bizottságot jelentésének megtételére. E bizottság előadója Farkas László igazgató ur e bizottság nevében jelenti hogy a pénztári számadások minden tekintetben rendben találtattak s a bevételek és kiadások közötti arány annyiban kedvezőnek mutatkozik a mennyiben a még kint levő hátralékok behajtása után egy kis többlet mutatkozik a társaskör pénztára javára. A közgyülés helyeslő tudomásul vevén a génztári bizottság előadójának jelentését, elnök Bothó Imre ur helyes inditványára a napirendtől eltérőleg az alapszabályok módositását illető netáni inditványokat veszi tárgyalás alá, melyek legfontosabbja, hogy a fiatalsági társaskör czimet egyszerűen társaskörre változtatja, a módositásnak az alapszabályokban való keresztülvitele a leendő választmányra bizatik. Az alapszabályok 3-dik tárgyát a tisztviselők és választmány választása képezi, az utolsót illetőleg az alapszabályok szinten annyiban módositattnak hogy 6 választmányi tag helyett 8 választatik meg, szintén elnök Bothó Imre ur inditványára. A választások vezetésére szavazatszedő bizottság választatván meg, titkos szavazás utján megválasztottak: Elnök: Bothó Imre, alelnök: Laky Kristóf, titkár: Takács Jenő, pénztárnok és könyvtárnok: Lovák Ede, ügyész: Lengyel Lajos, háznagy: Bogyay Ödön. Választmányi tagok: névsorát a jövő számban közlendjük. A nagy-kanizsai társaskörnek ujabbau megkezdett működéséhez őszintén sikert kivánunk, a mely ismerve a megválasztott igazgatósági tagok buzgalmát nem is maradhat el.

— **A helybeli tornaegylet** ugy a tűzoltótestületnek elnöke, Walbach Mór ur, ki már hosszabb idő óta tartózkodik fürdőben, a napokban tér ismét vissza. Azon reményünknek adunk kifejezést, hogy e visszatérés teljes egészségben történik.

— **A nagy-kanizsai kereskedő-ifjak** önképzőkörének általunk mult számunkban jelzett, az önképzőkör tagjai számára és annak javára tartandó tomboláját a legközelebbi vasárnap estére halasztotta, miután az elnök és ezeket az illető bizottság oly gyorsan megtenni képes nem volt

— **Balaton-Füredről** a következőket irják a jelesen szerkesztett „Veszprém"nek. — Nagy ünnepe lesz jövő év május 20-án Balaton-Eürednek, mely valódi nemzeti ünnepül kinálkozik. Ugyanis e napon fogják Kisfaludy Sándor uj szobrát leleplezni, melyet Zalamegye közönsége ritka áldozatkészséggel a mostani izlésértőnek helyébe készittetett Az uj szobor készitője ifj. Vay Miklós, öntője pedig Bécs egyik jó hirü gyárosa volt. Különös, hogy a régivel nem tudnak mitevők lenni.

Eleinte azt akarták felhasználni ujabb öntéshez s ez ekkor a költség 2000 frtnyi lett volna. — Zalamegye azonban kész volt 9000 frtot megszavazni s igy a régi szobor bántatlanul maradt. — Az inditványozók közöl Ecsy László b. füredi igazgatónak nyilatkozata talált legtöbb helyeslésre. — Ő ugyanis a régi szobrot a badacsonyi szőlők hires bófája alá kivánta helyeztetni. Szóba jött a szobor össze töretése is; ez alkalommal Jókai Életképeiben felszólalt.

Szerinte legjobb volna a régi szobrot az uj fürdőház udvarán, vagy a parkban helyezni el, ha pedig ez nem történnék meg, vegye meg valamely közel lakó magyar főur, vagy helybeli villatulajdonos s állittassa fel a saját parkjában. — „Ha senkinek sem kell, — ugymond Jókai — kész vagyok magam megvenni e kicsufolt, detronált szobrot; de a Lóránt keresztfiam „vasfejü bácsiját" összetöretni nem engedem." — Jókai e nyilatkozatára a mult héten megindult szépirodalmi lap, a „Hölgytutár"hoz humoristicus választ Jónásnak (az előnyösen ismert szerkesztőnek: K. Papp Miklósnak) tollából. — Különös figyelmet érdemel az, mit Deákról mond: Deák F. ugyanis elnöke volt azon bizottságnak, mely a szobrot létrehozta; Jókai tehát annál inkább véli föntartandónak a szobrot, minthogy ahoz Deák neve tűződik. — Papp M. idevonatkozólag ezeket irja: „Midőn egyszer báró Eötvös József Deákkal Balaton-Füreden az előtt a bronz monstrum előtt megállott, az öreg ur igy szólott: „Te Józsi, mégis csak jobb lett volna, ha ebből a sok bronzból mind mozsarat öntöttetek volna, Olyan kurta a nyaka szegény Sándornak, hogy kezdem félteni a gutaütéstől."

Mi részünkről azon szerény inditványt koczkáztatjuk, adja Zalamegye a régi szobrot a nemzeti muzeumnak, hisz az most már ugyis csak történeti emlék; igy azután sem a müérzést a bárhol történő felállitás által megsérteni. A nemzeti muzeum bizonnyal fog ezen emlésknek helyiségében alkalmas tért találni.

— (**Gyászhir.**) Alulirottak fájdalommal telt szivel tudatják bensőleg szeretett édes atyjuk illetőleg ipjuk és nagyatyjuk Hirschler Gyula urnak Alsó-Domboruban folyó hó 8-án déli 12 órakor, hosszas szenvedés után életének 67. évében történt gyászos elhunytát A boldogultnak hült tetemei f. hó 10-én, kedden délután 3 órakor, Schlesinger Gyula ur házából a nagy-kanizsai izr. temetőben fognak örök nyugalomra tétetni. Béke hamvaira!"

A temetés általános részvét közt tartatott meg, s az imposans menet tanuja volt azon köztiszteletnek és becsülésnek, melyben a boldogult részesült. A köztiszteletben álló család ezen általános részvétben találhatja vigaszát.

— (Beküldetett) A „Haza" életbiztositó és hitelbank 1875. évi September havi üzletkimutatása:

Az összes érvényben levő biztositások összege 12 032,357 frt. 80 kr. Ez évben befolyt dijak összege 255,719 frt. 91 kr. 1868. év óta kifizetett károk összege 1,579044 frt 96 kr. Az összes f. évi Sept. 30. biztositottaknak adott kötvény kölcsönök összege 214,315 frt. 28 kr. Az összes tartalékok összege pr, 1875 december 31-én 1,891,884 frt, 97 kr. A „Haza" életbiztositó és hitelbank.

⊙ (**RÓVIDHIREK.**) József nádor unokáját, a 18 éves Mária Krisztina főherczegnőt október 10-én avatják föl a prágai nemes hölgy-rend fejedelem asszonyává. — Kosuth Lajos házában, Turin mellett családi ünnepély lesz közelebb: unokahugával, Mészlényi Ilka kisasszonnyal fog egybekelni ott Ambrozovics Béla közlekedésügyi osztály tanácsos. — Az utolsó horvát király, Zvoinimir megkoronáztatásának nyolczszázados évfordulóját a hó folytán fényesen akarták megünnepelni horvátországban. — Az ünnepély azonban, miután nem gyült be kellő összeg elhalasztatott — Az orosz önkénytesek naponta szálliingóznak Budapesten keresztül, 5—10, sőt 20 főre menő csoportokban is. — 120 német fegyverkovács utazott a napokban Budapesten keresztül Belgrádba. — Olaszországból küldöttség érkezett Budapestre, hogy ott a hadsereg számára lovakat vásároljon. — Trencsénben állomásozó 71-ik gyalogezred legénysége között a szembaj nagymértékben uralg. — A szerbek szeptember 26-án a Morava egész mentében megkezdték a támadást. — Bobevicsnél a Morava folyón keresztül vert török hidat a szerbek a levegőbe röpitették. — Deligrád környékén 78,000 szerb katona van. — Szeptember 28-án Alexinácz és Deligrád között a szerbek vereséget szenvedtek. — Szeptember 30-án Djunisz falu mellett a törökök Horvatovics hadosztályát, mely nagyrészt oroszokból állott megsemmisitették. — A Porta és Montenegró közt fegyverszünet köttetett 4 hétre. — A szerbek Oroszországból 3000 lovas kozákot várnak. — Az Ibar melletti hadsereg parancsnokává Alimpicset nevezték ki — Románia vasutigazgatósága rövid idő alatt 400,000 frankot vett be a külön vonatokért, melyeken orosz önkénytiseket szállitottak. — A Kaukázusban jelentékeny orosz haderő van összpontositva. —

Irodalom és müvészet.

☞ **Uj nemzeti népnaptár.** Fischel Fülöp tevékeny nyomdász kiadásában és Kőváry Béla szerkesztésében megjelent: **Uj nemzeti népnaptár** egy kisebb és nagyobb kiadás. — Mindkettő elég tartalmas és költeményeken beszélyeken kivül közhasznu ismereteket tárgyazó czikkeket; borászati közleményeket, Tersánczky József tollából; adomákat, vegyes közleményeket, tréfás magyarázattal ellátott képeket, s a magyarországi vásárokat tartalmazza. A naptári rész is gondosan van egybeállitva. Ajánljuk e naptárt a közönség figyelmébe, mert meglehetős terjedelme mellett olcsó is. A kisebb kiadás 25 kr. a nagyobbik 30 kr.

— Az „Apollo" czimü zeneműfolyóirat ötödik kötete legujabban megjelent októberi füzetének tartalma: 1) Abrand Romeo és Juliából, Magurányi Józseftől. 2) Cagliosztro négyes, Lantos Gábortól. 3) Bolygótüzek, Wachtel Aureltól. 4) Imre csárdás, Egri Jánostól. A boritékon A zene történelme Kapi Gyulától. — Wagneriana Ambros A. W-től. Zeneműjegyzék stb. — Az előfizetési ár egész évre 6 frt. félévre 3 frt. A jelen szám külön is megszerezhető. Az előfizetés vidéken legczélszerűebben a posta hivataloknál postautalványozás utján eszközölhető, Budán az „Apollo" kiadóhivatalában viziváros főutcza 220. sz. a. Minden eddig megjelent szám és kötet ugyanott leszállitott áron kapható.

— **A Magyarország és a Nagyvilág** 41-ik számának tartalma: Szöveg: A változatosság kedviért! Vig beszély (Lauka Gusztáv.) Folytatás. — Isten veled. Költ. (Szabó Endre.) — Utazás a holdba. Pfaa Hans csodálatos kalandjai. Poe Edgard. (Folyt. — Az egyptomi hárem. Paskov Lidia Naplójából. — Tárczalevél: Vidéken. V. Erdélyi szójárás. — Vajda-Hunyad. — Szebeni lányok. (Porzó.) — A Hampton-Courti óriás szőlőtő. — A bécsi várpalotából: I. A birodalmi cancellária. — A svájczi udvar kapuja. (F.)— Háboru és béke. — Mesék. (Greguss Agost.) Társas élet. — Különfélék. — Sakkfeladvány. — Szórejtvény. — Szer. üzen.

Rajzok: Orosz katonák megérkezése Belgrádba. — A bécsi várpalotából: I. A birodalmi cancellária. II. A svájczi udvar kapuja. — Séta eunuk hátán. — Tunisi nők Kairo utczáin. — Háboru és béke: Elindulás. Hazatérés.

Felhivás és kérelem a magyar néptanitókhoz.

A magyarországi néptanitók II. egyetemes gyülésének 50-es bizottsága Deák Ferenczneк f. évi januárhó 28-án történt elhunyta alkalmából tartott rendkivüli gyülésén elhatározta, miszerint: „felhivja Magyarország összes néptanitóit, miként oda működjenek, hogy ezentul évenkint minden népoktatási intézetben megünnepeltessék Deák Ferencz születésének napja, mely alkalommal a megdicsőült életéből meritett s a növendékek felfogásához mért előadásokban állittassék a serdülő nemzedék elé nemzetünk büszkesége, hogy erényének tisztasága, magasztos példájának hatalma által nevelje nemzetünket, hogy a népiskola zsenge ifjusága minél előbb megismerkedhessék a legnemesebb hazafi eszményével, melyet ő hagyott nekünk, hogy az egész nemzet — példájának, nyomdokaink követése által — emeljen neki oszlopot, örökké állandót."

Ugyanezalkalommal a „fővárosi néptanitók egyesületei is a kegyelet szent érzetétől áthatva emelék fel hálájokat a nemzetek sorsát intéző Istenhez, ki Deák Ferenczet adta népünknek, hogy országunk védő oszlopa, fiainak példátmutató atya legyen, s elhatározták, miszerint felhivják a főváros összes néptanitóit, hogy megragadva azon, a nevelés körül megbecsülhetlen hatalmat, melyet a megdicsőült Deák Ferencz élete, példája s a nemzetnek iránta nyilvánuló hálája nyujt, a serdülő nemzedék fogékony lelkébe oltsák Deák Ferencz szent emlékezetét; felszólitják s megbizták elnökeiket, hogy Deák Ferencz rövid s a gyermekek által is feltogható alakba öntendő életrajzának szerkesztéséről s kiosztásáról is gondoskodjanak."

Egyszerismind elfogadták a fővárosi néptanitók egyesületei az egyetemes gyülés 50-es bizottságának inditványát s kimondották, miként „ezentul a fővárosban minden egyes népiskolájában évenkint megünnepeltessék Deák Ferencz emléke október 17-én". S hogy az ünnepélyek tartásához anyagot szolgáltassanak, „felszólitták az egyetemes gyülés 50-es bizottságát, miként Deák F. életrajzának bővebb ismertetése czéljából szerkesszen egy könyvet, mely a népiskolai növendékek, s egyet, mely a népnek felfogásához mért legyen e könyvek kiadásának gondjait a főváros néptanitói vállaljak magukra az országban létező összes tanitóegyletek bizalmára támaszkodván, annyival is inkább, mivel a befolyó jövedelem oly, alapitványok létrehozására forditandó, melyeket a népiskolai növendékeinek gyüjtéséből azon iskolák mellé állitnak a III. egyetemes tanitógyülés, melyekben Deák Ferencz tanult."

E határozatok végrehajtása czéljából az egyetemes tanitógyülés 50-es bizottságának központi 15-ös albizottsága a népiskolák növendékeinek felfogásához mért olvasmányokat készitett, melyek Deák Ferencz arczképével 32 lapra terjedő füzetben fognak megjelenni.

Bizalommal fordulunk azért hazánk néptanitóihoz: eszközöljék azt, hogy október 17-ke Deák Ferencz nagy nevéhez s halhatatlan érdemeihez méltólag ünnepeltessék

---

itt legalább nyereményt vártam — de átkozott sors, veszitettem. Vesztettem, lefogom tehát adósságomat fizetni!"

Ere a falhoz lépett és egy szegen függő erősen töltött revolvert vett le, kissé szemlélgette és szóla:

„S e fegyver, e kis golyó, véget vetne minden kötelmemnek, nem leszek senkinek adósa, valóban rózsás egy remény senkinek sem adósa ienni, tudni, senki sem zavar bennünk nyugalmunkból e szóval: „fizess!" — De minő nyugalom ez a halál? ha! miért borzadok — Halál vége vagy te az életnek, vagy küszöbe, melyen át egy jobb élethez térünk? Az okosság, a tudósok véleménye az előállitja. Miért vagyunk oly hiuk, hogy azt tartjuk mi emberek magunkról, hogy a halállal nekünk és csak nekünk embereknek int egy jobb élet — de van szivemben egy valami, mely az okosság, a tudósok nézetét tönkre teszi és az utóbbit hangoztatja és ha áll az, hogy rám egy jobb élet derülend, akkor nem fognak-e hozzám a tulvilágon e szóval lépni: „fizess!" nem fogja e Isten mondani, hosszabb életet szabtam számodra és te téreg merészelted gondviselésem finom szövését széttépni, ez időt fizesd. — Öngyilkosság! ha! borzasztó szó. Borzasztó, hogy az ember istentől belehelyezett önfentartási ösztönét megveti és öngyilkos lesz. Megbocsájtható, ha valaki ez örültségi rohamban teszi, ő akkor nem képes számot adni és a fájdalmat nem is érzi, a fájdalom nem válik nála kinná — de én oh tudom mily sokat teszek, mily nagyot vétek — de becsületem parancsolja; meg kell hallnom! és meg fogok halni!"

Hosszabb hallgatás állott itt be — „és Klárám, ah, az az angyal, oh mint fog az sirni — s ha tulvilágon elém lépend, ha! borzasztó, ha elém lép, nyájas tekintet helyett lesujtó pillantást vetett rám, és kiáltani fogja: „Gyilkos! e világot Isten az emberek örömére teremtette, mindenkinek kiméria az öröm részét — nekem tégedet adott örömül — de te — gyilkos kezeddel — erőszakkal megfosztottál örömömtől, midőn öngyilkos lettél — vesztett örömömet, földi édenemét, itt a magas teremtő kegyes szine előtt fized. Ha! mondá és borzadás futá minden tagját át — „Klárikám" igy szóland hozzám. Oh átkozott, hogy emberré lettem. Miért e fájdalmat éppen nekem, miért éppen csak velem bán ily rosszul a sors? Ha! nem leszek öngyilkos! ezzel eldobta a rewolvert — „de meghalnom kell, mért kések?" — ezzel gyorsan felemelte a fegyvert és homlokára tevé azt — „talán volna mód a meghalásra annélkül, hogy öngyilkos legyek; de engem a halál idegen fegyverektől került, de hátha erősen elébe, közvetlen közelébe lépnék? — de hogyan?"

S itt fejét balkezére hajtva gondolkodni kezdett. Es minő gondolat volt ez? Mit érezhet egy oly férfiu, ki arról gondolkodik, hogy hogyan halhatna meg annélkül, hogy öngyilkos legyen? S mi hozta e férfiut ennyire? A kártyázás. Azt mondják, hogy a szerelem a legerősebb, pedig tévednek, a játszás szenvedélye, sokkal — sokkal erősebb, mert képes a játszóval a szerelmet felejteni; mert kérdés, valjon ha Gerőfy játék közt Klárára, szerelmére gondolt volna, ennyire vitte e volna a dolgot?

„Öngyilkos lenni, csakugyan oly nagy vétek ez? Igen! De nem mutat-e egyszersmind merészség, bátorságra? Nagy elszántság szükséges ahhoz, hogy egy életet, saját életünket megsemmisitsük. Ha fájdalom, szerelem, kétség adná e gondolatot, akkor nem gyilkolnám magamat, mert sokkal nehezebb a fájdalmat egy hosszu életen át viselni, mint annak erőszakos halál által véget vetni. De én becsületemet vesztettem, megvetéssel fognak tőlem elfordulni, én tovább nem élhetek!

De volna tán még mód menekülni? ha mostoha nővéremet felkérném, hogy ujjolag fizesse adósságaimat. —

Nem, ezt nem teszem, elég szégyen már reám nézve, hogy több izben tevé már ezt és hogyan pirongatott utoljára, midőn tőle pénzt kértem, nem, nem, inkább meghalok, mintsem ujra lealázzam magamat.

De nem is arról van szó, hogy életemet továbbra is fenntartsam, hanem arról, hogy mi módon kerülhetnék a halál karjaiba, annélkül, hogy öngyilkos legyek?"

Hosszabb gondolkozás után ama határozatot hozzá, hogy valakivel párbajra megy és ugy intézi el a dolgot, hogy e párbajban ő életét vesse. De kivel vivjon? Most véletlenségből a táncvigalmi jelenet jutott eszébe és erre tervét épitve irónasztalához lépett és következő két levelet irt: —

Az egyik levél, mely Dr. Báldosy tanárhoz volt intézve igy hangzott:

Tisztelt Uram!

A tegnap esti jelenet, olyan volt mind kettőnkre nézve, hogy csak párbaj állithatja becsületünket vissza; nem tagadom ugyan, hogy nem én voltam az, ki először sértette uraságodat, azért mindennemü előnyt önre, mint a sértett félre ruházom at. Segédem még ma önhöz vagy segédéhez, ha azt megnevezni sziveskedik, fog menni, hogy hely stbiről tanácskozzanak. Gerőfy.

A másik levélben, melyet Levényi Antalhoz intézett, következőkes irta:

Kedves barátom

Mint tegnap előre láttad, én szerencsétlen voltam vesztettem, és pedig annyit, hogy körülbelül 6000 frtot nem vagyok képes fedezni; Becsületem tiltja, hogy tovább ne éljek; de öngyilkos nem akarok lenni, más módot keresem a halál kezébe juthatni. Emlékszel, hogy tegnap este egy férfiuval Báldosy tanárral bajjom volt, ót ma levélben párbajra szólitottam fel. Légy szives, keresd fel lakását és tedd vele a szükséges intézkedéseket. Szeretném, ha pisztoly lenne választva és ha oly távolságból lőne, hogy biztos eltalálhat. Intézkedéseidnél csak azt tartsd szem előtt, hogy nem akarok öngyilkos lenni és hogy meghalnom kell.

Üdvözöl és csókol barátod

Gerőfy.

Miután a két levelet ujra átolvasta, boritékba zárta, és czimezte, ajtójához ment, azt felzárta és szolgáját behivta. —

Az öreg szolga tiszteletteljesen állt ura előtt és köszöntött; azonban állása nem volt egészen biztos, látszott rajta, hogy sokkal mélyebben nézett a pohárba, mint azt egy szabó gyenge szemei — mert e tisztességes mesterséget üzte volt a hü szolga mielőtt a katonasághoz jött volt — elbirtak volna.

„Öreg, már meg bort ittál!"

„Jelentem alássan hadnagy uram, nem bort ittam."

„Hát mi fenét ittál gaz?" szóla Gerőfy indulatosan.

„Jelentem alásan pálinkát ittam."

„De többet ittál, semmire való mint kecskelábod és fejed elbir."

(Folyt. köv.)

meg népiskoláinkban; használják fel ez alkalommal a jelzett füzetben foglalt olvasmányokat s ennek minél nagyobb mennyiségben leendő elárusításával tegyék lehetővé azt, hogy Deák Ferencz nevére, a néptanitók által, a népiskolai növendékek filléreiből is, alapitvány tétethessék.

A füzet két ivnyi terjedelemben, 16-odrét nagyságban boritékba füzve folyó hó 10-én fog megjelenni, hogy azok október 15-ik az ország legtávolabb eső vidékeire is elszállithassanak a végből, hogy tanitótársaink az e hó 17-én tartandó Deák-ünnepélyre elkészülhessenek s a füzetek megvétele iránt növendékeiket értesithessék. Ára egy-egy füzetnek 10 kr. leend.

Az előfizetési pénzek postai utalványnyal Vodianer F. kiadóhoz (belváros, megyeháztér 9. sz.) küldendők. Megrendelések utánvét mellett is történhetnek. Az eladott példányok után a megrendelőknek 20% adatik. A nyomtatási költségek után begyülendő tiszta jövödelem — a fentebb idézett határozatok értelmében — azon iskolák mellett fog Deák Ferencz nevére alapitványkép letétetni, melyekben Deák Ferencz tanult. Ez első alapitvány a keszthelyi gymnasium mellett fog felállittatni, mely alapitvány évi kamataiban ezen intézet látogató néptanitók gyermekei közül — a legjobb viseletü s legjelesb tanuló fog — nemzetiség- és vallásfelekezetre való tekintet nélkül — részesülni.

Magyarország összes néptanitóinak legbuzgóbb pártolását kérve s remélve vagyunk

Budapesten, 1876. október 4-én a II. egyetemes tanitógyülés nevében ügytársi szeretettel:

Péterfy Sándor — az 50-esbizotts. közp. albizottság elnöke.

Lakics Vendel — a közp. albizottság jegyzője

Vasuti menetrend.

Érvényes május 15-től 1876.

A buda-pesti időtmutató óra szerint,

indul Kanizsáról.

hova:

Vonat szám		Óra	perc	idő.
205	Eszék, Mohács, Dombovár s Fiumébe	4	48	reg
215	„ „ „ „	2	30	délu.
212	Buda-Pestre	4	58	reg
202	„	2	6	délu.
204	„	11	30	estve
313	Bécsbe (Szombathely, Bécs-Ujhely felé	5	8	reg.
301	„	11	48	estve
315	Sopronba	3	38	délu
203	Triesztbe és Pragerhofon keresztül Grácz és Bécsbe	4	50	reg
201	„ „ „ „	2	47	délu.

Érkezik Kanizsára

honnét:

215	Eszék, Mohács, Dombovár s Fiumából	1	41	délu.
206	„ „ „ „	11	11	estve
203	Buda-Pestről	4	20	reg.
201	„	12	5	délu.
211	„	9	44	estve
314	Bécsből (Szombathely Bécs-Ujhely) felől	10	27	estve
301	„ „ „ „	4	5	reg.
316	Sopronból	11	53	déle.
214	Bécsből Grácz, Marburg, Pragerhof felől	4	12	reg.
202	Triesztből és Bécsből „ „	1	21	délu.
204	„ és Villachból „ „	11	—	estve

Marburgba csatlakozás Villach és Francesfestbe „ „ „ „ Francesfestből

Felelős szerkesztő: HOFFMANN MÓR.

Kiállitása és eladása

alabastrom és florenczi márványból készült mütárgyaknak, antik minta után minden római, etrusk, pompéji és medici edények, adriani, gozzoli és florenti csészéknek, sokféle képzeleti tárgyakkal, szobák, termek, kabinetek diszitésére. — Az eladás csak nehány napig tart igen alacsony áron. 344—1—2

Az eladási helyiség a városház-utczában, a városház átellenében létezik.

MOLL Seidlitz-pora.

Csak a kor valódi, ha minden doboz czim aláirása és az én sokszorositott czégem van lenyomva.

Büntető biróságí itéletek ismételten constatálták czégem és védjegyem meghamisittatását; azért óva intem a közönséget az ilyen hamisitványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ámitásra vannak számitva. —

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 frt. o. é.

Valódi minőségben a x-szel jelölt czégeknél.

Francia borszesz sóval.

A legmegbizhatóbb önsegélyző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyulladásnál, a legtöbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fej-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyilt sebek, rákfekélyek, üszök, szemgyulladás, mindennemű bénulás és sé és stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasitással együtt 80 kr. o. é.

Valódi minőségben a †-tel jelölt czégeknél.

Dorsch-halmáj-zsirolaj.

Krohn M. és társa-tól Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható. **Ara egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt. o. é.**

Valódi minőségben a *-gal jelölt czégeknél.

MOLL A., Tuchlauben, nächst dem Bazar, Wien.

Raktárak: N.-Kanizsa (x) Práger Béla gyógy. (x†) Rosenberg Jos. (x) Fesselhofer Jos. (x) Rosenfeld Bares (x) Dorner S. Csáktornya (x) Gönez L. v. gyógy. Karád Bernatzky A. gyógy. Kaposvár (x†*) Kohn J. Kaposvár (x) Schröder Sándor gyógy. Kaproncza (x†*) Werli M. gyógy. Kőszeg (x*) Csacsinovits Ist. gyógy. (x*) Küttel István gyógy. Keszthely (x) Schleifer A. (x) Wünsch F. Körmend (x†) Rátz Ján. Szombathely (x) Pillich Ferencz gyógy. Sopron (x) Mezey And. gyógy (x) Molnár L. gyógy. Verőcze (x†) Bécs J. K. gyógy. Bánok-Sz.-György (x) Fibic gyógy. Zágráb (x) Mitlbach S. gyógy. (x) Irgalmashoz gyógy. (x) Hegedüs Gy. gyógy. (x) Perklet ján. gyógy. Szalonak (x) Schwarz Gusztáv gyógy.

Mindenkinek különös figyelmébe ajánltatik a

Dr. Forty-féle átalános

SEB-TAPASZ,

mily rendkivüli gyógyereje, elválasztó, érlelő s fájdalmat csillapitó hatása által leggyorsabb, legbiztosb a egyszersmind gyökerés gyógyulást eszközöl különnemű bajokban. — Ily bajok a torokgyulladás, lépcsőhurut, bőrkés-harnasság, hártyasgyik (Croup, angina) mindennemű megsértések, harapás szurás, vágás vagy égés által támadható sebek, megforrazások, darázs- vagy méhszurások, könökfekélyek, muzatok (contusiók) — meglepő gyors fájdalomcsillapitással — rögzött daganatok, gümők, tályogok, pokolvar (carbunculus pustula maligna), megkeményedések, genyedések, vérkelések, minden mirigybetegségek, görvélyes fekélyek, fagydaganat, ujjféreg, körömméreg, vadhus, tagszivacs, csontszú, kificzanitás és megrándulások helyi csuz; továbbá a szülés folytán lábfelfakadások, és sebek, fájós, fekélyzett vagy már genyes női mell. — Sok nő már csirában volt emlőráktól, — a különben elkerülhetlen életveszélyes sebészi mütétnek mellőzésével — egyedül ezen jeles sebtapasz használata által menekült meg.

Végre a testbe teljesen bemélyedt bárminemű szálka, vagy darázs és méhtüskéjek csupán ezen tapasznak rövid idei használata folytán annyira előtünik, hogy azután a testből közönségesen szabad kézzel, sebészi mütet és fájdalom nélkül könnyen kihuzható, mire a seb gyógyulása nem sokára bekövetkezik.

Ezen megbecsülhetlen gyógyszer, melynek jelessége legbitelesebb egyének számos a különös kivánatra bármikor felmutatható bizonyitványai által már régen a legfényesebben elismertetett — rendkivüli és legkülönnemübb esetekben megpróbált hatásánál és feltűnő sikerdús eredményeinél fogva, melyek használata által még elavult bajoknál is eléretnek, jól megalapitott és elterjedt hiret kétségbevonhatlanul igazolja.

Egy csomag ára 50 kr., nagyobb csomag 1 frt. használati utasitással együtt postán küldve 10 krral több. — Egy firnyi csomagnál kisebb szállitmány nem teljesittetik.

Központi küldemenyező raktár: Pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál király-utcza 7-ik szám alatt.

Kapható: N.-Kanizsán: PRAGER B. gyógysz. Sümegen, STÁMBORSZKY L., gyógy. SZ.-FEHÉRVÁR: BRAUN I. és DIEBALLA GY. gyógyszerész. Kaposvárott: KAPOSVÁRI gyógysz. Veszprémben. FERENCZ K. Zágrábban. HEGEDÜS GY. gyógysz. Győrött LEHNER F. Zirczen: TEJFEL J. —

A t. cz. gyógyszerész és kereskedő urak, kik raktárt elvállalni hajlandók lennének, felszólittatnak, müszerint e részben ajánlatokat ezen gyógyszer készitőjéhez FORTY LÁSZLÓHOZ czimezve: Budára (Ráczváros Ferencztér 719 sz.) beküldeni sziveskedjenek, ki megrendeléseket is pontosan teljesit.

Vidéki bérmentes levelek általi megrendelések az árnak készpénzben beküldése, vagy postai utalvány, vagy utánvét mellett tüsténtés legpontosabban teljesittetnek. 343 1—10

RÖSER M.

nyilvános polgári és kereskedelmi tanodával egybekötött növeldéje.

Budapest, országut 4. sz.

Az intézet törvényszerüleg berendezett 4 osztályu polgári, 3 osztály kereskedelmi középtanoda és finöveldéből áll.

Azon ifjak, kik a polgári, reáliskola, vagy algymnasium 4 alsó osztályát jó sikerrel bevégezték, vagy ennek megfelelő felvételi vizsga letét által érettségüket beigazolják az intézet első osztályába vétetnek fel s a 3 felső osztály bevégzése után azon joggal élhetnek, hogy mint egy éves önkéntek katonai kötelezettségüknek megfelelhetnek, a nélkül, hogy magukat külön vizsgálat alá vetni lennének kötelesek.

A növeldében a növendékek személyes felügyeletem alatt állnak s tanulmányaik külön figyelemmel kisértetnek. Oktatási nyelvek: Magyar és német. Azonkivül tanittatnak a divatos idegen nyelvek is. Programmot kivántra bérmentve és ingyen. Az iskola év f é szeptember 1-sején kezdődik, a beiratások aug. 20-tól fogva mindennap történnek.

333 9—10

EPILEPSIE

levélileg gyógyit **Dr. Killisch** Drezdában, Wilhelmsplatz 4 (előbb Berlin. Majdnem 800 sikerrel gyógyitva. 249 37—52

Kir m. szabad. katonai intézet

Budapesten

Az intézet a következő szakokból áll;

I. Előkészitő folyam az egyéviönkénytesi vizsgálatra
II. „ „ a tartalék tiszti „
III. „ „ a honvéd „ „
IV. „ „ a tényl. szolgál hadapródi „
V. Négyosztályu kadétiskola a melyben a 13 éves növendékek vétetnek föl és készittetnek elő a tiszti vizsgára. **Kezdete október 1-én.**

A növendékek kivánatra az intézetben kapnak szállást és ellátást. Bővebb tudósitás, a programm és beiratások az igazgatónál.

Heimerle Ferencz
három koronа utcza.

325 10—10

Borkereskedők és termelők figyelmébe.

Ezer gyáraknak.

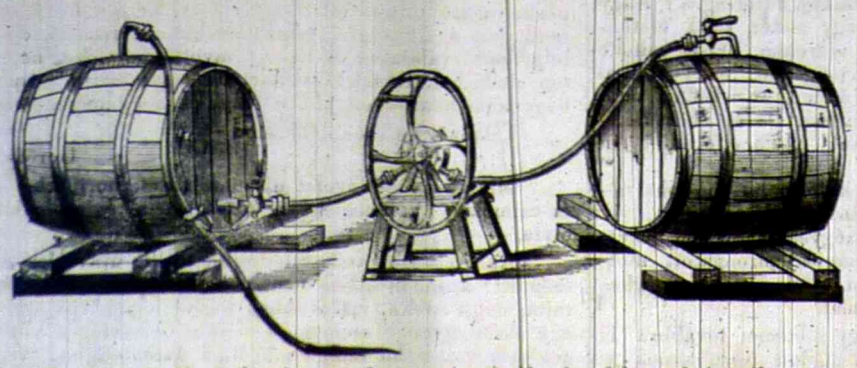

Szőlőtőlőknek.

Forgó borszivattyúk, valamint emeltyü szivattyúk és fölszerelvényeik, ugymint amerikai nyomó és szivó ruggyanta csövek, hordócsapok, folyócsapok, boremelők szivócsövel, összekötők, szőlőmalmok és borsajtók legolcsóbban és pontosan kiszolgáltatnak

SCHOTTOLA TESTVÉREK
üzletében Budapesten Wurmutcza.

340 3—6

Közkedvességü, orvosilag megvizsgált és jónak talált

„STAJERNÖVÉNYNEDV"

mellbetegek számára,

ára 1 üvegnek 87 kr. o. é.

folytonosan fris minőségben.

ENGELHOFFER IZOM- és IDEG-ESSENTIÁJA

szagos alpesi növényekből.

Kifogástalan, kitünő szer arcz és izom fájdalmak, szédelgés, kereszt csont fájdalmak, ideg és test gyengeség ellen és e nemü müszerek erősitésére mint legjobb hatásu van általánosan elismerve.

Ára egy üvegnek 2 ft, o. é.

Dr. PRAUN több gratzi cs k. intézet fogorvosának

SZÁJVIZE „STOMATIKON"

a foghus vérzése, a rosszszagu lehellet és fogromlás ellen kitünő gyógyszer.

Ára egy üvegnek 88 kr. o. é.

Kaphatók: Bonyhádon Beck, Sraiche, Eszéken Csurda, Karojtovich, Argiovich, Nagy-Kanizsán Belus, Prager, Schwarz & Tauber, Keszthelyen Singer, Mohácson Gezevits, Pakson Flórian, Pécsett Sipőcz, Kisagy & Simon, Roch, Lakich, Obetko, Stirling, Szigetvárott Grünhut Koharits, Veszprémben Vizner uraknál.

292 12—12

Nyomatott Fischel Fülöp gyorssajtóján Nagy-Kanizsán 1876.

42. szám. Nagy-Kanizsa, Szerdán 1876. október 18. III. évfolyam.

Kiadó hivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ujvárosház utcza 513 szám.
Előfizetési ára: Egész évre 5 frt. Félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr
Hirdetmények: 3 hasábos petitsor egyszer 7 kr. többszöri hirdetésnél 5 kr
Bélyegdíj 30 kr.

ZALA

Szerkesztési iroda: Hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők: Uj városház utcza 513. sz.
Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.
Nyilttér: Petitsora 10 kr.

MEGYEI ÉRDEKŰ, KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI ÉS GAZDÁSZATI HETILAP
Több egylet hivatalos közlönye.

Hirdetéseket felvesznek: Weisz Mór, Budapesten, Servita-tér 4. és Bécs I., Wollzeile 18 sz. Lang L. és társa, Budapesten, fürdő-utcza 1. sz. Oppellik A. Bécs, Stubenbastei 2 sz.

DEÁK FERENCZ

születése napján.

N.-Kanizsa, október 17-én.

(Hmnn.) A haza bölcse, megyénk örökké dicső nevű s ülöttje, kinek porladozó tetemei a kerepesi temető sirboltjában pihennek, az 1813-ik év október 17-én született. A kegyelet az esetben kötelességszerű tényén kivül, minden magyar ember önmagát tiszteli meg, ha a jellemnagyságnak, e dicső alakját, melyben a polgári erények ritka mértékben egyesültek a legönzetlenebb hazafisággal és államférfiúi bölcsességgel emlékében minél többször felidézi.

Az elhúnyt nagy honfiú születése napján mi természetesebb, minthogy vele foglalkozzunk, kegyeletteljes szivvel emlékezve vissza megfutott életének dicső pályájára és emlékünkbe visszaidézve azon fájdalmas megrendítő benyomást, melyet elhúnyta nemcsak a haza határain belől, hanem mindenütt előidézett, hol a haza iránti feláldozó szeretet, a jellemnagyság, a polgári erény, nem üres hangzású nevek. — Sokan, népek, nemzetek, irigyelték tőlünk, mig élt, de ő miénk volt. A mig élt halandó volt és halála tette őt halhatatlanná, s ha életében büszkék voltunk a legbölcsebb magyarra, halála oda emelte őt azon dicsőségövezte alakok közé, kik örök példákként tündökleneck a világtörténelem lapjain, s ez alakok egyik legdicsőbbike, az emberi nagyság valódi példája — Deák Ferencz. E dicső névnek fénye nem fog enyészni soha.

A történelem fentartotta a népek és nemzetek nagy alakjainak nevét, még akkor is, mikor a fény mellett ott volt az árnyék is. De Deák Ferencz nevét nem homályositja el a legcsekélyebb árnyék, s egy életirója jól mondja, hogy életében még a rágalom sem talál kifogásolni valót.

Legyen tehát emléke mélyen sziveinkbe vésve és élete, ha szeretete, jellemének tisztasága és nagysága mindnyájunknak és különösen törekvő ifjuságunknak ragyogó példái.

Nemzetiség és nevelés.

(Vége.)

(Hmnn.) Mi mindig csodálkoztunk azon, hogy ezen kisebb csoportokat, melyek évszázodokon át nyelvüket és szokásaikat megtartották, a körülöttök lakó magyarok nem voltak képesek egészen magukba olvasztani. Ennek oka egyrészt ugyan abban keresendő, hogy az évszázadok előtt itt hazát nyert más nemzetiségü csoportok nyelvükről és hagyományos szokásaikról az uj haza kedveért sem akartak önként lemondani, másrészt pedig határozottan abban találandó fel, hogy a magyar veleszületett tolerantiájánál fogva — melyben egy kis nemzeti büszkeség van — megtűrte maga mellett a idegen nyelvet és szokásokat is, illetőleg respectálta azon kegyeletet, melyet a körébe jött kis népcsoport, nyelve és hagyományos szokásai iránt fentartott, végül pedig azon megbocsáthatlan közönyösségben, mely többé kevésbé minden keleti népnek sajátja, melylyel sokszor legvitálisabb érdekeit is szem elől is vesztette. Azért nem ritka eset, hogy egy tősgyökeres magyar megye közepében egy két német falura akad az ember, a melynek polgárai ugyan kétségenkivül szeretik a hazát, melyben már évszázadok óta laknak, de az iskola, az istenitisztelet nem emlékeztetik az embert arra, hogy e falvak magyar falvak. Az emlitettem okok a közelebbiek. Van azonban még sok más körülmény, mely az emlitett állapotot előidézte s folytonosan befolyásolta.

Ha soraim folytán többször emlitettem e szót: Nemzeti nevelés, akkor én ezalatt nem csupán azon nevelést értem, mely az iskola falain belől a gyermekéknek nyujtatik. Hanem értem a társadalmi és állami nevelést is.

A modern világ különösen számos megbecsülhetlen vivmányt mutat fel, melynek létrehozójául tisztán a társadalmi agitatiot, e szót nemesebb értelmében véve, lehet tekintenünk. Csak felette szükséges az, hogy ily társadalmi mozgalomban az e mozgalmat vezető férfiak épúgy céljaikkal mint eszközeikkel legyenek tisztában. A szenvedélyek felizgatása nélkül is békés uton mindent el lehet érni s minthogy mai napság bizonyos értelemben magyar társadalomról is lehet szólani, e magyar társadalom kétségenkivül elég fontos szerepre van hivatva e magyar nemzetiség érvényesitésében. Lassan és biztosan a legnemesebb czél érhető ugy el társadalmi uton. Sokszor bizony a mit a törvények szigorával, az ellenőrzés lehetetlensége mellett, elérni nem lehet, eléri a jóakaratu buzgalom, a nemes akarat. Ha társadalmunk nagyrészt német volt eddig, iparkodjunk benne érvényt szerezni a magyarságnak is. Ne számüzzük, de szoritsuk ki lassanként társasköreinkből az idegen nyelvvel együtt az idegen szellemet, de óvakodjunk, hogy mi magunk is majmolóivá legyünk az idegen szellemnek és nyelvnek, a mint ez társasköreinkben tényleg megtörtént.

A társadalmi békés mozgalomnak mindig nagy átalakitó ereje volt és sokszor alig képzelhető csekély eszközökkel szép és nagy eredményeket vivott ki. De szükséges, hogy az ily mozgalmak intézőiben az erély és következetesség párosulva legyen az önzetlen odaadással. Az önzés sohasem teremtett eredményt. A tiszta hazafiui erények sehol sem mutatkoznak nagyobb hatásuaknak, mint ott a hol egy nemes ügynek pártolókat akarunk szerezni. Nem ignorálhatjuk egészen azon feljajdulásokat, melyek a társadalom állitólagos vagy igaz corruptiója felett a napi sajtóban időközönként felmerülnek, s felerészben sem szeretnénk ezeknek hitelt adni, különösen az erkölcsi corruptiót illetőleg; de nem is látunk oly setéten s ennek folytán nem is látjuk okát a kétségbeesésnek és elcsüggedésnek, sőt inkább azt látjuk, hogy megfeszitett munkálkodásra van szükségünk minden téren, s igy azon téren is, mely fontos nemzeti érdekeinket előmozdithatja. A politikai okoskodás és haszontalan szőrszálhasogatás mezejéről le kell térnünk a hasznos és csendes munkálkodás terére. Az ország boldogitásának elég nehéz munkáját végezze a kormány és a népképviselet, mi pedig kiket illet, kisebb körben iparkodjunk, hazafiui feladatunknak úgy megfelelni, a mint azt nemzetiségi érdekünk megkivánja. A negativ kritika helyébe lépjen a positiv cselekvés. Társadalmunkban vannak még oly osztályok, melyek hazafiság dolgában éppen csekély érdemiségük következtében nem számitanak. Iparkodjunk értelmiségük által őket nemzetiségünknek megnyerni, hogy filiszter fejfogásuk egyszer már odáig érjen, hogy belássák, miszerint a nemzet érdeke saját érdekük is. Azt ő ömmel vallhatjuk be, hogy népünkben nem lehetne valami kiváló példáit találni a törvény iránti tiszteletlenségnek, s ha itt ott találkozik ez, kevésbé valódi gonosz szándékból, mint egyéb körülményekből nyomasztó annyagi viszony sat. magyarázható ki. Ami azonban sok bajnak és akadálynak kutforrása az egy neme a kötelességérzet hiányának, mely az erkölcsi és értelmi képzettség fogyatkozásának tudható be. A kötelességérzet hiánya morális baj, de érezteti következményeit az anyagi fejlődésben is s úgy egyesek mint nemzetek életében sok rosznak okozója.

Ott tehát a hol önként magára vállalt kötelezettségről van szó az önmegtagadásnak és személyes áldozattételnek nem csekély mértéke szükséges. A nemzetiség érdeke pedig ezt követeli azoktól, kik a társadalom bármi módon való alakulására befolyással akarnak lenni. Vannak ilyen férfiaink és hölgyeink is. S azért éppen nemzetiségünk érdekében üdvös hatást várok az oly társadalmi mozgalomtól, vagy inkább egyesüléstől, mely irányával és céljaival tisztában lévén magával magyarositólag akar hatni környezetére. Hogy ez nem minden, s hogy inkább csak egy tényezője azon összeljárásnak, melyet nemzeti nyelvünk s a nemzeti érzület elterjedése czéljából szükségesnek tartok, az kézen fekszik.

Összműködésről és tényezőről szóltam.

Igen, mert itt sokféle tényező összhangzó működéséből várhatunk kellő sikert és eredményt.

A „ZALA" TÁRCZÁJA.

Löw Lipót emlékezete.

— Halála évfordulóján. —

(Felolvasatott a szegedi olvasóegylet által rendezett Löw-ünnepélyen okt. 13-án.)

Öldöklő angyal szerte jára,
Halálos árnyék járt nyomába,
És czedrusok halomra dőltek,
Ó gyászos éve volt e földnek,
Melyt Duna-Tisza árja mos,
A végzetes sort te kezdéd meg,
Kit ma elgyászol fohász, ének —
Egy éve most — egy éve most!

„A tudomány fölkentje ment el!"
Sóhajtott fel százezer ember;
„Meghalt a hős, a reformator!"
Zokogott fel egy egész tábor
Közel és távol annyian;
De egész nemzet ajka sugta
Merülve gyászba, néma búba:
„Az én igaz és hű fiam!"

Pedig bölcsője nem itt rengett,
S mely ajkán oly édesen zengett,
A honi nyelv — zamatos telylyel:
Nem szivta be az anyatejjel,
Nem gügyögé mint gyermek azt:
De szive reszketett utánna,
És ugy felitta azt magába,
Mint harmatot a fris harmat.

Idegen volt sokáig, sokáig —
És küzdte kétes, zord csatáit
A fénynek a sötétség ellen,
Mint egy illési Titánszellem,
Haragvón, zordan, egyedül!...
Volt pillanat: győzött a kétely:
„Ó végy, uram, magadhó' végy el!
A te szolgád már kimerült."

Mert en-faja — örök gyalázat! —
Volt első, ki ellene lázadt,
Meghurczolák nevét a sárba; —
Kiközösitve — megdobalva
A nagyság és fény utja ez!...
Gyógyirt lehelni száz sebére,
Eljött a Múzsa szép testvére,
Ki árnyat, gondot elfogyez.

Büvös ölén a Tudománynak,
Számára uj ifjuság támadt,
Búvár lelke a ködbe mélyedt
S avult, penészes régiségek
Nyitját kutatta vakmerőn,
A holt betü neki föléledt
És beszélt csodabölcseséget,
Mely tova cseng — örök időn.

És jött egy nap, a mely meghozta
Küzdése bérit, kanonizva,
Börtön megnyilt, békákszétmáltak
Ünnep volt — a világosságnak
Világra szóló ünnepe!
És bár e napot várva lesve —
Setét haját a dér megeste:
Ismét megifjodott vele!

Dicsőitnélek óda-szárnyon,
De fáj a seb meg — csak hadd fájjon! —
Az ajk szöglete meg-meg moczczan,
S még nem nézhetjük képed hosszan
Kőny nélkül a terem falán — —
Mozdulat, hang még élve élnek,
S tieid még álmodnak véled! ....
Az ódahangra még korán!...

Fülünkbe csendül szavad ércze,
Mint pattogott ah, élcz az élczre!
Szikrázó elméd szivárványa
A sziporkákat miként hányja,
Örök forrásból pazaron —
Emitt a szék — amott az asztal —
És itt a könyv — már nem marasztal,
Te túl vagy a végső lapon.

Hősök hunynak — regék születnek!..
Mahólnap te is ugy jelensz meg,
Min' a szent harczok bajnok-árnya,
Emberfölötti magasságba',
Fejeden a honvédcsákó,
Piros vér a lengő taláron....
Mint tünemény — miként egy álom
Csataködből fel-felszálló!!....

Kiss József.

Egy szórakozott életéből

VIII.

Szabónak a legnagyobb sértés és fájdalom, ha a a kecske szót előttük emlitik, nem tudom, hogy e guny név honnan eredhet, de annyi bizonyos, hogy a legnagyobb része rá illő; mert mesterségük, mely nem férfiunak va ó, mely a férfi erőt inkább megsemmisiti mint edzené, őket gyengévé teszi, de másrészt mesteségük, mely physikai sem szellemi erőt igénybe nem vesz, őket hajlandóvá teszi, hogy ábrándozzanak — a legtöbb szabó oly után vágyodik, mit s ha el nem ér — szerencse, ha csak ábrándoz és ha ábrándozása rögeszmévé nem válik; azért sok helyen a legnagyobb sértésnek tartják, ha a szabó névvel

Ilyen tényezők az iskola, leányaink nevelése sat. A következő czikkekben szólandunk ezekről elősorolván egyszersmind azon merényleteket, melyek az iskolai, házi s különösen a leánynevelés terén nemzeti nyelvünk ellen elkövettetnek.*)

Zala-Egerszegről

vettük Urményi József főispán úr székfoglaló — és Svastits Benő főjegyző urnak jeles üdvözlő beszédét:

Zalamegye Főispánja Urményi József cs. k. kamarás és udvari tanácsos úr ő méltóságának 1876. October 2-án Zalamegye bizottsági közgyülésén tartott

SZÉKFOGLALÓ BESZÉDE

Tisztelt közgyülés!

Felséges Uram királyom jobbágyi hódolattal fogadott parancsával már már lankadó erőmet ujjabban igénybe venni és boldogitó legmagasabb bizalmának jeléül Zala vármegye közigazgatása vezetésének tisztjével szerencséltetni kegyeskedett. —

Bizalom nagyságának és az annak megfelelő hálaérzésnek mérve azon kincsnek becsében rejlik, mely a megtisztelttetre bizatik, s ez az, mi minden szerénységem mellett is lelkesitő büszkeséggel tölt el, hogy királyom kegyelme, hazám oly gyémántja fényének megőrzését bizta hűséges gondozásomra, mely amint a természet minden adományiva megáldott termékeny dús, kies, gyönyörü vidékeivel, úgy fiainak minden időben, a szivet rázkódtató szomoruakban, ép úgy mint a boldogabb időszakaszokban tanusitott rendületlen hazafiságával főleg pedig egy dicső névnek sugárzatava tündöklik, melynek emlékét, ha az, a személyes tisztelők ől álló most élő nemzedékkel sirba száll is, a magyar történelem, mig ez ország fenn áll and, felejtetni nem engedendi. —

Minekutánna kineveztetésem, mely által oly számes és legkedvesebb emléket magok után hagyott jeles férfiak helyébe lépek, ép azon időponttal vág egybe, melyet a a nagyméltóságú kir. kormány a f. évi VI-ik a közigazgatási bizottságokról szóló törvénynek a jelen közgyülés egyik főtárgyát képező életbeléptetésére választott, — nem lehet, hogy ezen, az országos közigazgatásra nézve, oly fontos eseményt ez alkalommal néhány szóval meg ne emlitsem.

A középkori századok ólta egymást követő korszakoknak fel fel emelkedő szelleme, — a polgárosodásnak, a mint a tudás és az ismeretek, úgy az általános mivelődés felé irányosult — ha nem gyors, is, de tagadhatatlanul hazánkban is észlelhető haladása — végre a vagyon és élvezet vágynak, mindezekből önkényt folyó öregbedése mondhatni általánosodása oly felette nagy mértékben és változatosságban nevelte természetszerüen a népség minden osztályának a közigazgatás körüli igényeit, hogy a kir. kormány égető szükségünek kellett, hogy elismerje, legtüzetesebb tanácskozásnak affeletti megejtését, valjon a létező közigazgatási rendszer a lakosság jogosult igényeinek megfelelni képes-e? Igy tüut fel a reform-szüksége, s igy keletkezett a jelen törvény. — Nem lehet hivatásunk tisztelt közgyülés, ezt akár elemezni, akár alka mazásának reálisható eredményeiről jóslatokat koczkáztatni. Lehet hogy ezen törvénynek is mint minden emberi műnek az életbeni eredményei némi tökéletlenségeket fognak felmutatni, a kivitel némi nehézségekre vezetni, azonban sokkal inkább vagyok meggyőződve a nagyméltóságu Ministerium érzetéről, minthogy kételkedhetném: miszerint részéről is legéberebb figyelemmel kisértetvén ezen törvény hatása, a mondott esetben a valódilag szükségesnek mutatkozó és lehető javitásokat alkotmányos uton eszközö ni ne sietne; mert hiszen a haza önállosságának megőrzése mellett, amit az ország, királyának kormányától főleg követel csak is az a mi ezen törvénynek tárgya is, — egy jó közigazgatás, minek utánna ez az egyedüli utja az általános jólétnek és megelégedésnek.

Nem kivánhatja a honpolgár, hogy az ő jólétét és annak gyarapodását kizárólag a kormány eszközölje, de igen is jogosan kivánhatja, hogy mindenik előtt az e czélra szükséges képesség megszerzésére a kormány illetőleg helyhatóság által neki mód és alkalom nyujtassék, hogy továbbá abban, mit gyarapodására önszorgalmával mivelni kiván, utjai egyenlitessenek, az akadályok elháritassanak, főleg pedig szorgalmának, iparának eredményei biztonságnak örvendhessenek, illetőleg hatásosan megvédessenek, hogy személyét és vagyonát érdeklő jogai tisztelettben tartassanak, és ha sértetnének rövid, hatásos eljárással elégtétel illetőleg kárpótláshoz juthasson. Csak mindezeknek élvezete nyujtja az erkölcsi ösztönön kivül az haza szeretetnek vajmi erősen ható anyagi indokait — és mi az mi mind ezt megadja egyéb? mint azon közigazgatás melyet lehető tökélyre emelni az uj törvény kitüzött czélja. —

Törvény! — szentesitett törvénynyel állunk szemben tisztelt közgyülés; hazafias kötelességünk e szerint becsületes egyenes szándékkal minden erőmegfeszitéssel annak minden előnyös részleteit a kormányzottak érdekében különösen azért is kiaknázni igyekezni, hogy midőn e törvény szabályai némi részleteink czélravezetőbbekre való javitása mutatkoznék kivánatosnak akkor, a tényleges működés tapasztalásából tárgyilagosan levont következmények a döntő helyen annál méltánylottabb súlylyal birhassanak.

Nekünk, kik akár állami akár vármegyei hivatalunknál fogva a közigazgatási bizottságnak törvényparancsolta tagjai leszünk, nekünk, a törvény és ministeri intézkedés világosan szabja elénk teendőinket, melyeknek teljesitését ellenőrizni a vármegye közönségének roppant fontosságú tisztje is, joga is. —

Amint a parlamentáris életben az országgyülés a kir. kormány hatama bizalmával erősiti de egyszersmind őrködni van hivatva a felett, hogy az, túl a törvény engedte korlátokon ne terjesztethessék, úgy Zala t. képviselőségére is, a mindenek előtt megejtendő bizottmányi tagok választása után hasonló kötelességteljesités vár. —

Minek utanna az elemeinek összeállitása és a különböző kormányzati szakok képviselőinek együttemes egymást felvilágositó és kiegészitő közös tanácskozásánál fogva a közigazgatási bizottmány szembeszökőleg a ministeri rendszer alapján működik, a vármegye közönségének mint ellenőrködésre jogositott testületnek alkotmányos feladatává lesz közigazgatási bizottmányát nehéz feladatában folytonos éber figyelemmel kisérni s annak működését hatalmas hatású helyeslésével vagy — bölcs észrevételeive könyitemi, egyszersmind pedig ez által az önkormányzatnak szabadságunkkal járó elvét fenntartani.

E szerint a választást melynek küszöbén á lunk a tisztelt közgyülés annyival könnyebben ejtendi meg, minthogy ha valahol, itt a politikai tekintetek akadályt nem támasztanak.

Hála a mindinkább felébredő miveltségi szellemnek már általánosul azon igazságnak üdvös elismerése, hogy a politika és közigazgatás nem csak merőben különbözik egymástól, hanem az utóbbi az elsőbbet teljesen ki is zárja s kell hogy kizárja. Jaj azon vidéknek hol a politikai pártok mint olyanok veszik kezökbe a közigazgatást, nem mintha elméletileg igy kellene lenni, de mert a politikai vélemények melletti tulheves érdeklődés, a csalhatatlannak vélt meggyőződésnek szenvedélyes védelme, s a mind ezekből folyó általános ingerültség a hajlékony emberi szervezetben oly türelmetlen á lapotott szül, mely nem árt ugyanazon helyeken és cselekvényeknél, melyeknél ez a törvény által korlátolt joggyakorlatnak némileg kifolyásu képezi, de igen is árt ott, a hol nem csak a törvény de minden nemesebb érzés, rend és igazság szeretet a legtárgyilagosabb s részrehajlatlanabb eljárást követelik. —

Mióta az igényeknek tarka tömkelege a közigazgatást szaktudománnyá alakitotta azóta az ebben való jártasság mellett a politikai vélemény árnyalat másodrendü tekintetre száll le. Ez által a közigazgatás érdekében tágulnak a kormány ép ugy a kormányzottaknak bizalom korlátai, s a mint érdemlett hirü orvostól, nem tekintve se felekezeti politikai vallását a szenvedő halával fogadja a biztos segitő szert: ugy egy vidék, egy jobb közigazgatási korszakot ohajt vagy remél, jóléte emelkedését előlegezett hála érzéssel várandja elismert közigazgatási tekintélyektől, bár hányan lennének is közülök politikai nézetük különbségéről ismeretesek.

Biztos vagyok e szerint, hogy a t. vármegye közönsége a kevés perczek után bekövetkező választásukkal legjobbjai közül minden más tekintetek nélkül azokat jelölendi ki bizottmányi tagokul, kik részint hajlamuk, részint tényleges gyakorlottságuk, részint általános szaktudományuk és érdeklődésüknél fogva a reájok váró nagy feladatnak biztos sikerét reméltetik.

Abból amit előbb mondani szerencsés valék, világos, hogy ezen törvénynyel szemben nincs köztünk senki, kire azt akár közvetlen akár közvetve, akár működve, akár ellen őrizve, kötelességet ne róna, s igy a mit a nagy Angol tengernagy az ütközet előtt, csak azon rövid seregparancsot hirdeté ki: hogy „Anglia elvárja mindenkitől hogy kötelességét megteendi“ úgy szabad legyen nekem is a tisztelt közönség figyelmét arra irányozni, hogy itt is az ország elvárja, miszerint mindnyájan kötelességünket megteendjük tisztviselők ép úgy mint nem azok, mert: — a közjónak minden magyar ember tisztviselője. —

Zalamegye főjegyzője Svastits Benőnak 1876. october 2-án Zalamegye bizottsági közgyülésén a főispáni székfoglalás alkalmával tartott üdvözlő beszéde.

Méltóságos Főispán ur!
mélyen tisztelt közgyülés!

A főispáni beiktatás — mely most tartatott — egy megye nyilt s határozott czélzatokkal biró közéletében bárminő körülmények között is mindenkor oly komoly jelentőségü tényt képez, mely elől elzárkozásnak helye nem lehet s nem főleg a jelen pillanatban, midőn azzal egyszersmint a mai viszonyok kérlelhetlen erejével érlelt ujabb korszaka tárul elénk a közadministrationalis szerves ténykedésnek, s oly feladványokkal, melyek arra hivatvák hogy sikeres megoldásuk által próbakövét rakjuk le az önkormányzat gyakorlati értékének — azon értelemben, a mint azt a körébe utalt állami fontos érdekek elutasithatlan követelményül előnkbe szabják.

Áthatva e meggyőződéstől, engedje meg Méltóságod, s legyen kegyes a mélyen tisztelt közgyülés helyt adni közérzülete tolmácsolására irányzott felszólalásomnak, hogy Főispán ur ő méltóságát — midőn a törvényből folyó királyi elhatározás alapján megyénk kormányára lép — mély tisztelettel üdvözölve, egyszersmint gyenge szavaim mértékével jelezhessem azon álláspontot, melyhez e megye közönsége egyetemi elidegenithetlen jogot tartván, az ahhoz való ragaszkodás kötelékébe kész fűzni az önzetlen s őszinte bizalom szálait Méltóságod iránt, kit a megye élére hivatott Főispáni állásánál fogva törvényhatósági működésünk vezénylő s elnöki tisztsége illet meg.

Ennek alapját első sorban a Méltóságod által székfoglaló beszédében komoly figyelmünkbe és emlékezetünkbe vésve előadottak szolgáltatják; mert, az egy czélra törő s csupán fokozataiban különböző de lényegben együttes közhivatást teljesitő s illetőleg egymást kiegészitő politikai tényezők törvényileg szabályozott viszonylagos működése megkezdésekor kivánt s kifejezett bizalom — mint azt Méltóságod hangsulyozni méltóztatott — bizalmat kelt — és Méltóságod által való értékük teljes arányában elő; tüntetett feladatok kell hogy tanálkozást adjanak a megoldás céljából arra hivatottaknak, hogy a számukra törvényileg kijelölt hely betöltése végett hazafias teljes készségükkel sorakozzanak. E sorakozásnak egyesitő hatalma van Méltóságod kezébe letéve, — szellemét a hazafiasságnak kebleinkben törhetlen erővel élő érzete adja, — ez jelöli ki soha nem tévesztő biztos irányát, a törvény sértheten jogait és elengedhetlen kötelezettségét, az állam — s közélet ezerszeres igényei lankadást nem ismerő teendőit, s mindezek zárkövét — a polgári hűség, a törvény s korszerü haladast biztositó alkotmányos intézményekhez való ragaszkodás és belállapotaink javitására — rendezett fejlesztésére irányuló ernyedetlen törekvés: — ime! ez azon álláspont, melyre Zalamegye közönségének bizalma helyezve van! azon megyéé, melynek lelkiismerete nem hordja magán legcsekélyebb árnyát sem a hivatásából — a haza érdekéből és a korszelleméből folyó kötelmek megtagadásának, és a mely megye — szive vérével összeforrt emlékét dicső örökjeül őrzi, a honszeretet és polgári nagyság örök példányainak!

Ez alapon önérzetteljesen épitjük abbeli reményünket, hogy méltóságod — kit egy hosszas közpályán mindig tiszteletben tartott hazafiságának, magas szellemi tulajdonainak, a hivatalos közszolgálat terén szerzett érdemeinek, tanusitott erélye és rendszeretetének országos közelismerése kisér megyénk elnöki székébe — a most életbelépő törvény által bővitett megyekormányzói hatóságának nagy terjedelmével teljes érvényt fog szerezni mindazon feladatoknak, melyek egyáltalán a törvény teljesedése és tüzetesen közállapotaink javitására hivatott közigazgatási ügyvitel körében az ép oly mulhatlan mint helyes és üdvös megoldást elengedhetlenül követelik.

Fogadja méltóságod e reményünkben mély tisztelettel kijezett üdvözletünket, mit azon hő ohajtásunk kisér, hogy Zalamegye Főispáni állásában e megye érdekeinek s magas hivatásának szen elendő táradozásaira az ég a kivánt siker áldását és abban méltóságod főispáni működésének legboldogitóbb jutalékát adja! —

*) Itt szakasztjuk meg mutatványainkat, t. olvasóinkat tisztelettel felkérve, hogy munkánk gyors megjelenését szives előfizetéseik által lehetségessé tenni szivesked jének. A munkának, mely 10—12 nyomott ivre fog terjedni, előfizetési ára 1 frt. 20 kr. Az előfizetéseket vagy esetleg megrendeléseket e hó végéig kérem hozzám küldeni.

Hoffmann Mór.

---

illetik őket. Vannak ugyan számos kivételek és ezeknek tisztelet és becsület.

Gerőfy szolgáját nem sértett volna jobban, minthogy neki előbbi mesterségét szemére hányta és csak is e sértés vitte a szolgát annyira, hogy a mennyire birta egyenes állásba helyezte magát és ünnepélyes hangon mondá:

„Jelentem alássan, nincs kecskelábom és fejem tiszteletben és katonai szolgálatban őszült.“

„Csönd!“ rivalgott Gerőfy és ezzel a beszédet félbe szakasztá.

Az öreg szolga elhallgatott és tiszteletteljesen állott ura előtt, azonban látszott arczán, hogy csak nagy küzdelem következtében engedett e kényszernek.

Van az emberi természetben valami, mely az erőszakot nem türi és később vagy előbb minden kényszer megboszulja magát. Nagyon elvetemedett ember lehet az, ki az erőszakoskodást szótlanul türi, ki legnagyobb erejét nem fesziti, hogy ellen álljon; mert hisz az a féreg is igyekszik azt megmarni, ki reá lép és ember türné azt, hogy Istentől neki adott szabad akaratát, lábbal tapossák? Nem ilyen ember nincs.

Gerőfy kiolvasta szolgájának arczából, hogy megsértette és részint szivjóságának, részint azon körülménynek, hogy nem akarta senki haragját a tulvilágra vinni, mondá:

„János, megsértettelek? Bocsáss meg, nem készakarva tettem, bocsáss meg. oh ha tudnád, mily sokat szenvedek.“

Az öreg szolga, midőn igy hallá urát szólni, lehajlott megragadta kezét csókokkal halmozá azt el, szemeiből könnyek peregtek. Ő urát őszintén szivből szerette és tiszteltte, részint pedig azoknál, kik valamely szeszes italtal é tek, sokszor észlelhető, hogy ők mint a jó, mint a roszhoz könnyen hajolnak; majd az egész világot szeretnék megölni, majd megölelni és csókolni.

„Hadnagy ur! parancsolja és a tüzbe is megyek érte, — jelentem alássan.“

„Jól van! ismerlek, hogy hű ember vagy, de nem is fogok rólad megfeledkezni, mert figyelj jól, hogy mit mondok, két levelet fogok átadni, im itt az egyik ezt tedd balzsebedbe, ezt oda viszed Levónyi barátomhoz és átadod neki, ha ő nincs ott szolgájának adod és meghagyod neki, hogy mihelyt gazdája haza jön, átadja neki; e második levelet, ezt jobb zsebedbe teszed — azt elviszed az egyetemre.“

„Az egyetemre, mi az?“

„Az egyetem, nem tudod hol van az?“

„Nem, még soha hirét sem hallottam!“

„Hát azt tudod-e, hogy hová járnak a nagy diákok tanulni, azok, kik orvosok vagy ügyvedek akarnak lenni?“

„Aha tudom már az universita vagy a hogyan nevezni szokják.“

„Az, az, hát ezt a levelet elviszed az egyetemre és ott megkérdezed, hogy hol van Dr. Báldosy tanár, nem felejted el nevét?“

„Báldosy, hogy is felejteném, hisz elégszer vásároltam nála, soha sem hittem volna, hogy belőle Doktor vagy tanár legyen.“

„No ez nem az!“ mondá Gerőfy mosolyogva, de jó hogy a nevet nem felejted, hát Báldosy tanárt kihivatod, és neki e levelet átadod értettél?

„Most mehetsz!“

„Jelentem alássan nem mehetek.“

„Tán nem birnak lábaid, annyit ittál?“ mondá Gerőfy, csak nehezen tartva magát vissza, hogy haragra ne gyuladjon.

„Nem azért, hadnagy ur;“ mondá a szolga mintegy megsértve“ — hanem mert még beszélni valóm van“

„S mi az?“

„Előbb egy levelet hozzak, tessék!“

„Ki hozta e levelet?“ kérdé Gerőfy, annélkül, hogy megnézte volna.“

„Egy hordár.“

„Gerőfy egy pillantást vetett a levélre, Klára irását ismerte meg — remegni kezdett — és egy székre támaszkodott.

„Menj!“ mondá szolgájához

Ennek távozása után a levelet felbontá és átolvasta.

„Bátyja hivat,“ mormogá magában — „mit akart ez tőlem? A szerencse küszöbén állunk, ezt irja Klárám. Tán czélt vélt érni? Csalatkozol szegény leány. Én elértem ugyan czélomat — de te, te, bár soha sem ismertél volna meg, miért kell éppen azt, kit oly fölötte szerette boldogtalanná tennem? oh ha két élettel birnék, oda adnám, hogy e leánytól minden bajt távoltarthassam. — Jobb lenne tán, ha e meghivásnak nem engednék. — Nem, nem még egyszer látni akarom. — El megyek Tán egészen másért hivat bátyja, tán meg fog dorgálni, hogy merészeltem nővérét szeretni — Bár csak igy lenne, de ekkor nem Klára által hivatna. — El megyek! Öltöző szobájába ment, átöltözködött és eltávozott, hogy V. tanárt felkeresse.

V. tanulószobájában gondolkodva fel és alá jár, néha néha kiváncsian az ablakhoz néz, majd irásztalához ül, egy könyvet vesz fül, olvasni akarl de csakhamar félreveti, meglátszik arczán hogy boszankodik a felett; miért nem képes türelemmel olvasni. Haj! nagy gond zavarta a gyengéden szerető bátyát.

Atyja jó módu földbirtokos volt, szép vagyonnal birt — azonban mindezt már legtöbb földbirtokos teszi, pazarlott, kevés gondot forditott gazdaságára, de annál többet fényüzésre, szép lovakra. Háza folyton telve volt vendégekkel, kik vidám napokat töltöttek — elkártyáztak az öreg urral és el is fogyott lassankint pénze; még ehhez járult, hogy néhány éven át rosz termés volt, a pénz, szükségben — uzsorások, vérszopók kezeibe esett; oly emberek kezébe, kiknek nem az a czélja, hogy pénzüket tőkesitsék, hanem hogy azt, kinek pénzüket kölcsön adják, tönkre tegyék. — Igy járt szegény atyja is. Halála előtt fiát magához szólitotta és halálos ágyán meghagyta neki, hogy nővérének Klárának, ki akkor alig lehetett 14 éves, gazdag férjet szerezzen, hogy őt boldoggá tegye.

Anyja nem sokkal élte férjét tul. Ő szegény, nemes szülőktől származott. Szülői ugy kényszeritették őt a gazdag V.-hez; hosszas házasságban átélte mindazon kinokat melyeket egy nő, ki szerelem után vágyódik, egy oly férfi mellett szenved, kit nem szeret. Anya kiválló szépsé-

Helyi és megyei hirek.

— (**Földrengés.**) Nagy-Kanizsán csütörtökön október hó 12-én délelőtt 10 óra 8 perczkor gyenge földrengés volt érezhető. — Pénteken oktober 13-án déli 12 óra 35 perczkor ismét földrengés volt, mely 6 másodperczig tartott. A lökés oly erős volt, hogy a szobában levő tárgyak inogni kezdtek. —

— **Hangverseny.** Práger Hermina kisasszonynak, a fiatal nagyreményű énekesnőnek, városunk szülöttjének, lapunk egyik előbbi számában jelzett hangversenye, e hó 22-én vasárnap fog megtartatni. A műsorozat, mely igen érdekesen van összeállitva, a következő

1.) „I. Lombardi operából, Verditől. Zongorára előadják Vértesi Teréz és Sarolta kisasszonyok.

2.) Haléri: „Zsidónő" — czimü operájából énekli a hangversenyző.

3.) „Magyar Rhapsódia" — Liszttől, zongorán előadja Ollop Ernő ur.

4.) Kettős dal „Faust" operából, éneklik Bischitzky Miksa úr és a hangversenyző.

5.) „I. Lombardi" opera 2-ik része; zongorán előadják Vértessy Teréz és Sarolta urhölgyek.

6.) Magyar dalok; énekli a hangversenyző.

7.) Dal. Énekli Bischitzky Miksa ur.

8.) Mayerbeer „Próféta" czimü operájából (Ó fiam.) énekli a hanversenyző.

Helyek ára: Körszék 1 frt. 60 kr. Földszinti és karzati ülőhely 1 frt. 20. Belépti dij 60 kr.; deákjegy 30 kr.

Városunk t. közönségének figyelmét alig szüksége felhivni e hangversenyre. A hangversenyző fiatal művésznő, ismét haladását akarja bemutatni művészetpártoló közönségünknek, mely bizonyosan sietni fog az ezt oly nagy mértékben megérdemlő szép reményekre jogositó fiatal művésznőt pártfogásában részesiteni.

— **A halhatatlan emlékü Kisfaludy** el nem talált szobra hova helyeztetése tárgyában felmerült különböző véleményeket, engedje meg t. szerkesztő ur, irják a „V.-"nek hogy én is egygyel szaporitsam Nagy Jókaink ez ügyben nyilvánitott nagylelkű áldozatkészsége igen méltánylandó ugyan, — de jobb lesz az másra és máskorra. Ha már hozott áldozatot a tudományt és munkásságot elismerő s tisztelő hazafi; tetézze ezen áldozatát azzal, hogy ajándékozza azt azon községnek, melyben a derék iró született. Ennek legyen feladata, hogy a tökéletesen nem sikerült mü oly helyre állittassék, hol a lakosság azt látva, a késő maradék, századek után is büszkén gondoljon egykori szülöttére, ki képes volt egykoron egy alvó nemzetet halottaiból felrázni s új életre ébreszteni. — Lajos-Komárom, 1876. október 12.

Varga Mátyás.

— **Löw-emlékünnepély Szegeden.** Pénteken este kegyeletteljesen ülte meg a szegedi olvasó-egylet Löw Lipót, néhai szegedi, főrabbi halálának évforduló-napját. Mint szegedi levelezőink egyike irja: nagyszámu s diszes közönség jelent meg az olvasó-egylet disztermében. Ez ünnepély Mosonyi „Szentelt hantok" czimü kardalának elénekléssével kezdődött, melyet a szegedi dalárda praecisióval adott elő. Azután Kiss József fiatal kőtőnknek ez alkalomra irt „Löw Lipót emlékezete" czimü hangulatteljes költeményét o vasta fel Salamon Zsigmond ur (a költemény t. barátunk Kiss József ur rendelkezésünk bocsátotta s tárczánkban olvasható.) A rendező bizottság elnöke Majd Hoffer Endre főreáltanodai igazgató mondá el Löw fölött az emlékbeszédet, melegen emlékezve meg az elhunyt sokoldalu érdemeiről. Végre a dalárda énekelt Mendelssohntól egy gyönyörü dalt, („Viszontlátás") mire az emlékünnepély, melynek rendezése által az olvasó-egylet hálára kötelezte maga iránt Löw tisztelőit véget ért.

— (**Szerencsétlen ásitás.**) Nagy-Becskereken mint a „Temesi Lapok"-ban olvassuk, egy csinos özvegy eljegyezte magát, és pedig csinos pénzügyi tisztviselőhez. Az esküvő előtt azonban valami nyolcz nappal nagy malheur érte a szép özvegyet: nagyot talált vőlegénye előtt ásitani s ezen ásitás alatt beakott sorfogai imádója lábai elé estek. A vőlegény ez alkalommal nem szólt semmit sem, de más nap reggel a következő sorokat intézte mátkájához: „Tegnap délutáni 4 óráig imádott angyal! Ma reggeli 9 órakor csak madame! Minthogy nálam igen sok lenne a rágnivaló ön pedig jó saját fogakkal nem bir, azt hiszem hogy hálával fogadja azon kijelentésemet, hogy szabadságát visszaadva s magamat további barátságába ajánlva, — megmaradok nőtelenségemben. X. számtiszt."

— **Budapestről** irják nekünk: Folyó hó 8-án egy igen nevezetes és érdekes ünnepélynek voltam szemtanuja: Ugyan is a budapesti izr. nőegylet leány árva házában az elhunyt tagok emlékére gyászünnepély tartatott. Az ünnepély délután 4 órakor vette kezdetét, s pedig „halottak emléke" czimü énekkel, melynek szövegét Kiss József, zenéjét pedig Fridmann budapesti főkántor szerzették. A programmban ugyan ki volt téve, miként föntnevezett ének megtartása előtt az egylet elnöke, Bisicz Dávidné, üdvözlő beszédet tartand, de az egylet titkára kijelenté, miszerint családi ügyekben el lévén utazva, személyesen nem vehet az ünnepélyen részt és igy az üdvözlő beszéd is elmaradt.

A „halottak emléke" után Dr. Kohn, budapesti hitszónok alkalmi beszédet tartott, melyben igen szépen és találóan fejtegette az egylet czélját és sikerdús működését, különösen pedig iparkodott ékes nyelvezetü beszédjében az árvák kedélyére hatni, melynélfogva „itt az intézetben" ugymond — kárpótolva talál ják mindazt, mitől a sors őket éltők hajnalán megfosztotta. Buzditotta őket elismerésre és hálára, serkentette őket kitartás és szorgalomra.

Köszönetet szavazott az árvák nevében az egyletnek, mely ily horderejü munkát vállalván magukra, nem görnyedt meg annak sulya alatt váluk, sőt kitartás és anyagi áldozatok által munkakörük mindinkább nagyobbodik. Megemlekezett továbbá az egylet elhunyt tagjairól is, kik e szent ünnepélyen nem vehettek ugyan részt, de azon édes tudattal költöztek át jobblétre, miként utódaik a kilencz évvel azelőtt megkezdett nagy munkát kitartással folytatandják.

Nem mulasztotta el ez alkalommal a derék szónok hazánk nagy vesz eségéről, Deák Ferenczről megemlékezni, ki hazánk nagy fia, az árvák atyja és a védettlenek védője volt. Dr. Kohn beszédje után az intézet egy nagyobb növendéke Zvillinger Babbeta, maga és testvére nevében imát mondott, melyet oly meghatóan adott elő, ugy át tudta a hallgató közönséggel éreztetni, hogy egy szem sem maradt szárazon. Az ima után „feltámadunk" czimü éneket énekeltek a növendékek, melynek befejeztével a közönség elosziott.

Különös elismerést érdemel az intézet derék tanitónője, Kiss Gizela kisasszony, ki ép oly tapintatossággal neveli mint tanitja növendékeit és a müértő az intézet falai közé lépve, azonnal felismeri, hogy ott mesternő munkálkodik.

A terem mely igen ünnepélyesen volt diszitve zsufolásig volt tele és az egyleti tagokon kivül nevezetesen, jelen voltak. Nagos Bója Gergely, budapesti felügyelő ur tek. Ráth Károly főpolgármester, Schveiger, Wahrman, Schosberger stb. urak és számos hölgyek. Soraim azon meleg óhajom kifejezésével zárom be, vajha mielőbb lenne oly intézetünk, melyben édes hazánk összes árvái abban részesülhetnének, miben eddig még csak a fővárosi árvák részesülnek.

ZEISLER ANNA
okl. nőtanitó.

— (**A „Falu rossza"-nak eredete.**) A kolosvári „Ébredés" erre vonatkozólag a következőket irja: „Gündör Sándor nem költött alak, hanem Gubó Ferencznek, egy putnoki lókötőnek, a mása — csakhogy költőileg átalakitva. A fiatal Gubó csakugyan követett el szerelemből bünt, de a börtönből kiszabadulva azt nyerte el, kit szeretett. Ám, ezután sem javult meg, hanem folytatta gonosz életét, s akárhányszor rajta vesztett, mindent tagadott. Szmrecsányi putnoki ügyvéd — épen midőn Gubó ismét börtönben ül — beszélgetve Tóth Edével ez esetről, emez arra a gondolatra jött, hogy Gubó alakját drámatizálni kellene: Szmrecsányi pedig, ki szintén foglalkozik irodalommal, versenyt ajánlt; — s mig Tóth a fiatal Gubóból a mindent tagadó Gonosz Pistát: Szmrecsányi az öreg Gubót rajzolta darabjában, melyet bár kevésé sikerült — ma is adnak a vándortársulatok Gömörben, valódi nevőket tartva meg."

— (**Beküldetett.**) Az emberi test azon betegségei között, melyek különféle körülmények alatt veszedelmesek lehetnek és nagyoknál kicsinyeknél gyakran előfordulnak első sorban állanak az altesti sérvek. Mint sok esetben rendkivüli kedvező sikerrel járó tetjesen ártalmatlan gyógyszert ez ellen Stuizenegger Gottlieb, Herisauban, appenzelli kanton, Schwajczban, sérvkenőcsét ajánlják.

⊙ (**RÖVIDHIREK.**) Az aradi 13 vértanu kivégeztetésének napját, október 6-ikát Aradon a minoriták templomában nagy számu közönség jelenlétében megülték. A gyászmise után kivonultak a vesztőhelyre, hol Vertán István a honvédegylet alelnöke beszédet tartott. — A budai Ganz-féle vasöntödénél a közös hadügyministerium 60,000 löveget rendelt meg az Uchatius ágyuk részére. — Gróf Batthyány Elemér pár héttel ezelőtt léghajozást tett Párisban, s az volt szándéka, hogy Párisból ily uton tér hazájába, de az uralkodó szélvihár következtében a léggömb más irányt vett és 3 órai utazás után Chevru községnél szerencsésen leszálltak. — Koronkán a multkor halt meg Balás Ferencz földmives, kinek 13 napja hiányzott még a száz évből. — Odeszából a szerbek egy olasz legiót várnak. — Boszniában Despotovics szerb-orosz felkelő vezér csapatja, mely 5000 emberből állott teljesen feloszlott, mert nincs nekik kedvük többé verekedni.

☛ Lapunk mai száma előre nem látott nyomdai akadályok miatt egy nappal később jelent meg. — Kérünk ezért egy kis elnézést. —

Irodalom és művészet.

— (**Naptárak 1877. evre.**) A Franklin társulat magy. irod. intézet által Budapestne épen most küldettek be szerkesztőségünknek következő közkedvességben részesülő, csinosan és pontosan kiállitott, s a legnagyobb gonddal szerkesztett 1877. évre kiadott naptárak.

— „*István bácsi naptára*" vagyis családos házigazdáknak és gazdasszonyoknak, népnevelőknek, helységi előljáróknak, iparosoknak és földmivelőknek való képes kalendárium 1877. közévre Alapitá Majer István, szerkeszti Kőhalmi Klimstein József tanár. Közleményekkel Pérger Lajos, Kövér József, Zibrinyi Géza, Varga, Tóthfalusi Béla, Maszlaghy Ferencz, Somogyi, stb.-től. Tartalma: I. Az erkölcsi világ. II. Gazdák naptára. III. Népnevelők naptára IV. Történeti naptár. V. István bácsi a hazában és a nagyvilágban. VI. A művészet országából, VII. A természet világából. VIII. Tréfák mezeje, Számos képpel, 22. évfolyam. Ára füzve 50 kr.

— „*Protestans uj képes naptár*" 1877-ik évre. Bodon József, id. Kiss Aron, Dr. Kiss Aron, Bonyhai Benjamin közreműködésével szerkesztette Dúzs Sándor tanár, 23. évfolyam. Több képpet illustrálva, és a protestans egyháztiszti névtárával, ára füzve 50 kr.

— „*Falusi gazda naptára*" 1877. évre. Amagyar gazdák, kertészek és tanitók számára, Ébner Sándor, Entz Ferencz, Grand Miklós, Grubicy G. Kunszt János, Lávay J. Liebald Béni, Molnár Lajos, Molnár István, Tormay Béla s többek közreműködésével szerkeszti Máday Izidor 13i-k évfolyam Számos ábrákkal, ára füzve 80 kr.

— „*Lidércz naptár*" 1877, évre. Kalandok, bünesetek, tündérregék, csodás tünemények stb. gyüjteménye. 16. évfolyam. Sok képpel, ára füzve 60 kr.

— „*Honvéd naptár*" az 1877-ik évre. (Egyuttal katonai naptár) a magyar nép számára szerkeszti Aldor Imre 10, évfolyam „Báthory István lengyel király az orosz béke szövetséget fogadja" nagy czimképpel (Matejko festménye után) s több képekkel, ára füzve 60 kr.

— „*A nép zászlója naptára*" 1877. évre. A magyar nép számára szerkeszti Aldor Imre. 9. évfolyam. „Mátyás király legyőzi Holubart" nagy cimképpel (Wagner festménye után) Sok kisebb képpel, ára 40 kr.

— „*Kossuth naptár*" 1877. Szerkeszti Honfi Tihamér 7, évfolyam. „Arbuez Péter" nagy cimképpel, (Kaulbach festménye után) Több illustrátiókkal, ára füzve 40 kr.

— „*Nemzeti nagy képes naptár*" 1877. évre. Szépirodalmi és ismeretterjesztő tartalommal, számos képpel. Szerkeszti Aldor Imre. 9. évfolyam. Deák Ferenc nagy arcképével Közleményekkel Tóth Kálmán, Szász Béla, Milesz Béla stb-től. A magyar birodalom kormányzati, közigazgatási, törvénykezési s tiszti czimtárával, ára füzve 1 ft.

— „*A magyar nők házi naptára*" 1877. évre. Szerkeszti Beniczky Irma. 9. évfolyam. Képekkel és naplói jegyzetekkel ellátva, ára füzve 60 kr.

— „*Borászati naptár*" 1877. évre Szerkeszti Dr. Nyáry Ferencz. A földmivelési ministerium megbizása folytán. 4. évfolyam. Több ábrával. Tartalma: Természettudományi rész. 2. Szőlészeti rész. Gábor Józseftől. 3. Borászati rész 4. Apróbb közlemények. 5. Házi tanácsadó. 6. Mulattató rész. Borkorcsolyák, ára füzve 80 kr.

— „*Deák Ferencz naptár*" az 1877. évre. Irta Aldor Imre. I. évfolyam. Képekkel, ára füzve 50 kr.

— „*Iparos naptár*" 1877. évre. szerkeszti Gelléri Mór az Alföldi Iparlap szerkesztője Számos fametszettel. 2-ik évfolyam, ára füzve 50 kr.

---

volt és ifju éveiben nem egy imádója akadott, de ő szentnek tartotta azon eskü, melyet férjének tett — hü maradt hozzá; habár egy vagy más iránt kelt is érzelem szivében. Halála előtt fiának egy szeretette jes bucsulevelet irt, nem akarva, szent hivattatásában gátolni; és e bucsulevélben meghagyta neki, hogy a kis Klárát, soha se kényszeritse egy oly férjfihoz, kit nem szeret.

*É*s ez órában, midőn Klára kinyilatkoztatta, hogy Gerőfy hadnagyot szereti és midőn ő éppen a hadnagyot várta, eszébe jutott mind az atyja — mind az anyja végakarata.

Gazdag férjet szerezzen növérének, ez volt atya végakarata; az anyáé pedig: hogy ne kényszeritse egy oly férfihoz, kit nem képes szeretni. Ha Klára Bá dosyt szeretné, ha önkényt hozzá menne nőül, akkor mindkettőnek végakaratát teljesitené; de igy a dolog másként áll: mi tevő legyen?

Furcsa egy tünemény, hogy a férfiu mindig anyját szereti jobban mig a nő az atyát? Tán már akkor mutatkozik, hogy a nő kedveli azt ki neki imponál; mig a férfiu az erőnek nem, de igenis a szép szónak hajol. S az elismert dolog, hogy az atya mindig több szigorral bán gyermekével, mint az anya; mig ellenben az utóbbi mindig több szeretetet mutat mint az előbbi.

Nem tudjuk az anya iránti nagyobb foku szeretet birta-e V. tanárt arra, hogy arra határozza magát, hogy anya akaratának tesz eleget, avagy meggyőződött-é arról, mily boldogtalan oly házasélet, melynek alapját nem a szerelem képezi, avagy sophisma szerint gondolta, hogy atyja parancsolta, miszerint Klárának gazdag férjet szerezzen, de parancsolta egyszersmind, hogy boldoggá tegye — és miután gazdag férj és boldogság Kláránál már lehetetlen — az utóbbi parancsnak engedett.

Nagy gondok nehezedtek V. tanárra, mi csoda tehát, hogy göndüző csibukját elővette, mely finom török dohánynyal megtöltötten egy állványon állott; reá gyujtva nagyokat szivott és erősen fujta maga elé a kékes kellemes illatot terjesztő füstöt. Szemeivel kisérte a felszálló füstfelleget, de csak hamar ismét gondolatokba merült — pipája kialudt.

Halk kopogtatás hallatszott az ajtón.

„Szabad!" kiálta V. tanár, pipáját a szoba egyik szögletébe tevén.

Az ajtó megnyilt és Gerőfy hadnagy lépett be, arczán a buskomorság látszott.

A leendő sógorok egymás előtt meghajoltak.

„Foglaljon helyet!" mondá V. tanár egy székre mutatva.

Mindketten leültek.

Hosszabb hallgatás állott be. Tapasztalhatjuk gyakran, hogy éppen akkor, midőn valami fontos tárgyról akarunk szólni, épen akkor nem vagyunk képesek gondolatainknak kifejezést adni, mert mindig attól tartunk, hogy nem birjuk magunkat helyesen kifejezni. Igy járt V. tanár is. Végre a hosszas hallgatást megunván, felszólalt.

„Bocsásson meg hadnagy ur, ha bátork odtam önt magamhoz szóllitani."

„Legyen meggyőződve tanár ur, hogy köszönettel tartozom e meghivásért, mert ugy mit mindig, ugy most is a legszebb óráim közé számitom azokat, melyeket becses házában tölthetek."

„Meg vagyok győződve arról; de hagyjuk az udvariasságot; áttérendünk azon ügyre, melyért hadnagy urat bátorkodtam magamhoz hivatni."

„Kiváncsian fogom hallgatni."

„A tárgy, melyről szólni akarok, sokkal fontosabb, mintsem az minden bevezetés nélkül elmondhatnám. Szülőim korán elhaltak; két testvérek maradtunk, én és nővérem. Szülőimnek azon igéretet tettem, hogy gondoskodni fogok arról, hogy Klára boldog legyen. A boldogság különféle, az egyik ember ebben, a másik ember abba leli boldogságát de annyi bizonyos, hogy minden ember boldogságának alapja a nevelés az, mi az egyes ember tettére, sőt azon állásra is, melyet az életben elfoglal, befolyással bir. Nem akarom ugyan állitani, hogy külső körülmények nem volnának befolyással, de annyi bizonyos, hogy a nevelés főszerepet játszik. Első feladatom, hogy szülőimnek tett igéretet eleget tegyek, az volt hogy Klárának jó nevelést adjak. S ha Klárát megnézem némi önérzettel mondhatom, hogy e tekintetben feladatomnak eleget tettem; nem részesitettem a mai modern nevelésben, melynek főczélja, hogy a nő több idegen nyelvet tanuljon, felületesen, hogy megtanulja, hogyan kell affektálni, bókot fogadni stbfélét, hanem ugy neveltettem őt, hogy a legnagyobb palotába, de a legszegényebb kunyhóba is beilik. Nagy gondot forditottam szivnemesitésére és erkölcsi neveltetésére, ugy hogy Klára minden körülmények közt, habár nem is boldog, de csüggedő nem lesz.

„Igaz mind a mit tanár ur mondani szeveskedett, az irigység sem tehetne Klára kisasszony neveltetésén kifogást."

Ha Klára férfiu volna, kinek feladata az élet küzdterére lépni, hogy bátran elbocsájtanám, de igy nő, és igy feladatomnak még nem tettem eleget. A nő hivatása nő lenni, világa a család, rendeltetése a férjhez menés. S higyje hadnagy ur, nem csekély gondot ad az hogy egy nőnek oly férjet szerezzünk, kiről tudjuk, hogy boldoggá teendi; gazdagság mulandó és én soha sem fogok arra nézni, hogy azon férfiu, kit Klára magának kiszemelt, gazdag legyen; hanem csak azt fogom tekintetbe venni, tiszta jellemű-e, s erős akarata-e, hogy nejét boldoggá tegye; végre a mi fölkellék, hogy Klára szereti-e?

A tanár vizsga szemeivel kisérte a hadnagy arczát, mintha ki akarná arczvonásaiból olvasni, vajjon mind benyomást teszenek reá szavai. De ez nyugtalanul ült helyén, arczán a legnagyobb fájdalom látszott, de ki is irhatná le azon fájdalmat, mely keblében dülöngött, legfőbb szerencséjét melyet csak reménylhetett most elébe tették ugy szólva megkinálták vele; de ő nem nyulhatott utána, mert kezén a játszás átka feküvék.

(Folyt. köv.) Löb Ignácz.

— *Nevezetünk!* Mulattató naptár a gyönyörüséges 1877. esztendőre. Megcsinálta vala egy asztromokus. Számos illustrátiókkal, ára füzve 40 kr.

— „*A magyar nép naptára* 1877 ik évre. Képes kalendárium sokféle hasznos és mulattató olvasmánynyal ellátva. Szerkeszti Tatár Péter. Ára füzve 25 kr.

— „*Neue illustrirter Volkskalender*" für Ungarn und Siebenbürgen auf das Gemeinjahr 1877. Preis geh. 25 kr.

— Uj fali naptár az 1877 évre. Egy egész ív ára 20 kr.

— Megjelent: és hozzánk beküldetett: Levélszerinti oktatás a népnyelv öntanulására, Toussaint Langenscheidt tanmódszere szerint irta Roder Adolf 20 és 21. levél, 43 és 44 lecke. Ezen különöen szerkesztett tankönyvet ismételve ajánljuk mindazok figyelmébe kik a német nyelvet kellemes módszer után megakarják tanulni.

— Megjelent: „Deák-emlék." Szerkesztette és kiadta a magyarországi néptanitók II. egyetemes gyülése 50-es bizottságának közp. albizottsága. Ára 10 kr o. é. A tiszta jövöde em a keszthelyi gymnasium mellett néptanitók gyermekei számára létesitendő „Deák Ferenc alapitvány"-ra fordittatik. Budapest Nyomatott Vodiáner F.-nél. — E három nyomott ivre terjedő, Deák Ferencnek jól talált arcképével ellátott s igen diszes kiállitásu könyvecske 17 olvasmányt tartalmaz. Ezek cimei a következők: 1. Deák Ferencz (költemény) Komocsy Józseftől. 2. A Deák család eredete. 3. Deák Balázs, kö ltemény) Garay Jánostól. 4. Deák Ferencz ifjusága. A egszebb táklyászene. 6. Nagy idők 7. A hajnali harangszó 8. Az igazság győzelme. 9. Deák Ferenc levele. 0. Deák Ferencz erkölcsei. 11. Deák Ferenc, a szegények és árvák atyja. 12. Enge jétek a kisdedeket hozzám jönni! 13. Deák Ferencről, (költemény) Sárosy Gyulától. 14. Deak Ferenz végnapjai. 15. Deák Ferenc temetése. 16 Deák Ferencz halálára, (költemény) Gr Zichy Gézától. 17 1876: III Törvényczikk (Deák Ferencről.)

Akár az egyes olvasmányok tárgyának megválasztását, akár azok feldolgozását tekintsük, e 48 lapra terjedő könyvecskéről bátran és jó lélekkel mondhatjuk el, hogy nagy nyereség gyermekirodalmunkra nézve. Valóságos szellemi kincstár ez, melyből sok szépet, jót és hasznosat tanulhatni, s kivált a szív és jellemképzésre bir igen nagy értékkel. Olvasmányai olyanok, hogy azokat nem csak az elemi népiskolának minden osztályu növendékei, de a középtanodai ifjak, sőt még a felnőttek is élvezettel s nagy haszonnal olvashatjuk.

A magyarországi néptanitók 50-es bizottságának 15-ös albizottsága valóban elismerést érdemel e nagybecsü munkajáért, mely igen megérdemli, hogy mielébb s minél nagyobb mennyiségben elterjedjen. Ne legyen e hazában város és falu, melynek gyermekei számára meg nem szereztetnék e könyv; kövessenek el tanitó társaink mindent, hogy még a nép között is elterjedjen. Gondolják meg ügytársaink, hogy e könyvecskének terjesztésével a szép, jó és igaz érzetét, a felebaráti szeretet erényeit s a legönzetlenebb hazaszeretet terjesztik és oltják e könyvecskét olvasók szivébe; gondolják meg egyszersmind, hogy e könyvecske terjesztésével mily nemes czélt mozditanak elő s hogy a teendő alapitvány néptanitók gyermekei számára le én száva — ez által önmaguk s pályatársaikkal is jót tesznek.

Megrendelhető posta-utalványnyal vagy utánvétel mellett Vodianer F.-nél, belváros, meggeház-tér 9. sz. a. Megrendelőknek 20% adatik.

— **A Magyarország és a Nagyvilág** 42 ik számának tartalma: Szöveg: Gyulai Pál. — Uton költemény. (Dalmady Győző.) A változatos-ság kedviért! Vig beszély. (Lauka Gusztáv.) Vége. Orosz katonák megérkezése Belgrádba. — A tizenkét hónap. X. október. — Merengés. — Artézi kutak és ránki geyzer. — Tárczalevél: Vidéken. VI. Egy éj Kis-Kapuson. — A segesvári csata szinhelyén. (Porzó.) — Veszedelmes helyzet. — Bucsú a lugastól. — Utazás a holdba. — Pfaal Hans csodálatos kalandjai. (Poe Edgard.) Vége. — Különfélék nemzeti szinház. — Sakkfeladvány — Szórejtvény. — Szerk. üzenetek.

Rajzok: Gyulai Pál. — Orosz katonák megérkezése Belgrádba. Bucsu a lugastól. — Veszedelmes helyzet. — Az artézi kut Ránkon. — Merengés.

CIKK-CAKK.

— Y. „Kati néni jöjjön hamar ki az utczára, mert földindulás van"!! —

— K. „Ne törődjön vele kend, csak hadd induljon, legalább a rosz krumpliföldem helyébe majd talán egy jobb jön." —

* * *

— Istók: „Hej Zwiebelesz úr hová megy ily korán reggel s mit visz abban a két hordócskában"? —

— Zwiebelesz: „A vasutra sietek, mert ma reggel sok orosz fog itt keresztül menni és azoknak viszek ki spiritust és petroleumot" —

— Istók: „Nos aztán mit csinálnak azok a csunya oroszok a spiritusszal és a petroleummal"?

— Zwiebelesz: „Hát biz' azok a spiritust petroleummal keverve megisszák" —

— Istók: „Hogy rágná ki a gyomrukat; de képzelje csak Zwiebelesz ur, 1848-ban mikor a muszkák hazánkba törtek, az én kukoricza földemen minden tököt megettek nyersen." — —

* * *

— Tanitó: „Henrik fiacskám mond el a hónapok neveit"? —

— Henrik: (Szépen sorba elmondja) Január, Február, Március stb. — —

— Tanitó: „Hát megforditva eltudnád-e mondani"?

— Henrik: (Hátatfordit a tanitónak és ismét sorba elmondja) Január, Február, Márczius stb. — —

* * *

— X-i horvát ember vett magának birkákat, s hallotta, hogy azokat hetenként egyszer meg is kell sózni; de a helyett, hogy a sót a birkáknak nyalni adta volna, azokat vele behintette. —

* * *

— Belgrády: „Tudja uram bátyám, hogy miképp lett Milánból egyszerre szerb király"? —

— Zimonyi: „Nem, hát hogy-hogy"?

— Belgrády: „Igen egyszerüen; ugyanis a furfangos Tschernajeff generális katonái közt sok pállukát és wutkit osztatott szét, s midőn azok már részegek voltak, ekkor előállt Tschernajeff és elkiáltotta magát a táborban: „*Éljen Milán szerb király*"! mire a többiek ezer meg ezer torokból ezt utánna rikácsolták és igy Milánból akarata ellenére királyt csináltak" —

Szurony.

Vasuti menetrend.

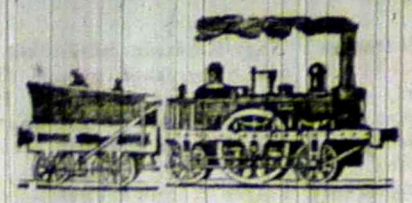

Érvényes május 15-től 1876.

A buda-pesti időtmutató óra szerint,

indul Kanizsáról.

hova:

Vonat szám		Óra	perc	idő.
205	Eszék, Mohács, Dombovár s Fiumába	4	48	reg.
215	„ „ „ „	2	30	délu.
212	Buda-Pestre	4	58	reg.
202	„	2	6	délu.
204	„	11	30	estve
313	Bécsbe (Szombathely, Bécs-Ujhely felé	5	8	reg.
301	„	11	48	estve
315	Sopronba	3	38	délu.
203	Triesztbe és Pragerhofon keresztül Grácz és Bécsbe	4	50	reg.
201	„ „ „	2	47	délu.

Érkezik Kanizsára

honnét:

215	Eszék, Mohács, Dombovár s Fiumából	1	41	délu.
206	„ „ „ „	11	11	estve
203	Buda-Pestről	4	20	reg.
201	„	2	5	délu.
211	„	9	44	estve
314	Bécsből (Szombathely Bécs-Ujhely) felől	10	27	estve
301	„ „ „ „	4	5	reg.
316	Sopronból	11	53	déle
214	Bécsből Grácz, Marburg, Pragerhof felől	4	12	reg.
202	Triesztből és Bécsből „ „ „	1	21	délu.
204	„ és Villachból „ „ „	11	—	estve
	Marburgba csatlakozás Villach és Francesfestbe.			
	„ „ „ „ Francesfestbő			

Felelős szerkesztő: HOFFMANN MÓR.

Hirdetések.

Altesti-sérvban szenvedők

meglepő gyógyszert találnak a Sturzenegger Gottlieb, Herisauban (Schwaizban) által készitett minden tekintetben ártalmatlan sérvkenőcsben, altesti sérvek és a vai bajok ellen. Bizonyitványok és köszönő iratok a használati utasitáshoz vannak mellékelve. Megrendelhetők fazekokban 3 frt 20 krjával úgy magánál Sturzenegger G.-nél mint a következő raktárakban: Budapesten Tormágyi F. gyógyszertár sz. alatt. Temesvár. — Pecher J. gyógyszertár Mariahilf. 345 1—12

MOLL Seidlitz-pora.

Csak akkor valódi. ha minden doboz czim aljján a sas és az én sokszorositott czégem van lenyomva.

Büntető biróságí itéletek ismételten constatálták czégem és védjegyem megbamisittatását; szért óva intem a közönséget az ilyen hamisitványok vásárlása ellen, minthogy azok csak ámitásra vannak számitva. —

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 frt. o. é.

Valódi minőségben a x-szel jelölt czégeknél.

Francia borszesz sóval.

A legmegbizhatobb önsegélyző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyuladásnál, a legtöbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fej-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyilt sebek, rákfekélyek, üszök, szemgyuladás, mindennemű bénulás és sérülés stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasitással együtt 80 kr. o. é.

Valódi minőségben a †-tel jelölt czégeknél.

Dorsch-halmáj-zsirolaj.

Krohn M. és társa-tól Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható. **Ára egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt. o. é.**

Valódi minőségben a *-gal jelölt czégeknél.

MOLL A., Tuchlauben, nächst dem Bazar, Wien.

Raktárak: N.-Kanizsa (x) Prager Béla gyógy. (x†) Rosenberg Jos. (x) Fesselhofer Jos. (x) Rosenfeld Bares (x) Dorner S. Csáktornya (x) Gönez L. v. gyógy. Karád Bernatzky A. gyógy. Kaposvár (x†*) Kohn J. Kaposvár (x) Schröder Sándor gyógy. Kapronczа (x†*) Werli M. gyógy. Kőszeg (x*) Csecsinovits Ist. gyógy. (x*) Küttel István gyógy. Keszthely (x) Schleifer A. (x) Wünsch F. Körmend (x†) Rátz Ján. Szombathely (x) Pillich Ferencz gyógy. Sopron (x) Mezey And. gyógy (x) Molnár L. gyógy. Verőcze (x*) Bées J. K. gyógy. Bánok-Sz.-György (x) Fibic gyógy. Zágráb (x) Mitlbach S. gyógy. (x) Irgalmasokhoz gyógy. (x) Hegedüs Gy. gyógy. (x) Perklet Ján. gyógy. Szalonak (x) Schwarz Gusztáv gyógy.

273 33—58

RÖSER M.

nyilvános polgári és kereskedelmi tanodával egybekötött növeldéje.

Budapest, ország-ut 4. sz.

Az intézet törvényszerüleg berendezett 4 osztályu polgári, 3 osztály kereskedelmi középtanoda és finöveldéből áll.

Azon ifjak, kik a polgári, reáliskola, vagy algymnasium 4 alsó osztályát jó sikerrel bevégezték, vagy ennek megfelelő felvételi vizsga letét által érettségüket beigazolják az intézet első osztályába vétetnek fel s a 3 felső osztály bevégezése után azon joggal élhetnek, hogy mint egy éves önkéntek katonai kötelezettségüknek megfelelhetnek a nélkül, hogy magukat külön vizsgálat alá vetni ennének kötelesek.

A növeldében a növendékek személyes felügyeletem alatt állnak s tanulmányaik külön figyelemmel kisértetnek. Oktatási nyelvek: Magyar és német. Azonkivül tanittatnak a divatos idegen nyelvek is. Programmot kivántra bérmentve és ingyen. Az iskola év f. é szeptember 1-sején kezdődik, a beirás ok aug. 20-tól fogva mindennap történnek.

333 10—10

Borkereskedők és termelők figyelmébe.

Sertőzdéknek.

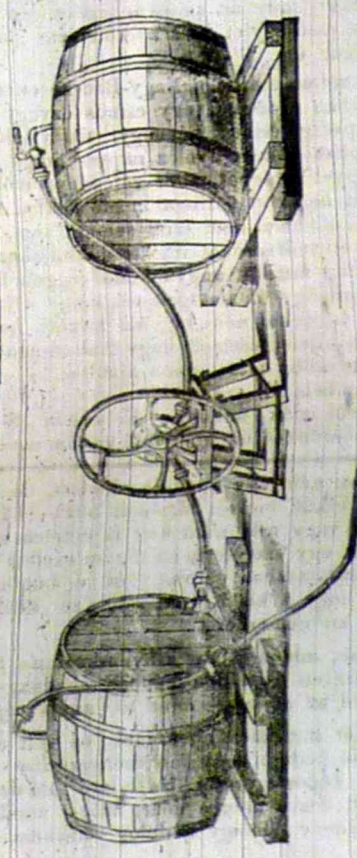

Ezer Gyártatnak

Forgó borszivattyúk valamint emeltyű szivattyúk és fölszerelvények, ugyanint amerikai nyomó és szivó rugóyantu csövek, hordócsapok, folyócsapok, borenemlők szivócsőrel, összekulmok és borszivattyúk legtetszőbben és pontosan kiszolgáltatnak

SCHOTTOLA TESTVÉREK

üzletében Budapesten Wurmutcza.

340 4—6

Kiállitása és eladása

alabastrom és florenczi márványból készült mütárgyaknak, antik minta utan minden római, etrusk, pompéji és medici-edények, adriani, gozzoli és florenti csészeknek, sokféle képzeleti targyakkal, szobák, termek, kabinetek diszitésére. — Az eladás csak néhány napig tart igen alacsony áron. 344—2—2

Az eladási helyiség a városház-utczában, a városház átellenében létezik.

EPILEPSIE

levélileg gyógyit Dr. Killisch Drezdában, Wilhelmsplatz 4 (előbb Berlin. Majdnem 800 sikerrel gyógyitva. 249 38—52

Nyomatott Fischel Fülöp gyorssajtóján Nagy-Kanizsán 1876.

43. szám. Nagy-Kanizsa, Szerdán 1876. október 25. III. évfolyam.

Kiadó hivatal: Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ujvárosház utcza 513 szám.
Előfizetési ára: Egész évre 5 frt. Félévre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr
Hirdetmények: 3 hasábos petitsor egyszer 7 kr. többször hirdetésénél 5 kr
Bélyegdíj 30 kr

ZALA

Szerkesztői iroda: Hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők: Uj városház utcza 513. sz.
Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.
Kéziratok vissza nem küldetnek.
Nyilttér: Petitsora 10 kr.

MEGYEI ÉRDEKŰ, KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI és GAZDÁSZATI HETILAP
Több egylet hivatalos közlönye.

Hirdetéseket felvesznek: Weisz Mór, Budapesten, Servita-tér 4. és Bécs I., Wollzeile 18 sz. Lang L. és társa, Budapesten, fürdő-utcza 1. sz. Oppelik A. Bécs, Stubenbastei 2 sz.

119 szám.
1876

A zalamegyei gazdasági egyesület 1876-ik évi November hó 6-ik napján délutáni 3 órakor *Zala-Egerszegen* saját házában rendes évnegyedi közgyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak.

Főbb tárgyak: a nagy-kanizsai gabona és borvásárról jelentés, ugy az egyesület háza épitéséről számadás.

Zala-Egerszegen, 1876-ik évi October 20-án.

ÁRVAY ISTVÁN s. k.
ügyvezető elnök.

Nagy-Kanizsa, október 24.

Zalamegye főispánja, mint Ürményi József úr, a megyében teendő körutját megkezdvén, ma délután fél kettőkor érkezik Kanizsára. Nagy-Kanizsa városának lakossága szives örömmel fogadja Zalamegye főispánját, a megye ügyeinek első vezérét és vezetőjét, kinek a közigazgatási bizottság élén megkezdendő működését, azon meggyőződésszerü bizalommal üdvözli, melyet egy hosszu élet bő tapasztalásai, a haza szolgálatában szerzett elismerés önkénytelenül is kelt. — Üdvözöljük ő méltóságát városunk kebelében azon tiszta hazafias érzülettel, mely csak viss fénye annak, mi főispáni székének elfoglalása a kalmából tartott lelkesitő beszédéből kisugárzik. Üdvözöljük őt azon forró óhajtással, hogy vezetése alatt megyénk, hazánk a békés fejlődés üdvet hozó ösvényéből ki ne ragadtassék. És nekünk szükségünk van a békés fejlődés áldásaira. Az uj közigazgatási bizottságra nemes, szép feladat vár, s ennek élén szebb és nemesebb arra, ki tapasztalásainak, kétségbevonhatlan hazaszeretetének gazdag forrásából meriti azon bűvös erőt, mely ujjá teremteni, életre ébreszteni, épiteni, támogatni és fentartani van hivatva.

Hisz ép oly szellemdúsan, mint a helyzetet tisztán felismerő tapasztalásból mondja főispán úr remek székfoglaló beszéde végén:

A közjónak minden magyar ember tisztviselője. Értvén azon érzületet, mely a legerősebb egyesitő kapocs, mely béke idején a biztos fejlődést és virágzást, veszély idején a fenntartás lehetőségét ügyét biztositja.

Legyen újra üdvözölve ő méltósága városunkban, kivánjuk, hogy közművelődési, közhasznú és egyéb intézményeinkkel megismerkedve elégedetten távozzék körünkből.

Főispán úr ő méltósága délután fél két órakor érkezett városunkba. A házak nemzeti zászlókkal voltak feldiszitve, s fogadtatása városunk közönségének jó hirnevéhez méltó volt. A diszes városházába kisértetve főispán ur a különféle testületek tisztelgését fogadta, s meglátogatta azután a polgári tanodát néhány perczig időzve mindegyik osztályban, a másodikban a rajzokat tekintvén meg. — Ő méltósága elmenetkor mondá, hogy először jött ma, de nem utolszor. A rajzokat szakavatottan birálta meg, megigérve egyszersmind, hogy franczia rajzmintákat küldend. Megtekinté a mértékmintelesitő hivatalt, s azután meglátogatá az elemiközségi tanoda felsőbb osztályait s a felsőbb leányiskolát. Kiséretében voltak, Bessenyey György királyi ügyész Zala-Egerszegről, Belus József polgármester úr Wágner Károly iskolaszéki elnök, Kovács János szolgabiró ur, Martinkovits Károly a közigazgatási bizottság tagja és még többen. Esti hét órakor imposans fáklyásmenet indult meg a városházától a Szarvas vendéglő elé hol ő méltósága szálliva volt. Itt a szózat eléneklése után Szalay Lajos főjegyző ur üdvözölte ő méltóságát, mit meleg szavakkal viszonzott. A dalárda azután még néhány dalt énekelt, erre a fáklyásmenetben részvett nagy közönség eloszlott.

8 órakor a több mint százteritékü bankett kezdődött. Főispán ur megjelentekor zajos éljenekkel fogadtatott.

A toastok hosszu sorát érdemes polgármesterünk Belus József úr nyitotta meg é tetvén Ő Felségét, az imádásig szeretett királynőt és a fenséges családot. A társaság állva hallgatta végig, a rövid, de talpra esett toasztot. — Wlassits Antal törvényszéki elnök, ő Nagysága a főispánt köszöntötte fel, a főispán ur viszont lelkesedést keltő szavakban Zalavármegye egyik fényére, Kanizsára. — Főt. Berzay Rector, a ministeriumra; Plihál Ferencz kitünően sikerült beszédben, főispán urra. — Kovács János, szolgabiró úr, az igazságszolgáltatás élén álló Wlassits Antal törvényszéki elnökre; Szalay Lajos főjegyző ur Csengery Antalra, Kanizsa város képviselőjére; Farkas László, főgymnaziumi igazgató, szellemdús beszédben, a nagy-kanizsai kir. törvényszék tagjaira; Bessenyey György, Zala-egerszegi kir. ügyész, Kanizsa hölgyeire. — Hajgató Sándor a népnevelésre; — Wlassits Antal Bessenyei Györgyre, főispán úr határtalan lelkesedést keltő, rövid de velős szavakban Zalamegye fiaira. — Schreyer orvos tudor a haza egészségügyére. — Tuboly Victor, csengő rimekben a főispánra. — Bátorfi Lajos történelmi visszapillantással a főispánra. — Simon Gábor, a főispánra! Dr. Freund Zigmond Kanizsa város, tisztelt és szeretett polgármesterére, Belus Józsefre; Farkas igazgató ékesen szólásának egész erejével a szabadság eszméjeért, Dr. Laky Kristóf és Bessenyey Györgyre. Jóval 10 óra után a főispán ur zajos éljenzések között távozott; a társaság egy része pedig még együtt maradott egy kis tánczot improvisálva körülbelül éjfélig.

Mi a teendőnk?

A mesebeli, ökrös gazda, midőn szekere elakadt, szekerén ülve maradt és Herkuleshez könyörgött, hogy segitsen rajta. Herkules ott termett mellette és ezt tanácsolá neki: „Szállj le szekeredről, ragadd meg és told a kereket, csapkodd meg ökreidet, azután könyörögj az istenekhez, hogy segitsenek; mert amit magad elvégezhetsz, azt hiába kéred az istenektől.“ A magyar igen helyesen ezt igy fejezi ki; segits magadon és az isten is ségit rajtad.

A mi jólétünk szekere is elakad; megfeneklettünk a sokat akarás süppedékes ingoványaiban; az ország és egyesek csak a nyomorban, csak a miseriában vetekednek egymással. De még mindig az elakadt szekeren ülünk és lamentálunk jobbra, lamentálunk balra; ostromoljuk az eget kérésünkkel, hogy segitsen szomorú helyzetünkön. Csak a vak nem látja, hogy eljárásunk helytelen. Nekünk is tehát, mint az előbb emlitett gazdának, le kell szállanunk azon magas polczról, melyre tehetségeinknek túlbecsülése ragadott; le kell mondanunk sok olyasmiről, mi szerencsésebb körülmények közt levő nemzet igen könnyen elérhet, de mi nem. És vajon mi az, mi nem nekünk való? Mi az, mi nem mi hozzánk illik?

Bármily társadalmi állást veszünk szemügyre, mindenütt egyet tapasztalunk, azt, hogy mindenki másnak, mindenki többnek akar látszani, mint a mi valóban. Az aristokratákról itt szót sem teszünk, azoknak legnagyobb része mindig excentrikus volt-és az is marad, mig a nagy birtok, a sok pénz a jellemnek próbaköve lesz. Ennek szomorú következménye azután, hogy napjainkban egyik ősi birtok a másik után kerül idegen kézre.

A társadalom többi fokozatán ha végig pillantunk, senkit sem találunk a maga helyén; a földesúr, ha grófot nem, de bizonynyal bárót játszik; a kereskedő földesúri tempókban tetszeleg önmagának; az iparos kicsinyli a tisztességes műhelyt és hivatali iroda után vágyik; a napszámos, ha ha tudja, hogy rászorult valaki, rátartóbb a pávánál; még a koldus is csak még az előtt huzza össze magát, akitől éppen alamizsnát kér. E társadalmi lánczolat lelyvesztett nagyobb szemeit a nők segitik összefüzni természetök- és eddigi neveltetésökben rejlő nagyravágyásukkal. Lehet-e azután csodálni, ha a család anyagi ereje ezen erőltetett és természetellenes törekvésen megtörik? Lehet-e mit megütődnünk, ha látjuk; hogy család család után pusztul és a rövid ideig fitogtatott dicsőségnek és gazdaságnak még czafrangja sem marad az egykori fény emlékéül?

Ha igaz az, hogy a természetben minden az oksági viszony és igy kérlelhetetlen törvények szerint történik, akkor napnál világosabb, hogy pusztulnunk, vesznünk kell, ha továbbra is ezen irányban haladunk.

A magyar nemzet, mely annyi tornyosuló veszély közt innen-onnan ezer évig fenn tudta magát tartani, lehetetlen, hogy életerővel ne rendelkezzék, lehetetlen, hogy jelenéből biztos jövőt ne tudjon alkotni! E tudat bizalmat önt belénk minmagunk és jövőnk iránt, bizalmat józan vállalataink, bizalmat a bizonyos siker iránt, csak lépjünk azon utra, melyet a haladás és természet szabnak elénk. Ha valaha, bizonynyal most itt az idő, hogy az óriási bel- és külvalságok közt ne szégyeneljen senki az lenni, ami valóban; mert kiki csak azon körben érvényesítheti czélirányosan tehetségeit, melybe őt társadalmi rangfokozata helyezi és ha e körben érvényesíti azokat, eleget tett önmaga és hazája iránti kötelességének. Korunk felvilágosodottsága tiszteletet vivott ki a becsületes munkának minden téren; társadalmi szótárunkból lassacskán kezd eltünni a „szolgai munka“ megbélyegző elnevezése, mely eddig oly éles

A „ZALA“ TÁRCZÁJA.

N....né emlékkönyvébe.

(Egy csokrocska átadásakor.)

Tünnek arczánk szép rózsái,
Mint a rózsa ékei;
Rózsás arczu szép jövőnket
Halvány való követi.

Mint az őszi szél letosztja
Kertünk legszebb diszeit,
Az idő is minden külszint
Hatalmába bekerit.

Te az örök ifjuságnak
Tündökölsz eszményeikint
Szülőd rózsás kis kertjében,
S szellemül, ki rád tekint.

Szedve rózsát hadd veszitsünk
Arczainkról minden bájt,
De, mi megfoszt minket ettől,
Veszszen el, téged ha bánt.

Hadd haladjon ifjuságunk,
Csak maradjon az erény,
S hermatát, mi képzi ennek,
Emlékedre a remény!

Berényi L.

Szüreti tárcza.

Ezt már nem mertem elnevezni őszi tárczának, télvén hogy el nem olvassa senki. A szüreti tárczát pedig elolvassa mindenki, ha másért nem, legalább meggyőződést szerzendő magának, valjon olyan sovány-e ezen tárcza is, a milyennek az idei szüret igérkezett.

Nem bánnám, ha most véletlenül szőlős gazda lennék, még akkor sem, ha szőlőm közepében savanyu képet kellene vágnom a savanyu szőlő miatt. Nem rut irigység szól ki belőlem, mikor i yen vágyaim vannak, és egyébiránt mi volna vigaszunk, ha vágyaink nem volnának, az egyetlen, amit senki sem képes elvenni tőlünk — feltéve hogy vágyaink ártatlanok — sem policzaj sem ellenség — csak a halál. A jó Isten, ki a vesőket vizsgálja, tudja, hogy miért nincs szőlőm. Egy kis utángondolkozással én is ki tudnám különben találni okát; de nem keresem; megnyugszom, a kérlelhetlen tényben és ennek logikájában, bármily kevés vigasztaló legyen benne. De boldogabb embert alig képzelhetek mint szüret idejében szőlős gazdát. Ez a szüret dús áldást vagy csekély termést hozzon. A szőlős gazda gondolomforman igy kopkodik: Rosz a szüret, majd lesz jobb, egy kissé már azért is mulatni kell; több is veszett Mohácsnál. — Jó a szüret, anná is inkább mulatni kell. Örömök napját éli. Száz meghivott és meghivatlan kéz szedegeti az isten áldását a tőkéről. Bárcsak e sok szedegető kéznek tulajdonossi mind szeretnék az igazságot. Hisz ezek a bogyók tudvalevőleg azt a nedvet foglalják magukban, mely viszont az igazságot tartalmazza. S ha mult tárczámban isteni eledelről szó tám, nagyobb joggal szólhatok most isteni italról, melyben egyébiránt az igazságon kivül a borászathoz értők egyhangu vallomása szerint még más dolgok is vannak. A bornak egyébiránt is sok hasonlatossága van az igazsághoz. Mindkettőt lehet szomjuhozni. Mindkettő, a bor és az igazság lelket derítő. Közték még is az a különbség van, hogy az egyiknek, az elsőnek mértéken felüli használata állattá alacsonyitja az embert, a másik utáni törekvés pedig az Istenhez emeli őt. Az igazságtól sohasem ittasul meg az ember, jele annak, hogy az emberiség sohasem volt nagy bűvében neki; csak az örömtől képes megittasulni a szív, innen van örömmámor, de igazságmámort egy szótár sem ismer még.

Az idei szüret azonban ismét egy tapasztalással gazdagabbá tehetett bennünket. Uram bocsá! Ha sajátságos időjárásunk nem tesz mindnyájunkat bölcsészekké, a világ valamennyi fakultása sem képes erre, még azok sem, a hol a diplomát pénzért és jó szóért — in absentia lehet megszerezni. El nem képzelhetem, mi csodát látnak ebben, s miért üldözik a kormányok. Mikor már feleségre is szert lehet tenni — in absentia. Ez azonban fajdalom sehogy sem vigasztal bennünket a sovány szüretért, és milyen csöndesen történt ez meg az idén. Csakúgy suttyomba szedték le mindenütt a szőlőt, sokan azért sok helyütt igy, hogy mások ne lássák miszerint a jó termésnek még fele sem került ki belőle az idén. Ilyenkor azután legjobb, ha a jövő reményével táplálja magát az ember, örökre csak nem maradhat ez igy. A rosz után bekövetkezik a jó is. Következzék is, mert a mi sok, az sok, és sokáig csak az birja, kinek a láda fenekén penészedtek meg a régi huszasok. De hány van ilyen? Bizony talán össze is lehetne számlálgatni. Isten, mentsen meg a nagyobb bajtól! De most már elég is lesz a siralomból, s egy tárcza keretébe nem igen illik Jeremiás siralmainak egy fejezete. — De mikor oly szomoru idő van. Azok a szép verőtényes napok eltűntek, s az ég Petőfiként igazán olyan szürke, mint a bakkancsos köpönyeg. Ködterhes levegő nehezedik a földre s az éjszaki szél megfosztja lombjuktól a fákat. A megsárgult levelek lehullanak ágaikról, de még hullás közben is föltámadásról beszélnek, susognak . . — Az ember is falevél. Az emberiség törzsfáján egy levélke. A halál szele lefujja törzsökéről, de még ehullás közben is susogja: Feltámadunk! Ti okoskodó emberek, kiket bölcsészeknek hivnak, s kik az igazságot kutatjátok, ne bántsátok a levélke reményét, hadd susogja tovább is, mikor az őszi istépi fa ágáról: Feltámadunk.

n. r.

és merev határt vont az anyagi és szellemi munkálkodás közt. A mai kornak egy és helyes jelszava van: észszel és kézzel. Ezt kell nekünk is magyaroknak követnünk, kik eddig, fájdalom szavainkban demokraták, tetteinkben pedig aristokraták voltunk.

A külföld sokban igen, de ne mindenben legyen mintaképünk; ami jó, ami szép, ami üdvös, ott, meglehet, hogy ide hozzánk átültetve a legveszedelmesebb következményeket vonná maga után. Utánozzuk azt úgy, hogy nemzeti egyediségünket fel ne áldozzuk és mi magunk is iparkodjunk saját eszünkkel élve önnállólag valamit létrehozni, mert ez nagyobb örömet, nemesebb élvet szerez, mindha a külföldnek összes vivmányait vakon magunkra aggattuk volna.

Végre a mostoha időjárás szeszélyeit játszuk ki a jövedelmek legdúsabb forrásának megnyitása — a takarékosság által, Mi magyarok e jövedelemforrást még nem ismerjük eléggé; mi azt gondoljuk, ha pénzünk van, hogy azt mindjárt szórni kell, vagy van rá szükség, vagy nincs. Pedig, meghihetjük ezen egyetlen egy erény gyakorlása által nem egy, de több mostoha-termő év szükségeit bőven de bőven fedezhetnők. Hazánk földje minden még oly fonák időjárás dacára is terem még mindig annyit, amennyi valódi életszükségletünkre unos-untig elég; hogy luxus kiadásainkra nem teremhet eleget, ne csodáljuk, sőt örüljünk legalább nem fúlunk saját zsírunkba.

Észszel és kézzel! legyen tehát jelszavunk.

(„V.—m")

A hazai ipart terjesztő és védő egyesület.

Lapunk egyik előbbi számában említést tettünk ezen egyesület alakulásáról. A mozgalom nagy fontosságáról meggyőződve lévén örömünknek adtunk kifejezést fölötte. Teljesen tiszán látjuk az egyesület czélját, kevésbé tiszán vehettük azonban ki, hogy az alakuló egyesület miképen akarja e nemes czélt elérni. Ennek mindenesetre sok módja, számos tényezője van, s nem fölösleges dolognak tartjuk, ha t. olvasóinkat megismertetjük a „Budapesti Napilap" október 16-iki számának egy czikkével, mely minden esetre vidéki nőegyleteink és iparos-társulataink megfontolására méltó, talán ezek köréből az egyik másik indittatva érzi magát az ügyben szintén felszóllalni, mi az eszmék tisztázása czéljából csakis üdvös lehetne. A rövid bevezetés után e czikk a következőleg folytatja:

„Előre bocsájtjuk azonban, hogy mint a hazai iparügy őszinte barátai szólalunk fel és reméljük, hogy sorainkból inkább jó indulatot s ügybuzgalmat, mint sem kedvet hiu gáncsolásra fognak az érdekeltek kiolvasni.

Első sorban ama nézetünknek kell kifejezést adnunk, hogy az egylet az eddig letett eszmék és szervezeti javaslatok alapján nem felelhet mg czimének; mert az iparpártolásnak és terjesztésnek sokkal többféle utja-módja van, hogy sem azokat egytől egyig felkarolhatná.

De nem karolhatja fel még a legszükségesebbeket sem, mert — miként eddigelé tervezve van — nem terjeszkedik ki az iparoktatásra, nem állít fel munkaiskolákat és műhelyeket, nem oszt ki munka-anyagokat, nem terjeszti a divatos vagy legalább olszerü földdolgozási mütételeket, nem is látja el elmaradottabb iparosainkat jobb munkaeszközökkel stb. Sem keresi meg mindezek végett a községi és városi hatóságokat s nem fogja szorgalmazni a vidéken országszerte alakitandó bizottságokat — szóval az ipartermelésnek fokozására és tökélyesbitésére nem tesz, tervbe vett javaslatai alapján nem tehet lépéseket; hanem főkép csak egy célra szoritkozik, mint ez ideig határozottan ki nem mondott. S e cél: azon pénznek, mely most külföldi iparcikkekért a hazából kivándorol, minél nagyobb részét hazai iparosaink kezeibe terelni.

Ha igy állitották volna fel a czélt és ehez képes formulázták volna a megoldandó kérdéseket, ugy nem ágaznának oly összegyüjthetlen csoportokb szét a nézetek, vélemények javaslatok, mint ma is tapasztaltuk, jólehet ma már sokkal nagyobb volt az összhangzat, mint az előbbi ülésekben.

Társulatot vagy szövetséget alakitani ily feladattal, nem nehéz dolog. Csak az a kérdés: lehet-e a köz (szabad) adásvevést a kijelölt utra terelni s mikép? Szép s hangzatos szavak által? Olcsóbb árak mellett? Csinosabb iparcikkek adásával? stb. És ha az illetők megoldottnak tekintik ezt, még egy más igen fontos kérdésre bukkannak, t. i. arra: valjon lehet-e a hazai iparcikkeket megóvni attól, mitől a jó bort és más kapós cikket megóvni nem lehet, hogy t. i. ezer meg ezer kisboltos idegen cikkeket ne áruljon valamely kidicsért honi cég alatt. Ez már nehéz feladat. Kivihetlennek bizonyult az ellenőrzés lehetősége már 1846-ban, pedig akkor országos apparátus dolgozott ez ügyben. Mindamellett óhajtandó, hogy a distingválás sikerüljön s igy azon pénznek, mely most osztrák s külföldi iparcikkért hazánk területéről kifolyik, minél nagyobb része hazai iparosainak kezébe tereltessék . . . Hanem a mi a pártolást és terjesztést illeti: ne tévesszük össze a fogalmakat. Ezek oroszlánrésze még ezideig szóba sem jött, — s a fenn elősorolt eszközök és intézmények nélkül kivált a „terjesztés" teljes lehetlenség."

Ha igazán szivünkön fekszik hazai iparunk terjesztése és megvédése, az e czikkben mondottakat nem lehet figyelmen kivül hagynunk Ily nagyfontosságú ügy előmozditásánál a legcsekélyebb tényezőt sem lehet kicsinyelni és figyelmen kivül hagyni, s a legkisebb akadályt is el kell háritani. Nőegyleteinkre és iparos társulatainkra háladatos munka vár, tőlük függ, hogy egymás ügyét kölcsönösen előmozditva a hazának tegyenek szolgálatot. Az ügyet figyelemmel fogjuk kisérni.

⊙

Helyi és megyei hirek.

— (**Ismét földrengés.**) Nagy-Kanizsán t. hó 21-én délután 3 órakor ismét földrengés volt érezhető. a lökés 3 másodperczig tartott. —

— **Rabló gyilkosság.** Hajmeresztő eseménynek szinhelye volt e hó 18-án éjjel 12 óra körül a Becsehely és Letenye közti Pola nevü helység. Ez esemény részleteiről a következő értesülést kaptuk. A mondott napon és órában három ember közeledett a nemrég ide költözött Weisz nevü korcsmáros házához. — A ház elé érve a valószinüleg rablási szándékkal jött emberek, kik Weisz hálószobáját kétségenkivül jól ismerték, az utczára nyiló ablakok egyikét miután az elzárva nem volt, feltaszitották és kettő az ablakon át a szobába ment. Az ablak mellett, annak félszárnyáig érve áll a korcsmáros nejének ágya. Mig e kettő a szobába hatolt, a harmadik gyertyát gyujtott és bevilágitott, erre felébredt a korcsmárosné, s még a világosság való okát nem tudva, oda kiáltott: szomszéd vigyázzon, mert meggyujtja az üstököt; erre ez szintén eloltotta a gyertyát s bekiáltván társainak Üsd! az ablakon át a szobába hatolt. A korcsmáros ágya a meglehetős nagy szobának azab ak átelleni fala mellett állott, a zajra felébredt a 66 éves de erőteljes korcsmáros is, s a sötétben is ágya mellett két embert pillantván meg, mindakettőt megragadta, s velök birkozni kezdett. Irtózatos tusa lehetett, de három felfegyverzett ember ellen a védtelen korcsmáros semmire sem mehetett. Homlokára három baltaütést kapott, sebjei életveszélyesek, s egész háta telve van fekete foltokkal. A korcsmáros feleségе, kit az egyik czinkos valami tompa eszközzel, hihetőleg puska tusával ütött agyba főbe, gyertyát akart gyujtani, de ezt az egyik czinkos megakadályozta. Ekkor valószinüleg eszébe jutott, hogy az ajtó nyitva van, s lassan közeledve az ajtóhoz a mészárszéken keresztül az utczára menekült, fellármázván a falut. A nép összecsődülvén, a czinkosok ott hagyták vérében a korcsmárost és kettő Becsehely felé menekült; még kétszer vissza is löttek. Másnap reggel a helyszinén a vizsgálat megejttetvén, 4 erős gyanúban forgó egyén fogatott el, a vizsgálat erélyesen foly. Weisz sulyos betegen fekszik, felépüléséhez kevés a remény, miután valószinüleg agya is megsérült

Öngyilkosság. Csernyeföldjén egy Ballin Péterné nevü asszony gyógyithatlan betegségben szenvedvén, férje honn nemlétében, s miután fiát elküldte hazulról, f. hó 17-én magát agyonlőtte. A bonczolásból kiderült, hogy a nő csakugyan gyógyithatlan betegségben szenvedett, s az utolsó napok különös fájdalmas szenvedései érlelhették meg benne az öngyilkossági szándékot.

... **Felhivás** a nagy-kanizsai ipar munkásokhoz! Vasárnap azaz október hó 29-én délutáni 4 órakor a Komlóhoz czimzett vendéglő termében alakulási közgyülés fog tartatni a következő napirend mellett:

1. Egy ipar munkás beteg és önképző-egylet alakitása.
2. A tervezett alapszabályok felolvasása és elfogadása.
3. A tisztviselők és választmány megválasztása.
4. Inditványok, interpellatiók és egyébb egyleti ügyek.

Ipar-munkások ébredjetek öntudatra s tömörüljetek egy testté, hogy erősek lehessünk küzdelmünkben.

Az egybehivó bizottság.

— (**Gyászhir.**) Blau Szidónia saját, ugymint testvérbátyja Blau Ferdinánd, sógorai és számos rokonok nevében szomoru szivvel jelenti forrón szeretett férje, illetőleg sógor és testvér Blau J, P. urnak (Blau M. fiai cég társtagja,) gyászos elhunytát, ki szélhüdés következtében f. hó 23-án életének 56-ik évében jobblétre szenderült. A boldogultnak hült tetemei szerdán f. hó 25-én délután 3 órakor fognak örőknyugalomra áttétetni. Béke hamvaira!

— (**Megtörtént.**) Két ur utazott Kanizsán keresztül Csáktornya felé. Mindkettő véletlenül egyedül került egy coupéba, s egymás ellenébe helyezték el magukat, minél nagyobb kényelemmel akarván adózni Morpheusnak Az egyik Králjeveczen a másik Csáktornyán akart kiszállani. Mielőtt Kanizsáról indultak, mindkettő megkérte a conduktort, hogy keltse fel őket az illető állomásokon, a mit ez készségesen meg is igért. — De a conducteur maga is kissé álmos volt talán. Elég az hozzá. hogy az urakat felcserélt. A ki Csáktornyára akart menni, azt Králjeveczen keltette fel, ki is szállt ez, s alig nézhetett körül, belátván, hogy nem jó helyen jár, a vonat megindult. A másikat pedig hüségesen Csáktornyán keltette fel, ki nem igen kellemesen érezte magát, látván hogy még messzebb is vitték, mint a hogyan voltaképen dukált. —

— Vettük a következő sorokat Tanfelügyelő vé lett kineveztetésem alkalmából hozzám érkezett üdvözlő táviratok és levelekre, elfoglaltságom miatt egyenként nem válaszolhatva, — e lapok hasábjaiban is fogadják szivesen az illető iskolaszékek, iskolaszéki elnökök és jóakaró barátim, szives megemlékezésükért legforróbb köszönetemet. — A tanügy terén kifejtett eddigi szerény működésemért, az elismeréseltes sorokat, igen szép erkölcsi megjutalmazásnak tekintem. —

Magamat továbbra is jó indulatukba ajánlva s hathatós közreműködésüket a jövőre is kérve, teljes tisztelettel maradok

Zala-Egerszegen, 1876-ik évi október hó 18.

Alázatos szolgájok KROB PÁL
tanfelügyelő.

— **Zala-Egerszegről** október 21-én vettük a következő sorokat: A Zala-Egerszegi fiatalság több tagja „nagyon tisztelt főispánunk Ürményi József ur Ő méltósága székfoglalója alkalmából a Zala-Egerszegen felállitandó Deákszobor-alap javára folyó 1876 évi október hó 2-án este a Zöldfa vendéglő nagy termében tombolát rendezett; s ámbár az estély ugyszólva rőgtözött és csupán csak falragaszok által volt pár nappal előbb közzétéve, mindazáltal homlokára tüzött szép czél nem tévesztette el hatását sem a szép eszmék iránt mindenkor lelkesülni tudó hölgyeinknél, kik a falragaszokban foglalt felkérés folytán versenyezve küldötték be az estélyen kisorsolandó legszebb nyereménytárgyakat, sem a helybeli s vidékbeli közönségnél, mely az estélyen igen szép számban gyülekezett össze és valóban ritka buzgalommal sietett tárcájának tartalmát a hazafias czél oltárára, a tombolajegyeket áruló bájos hölgyek kezeibe üriteni. A legkifogástalanabbul vezetett, s az egybegyült diszes közönség részéről mindvégig a legnagyobb érdeklődéssel és feszült figyelemmel kisért tombolajáték esti 11 órakor ért véget, a midőn Csicseri Ferencz czigány zenéjére a fiatalság táncza következett, mely a tánczestélyeinket jellemző jó kedvvel éjfél után 3 óráig tartott. — A mi az estély bájosabb hölgyeinek névszerinti felsorolását illéti, azt azon egyszerü okból mellőzöm mert különben okvetlenül zavarba kellene jönnöm, nem tudván, a sok közül kinek adjam a Páris almáját? — A begyült tiszta jövedelem 316 frt 72 kr. és hat darab ezüst huszas, mely a szoboralapbizottság elnökének, tek. Csutor Imre alispán urnak adatott át.

— (**Hivatalos**) A m. k igazságügyminister Gibbon Erford, n.-kanizsai kir. trvszéki aljegyzőt a budapesti III. kerületi járásbirósághoz helyezte át.

— **Prager Hermina** kisasszonynak mult számunkban jelzett hangversenyén diszes közönség volt jelen Amint értesülünk a fiatal énekesnő ismét szép haladást tanusitott, úgy hogy nagy reményü jövője iránt alig merülhet fel kétség. A programmban jelzett darabokat kitünő praecisióval énekelte, s lelkesült kihivásokban; tapsban és koszorukban részesült. Előadott darabjainak majdnem mindegyikét is mételnie kellett. A többi szereplők is sikerrel feleltek meg feladatuknak, különösen dicséróleg szólnak az ifju Ollop Ernő úr valóban művészi játékáról.

— A **n.-kanizsai** kereskedő ifjak önképző köre, f. hó 27-én, pénteken esti 9 órakor, helyiségében közgyülést tart, melyre a t. tagokat az elnökség ez uton is meghivja.

— (**Tánctanitás**) Schönberger táncmester ur ismét városunkba érkezett. és tánczikolát nyit a Magyar Királyhoz czimzett vendéglőben. Ajánljuk e jó nevü tánctanitót a tánckedvelők figyelmébe.

Egy szórakozott életéből

IX.

Hosszas hallgatás állott be. V. tanár várta, hogy most Gerőfy nyilatkozásával előlép, hogy Klára kezét megkéri, mert hisz eléggé világosan kimondotta véleményét, de ez hallgatott.

„Igaz," folytatá V. tanár beszédét, hogy fölötte szerettem volna, ha Klára Báldosy tanárt birta volna szeretni, mert e férfiunál meg vagyok győződve, hogy az életboldogság két főkellékét, szerelmet és pénzt talált volna, mert hidje meg hadnagy ur, hogy az életboldogságához az utóbbi is szükséges, de sokkal jobbnak tartom a házasságot pénz nélkül, szeretettel, mint szeretet nélkül pénzzel. Azonban egy latin példaszó azt tartja. hogy „az ember tervez és Isten végez." Klára ma kinyilatkoztatta előttem, hogy Báldosyt nem szereti, hanem egy más férfiut, és ugy én tervemről elálltam."

Ismét szünetet tartott V. tanár, várta, hogy a hadnagy most felszólal, de hiában; csodálkozott tanárunk e hallgatáson, hisz eléggé nyiltan szólt vele; csodálkozott, hogy a férfiunál azt lelte, mit katonánál nem mindig található, szerénységet visszatartoztatást, mert ennek tulajdonitotta V. tanár a kellemetlen hallgatást.

„Gerőfy" hadnagy, nővérem ma vallotta meg, hogy önt szereti!

„Ha!" kiálta Gerőfy ülőhelyéből felugorva.

„Mit?" kérdé csodálkozva V. tanár; „tán én vagyok az első, ki ezt önnek mondja; avagy tán nem viszonozza nővérem szerelmét?"

„Legyen meggyőződve tanár ur, hogy nővérét fölötte szeretem; szettem a legnagyobb hévvel, szivesen áldoznám érte életemet és ha tőlem függne, soha homályos felhő nem boritaná szerencséjének egét. — Oh kimondhatlanul szeretem, hisz ő oly jó, oly nemes szivü, oly szép, hogy alig merem szemeimet ez angyalhoz felemelni.

„Hisz akkor minden rendjén van, hadnagy ur, üljön le; Ön viszonozza Klára szerelmét, nőül akarja-e venni?"

Csak nagy nehezen birta Gerőfy azon fájdalmat, melyet most érzett, lekűzdeni, de érezte nehéz feladatát nyugodtnak kelle neki látszani, habár a kin majdnem kettéhasitá keblét

„Elfelejtette tanár ér, hogy anyagi körülményeim —"

„Hagyjuk azt barátom, gondoskodtam én arról is, a szükséges pénzt megkapja tőlem."

„De nem fogadhatom el az áldozatot, ön erőmmel akarom én nőmet megszerezni."

„De hisz ez összeg Klára öröksége!" —

„Klára maga vallotta be, hogy vagyontalan!"

Gondolkodott most V. tanár, mit feleljen e férfiunak, mi módon birhatja őt arra, hogy e pénzt, mely biztositékul volt leteendő, elfogadja; a jó bátya oly annyira szerette nővérét, hogy annak boldogságát még hazugság árán is meg akarta vásárolni; azért mondá:

„Igen, vagyontalan volt, de nem az, mert atyámnak egyik adósa, kinek nagy összeg pénzt kölcsönzött, tönkre jutván, most megvagyonosodott és elég becsületes volt, hogy az örökösöknek az adóságot lerója: igy tehát nem az én, hanem Klára vagyonát fogadja el és ez nagyon természetes, mert hisz a nővel annak vagyona is ferjére megy át."

„Tanár ur, nyiltan fogok önnel szólni; én nővérét nem vehetem nőül!"

„Miért?" kérdé meglepetten a tanár, hisz azon kifogása, melyet a pénz iránt felhozott, elosztott."

„Igen, de Klára sohasem lehet nőm!"

„Aha!" értem már, katona ur csak játékát üzte nővérremmel csak szórakozás kedvéért szerette vagy inkább szinlelet szerelmét előtte; mit is törődik vele, ha most bár szive meg is reped — mi czélja volt azt elérte, dicsekedhetik vele, hogy e nő szivét is széttépte; oh hisz tudom, hogy ön szeret ilyesmivel — ugy mint egy nyert csatával dicsekedni, mindkét esetben véres mesterséget üznek. De aljas tett egy nőnek szerelmet vallani, megcsalni és végre játékszer gyanánt elvetni. — Oh átkozott, hogy küszöbömön átlépett; átkozott hogy önnek nővérem kezét felajánlottam."

„Az égre kérem tanár ur, hallgasson, széttépi szivemet, oh én ez angyalt fölött szerettem, jobban szerettem mint önmagamat; de igy kellett cselekednem, nem tehetek másképen."

„Ha, ha, nem tehet mást, igen: tudom nem is illenék önhöz más módon cselekedni; de azt csak megteheti, hogy nővérem előtt megmondja, hogy én kináltam meg önt kezével és ön megvetette, ezt csak megteheti, hisz katona, elég bátorsága van, nézheti miként vérzik áldozata!"

„Bocsásson, az égre kérem, bocsásson el tanár ur!" rimánkodott a hadnagy és az ajtónál ki akart menni, de V. tanár vissza tartotta. „Maradjon!" dörmögött reá „maradjon, ha nem akarja, hogy a vendégszeretet törvényeit megsértsem!"

A szobaajtóhoz lépve hangosan kiáltott: „Klára, Anna, jertek be, jertek!"

Gerőfy remegett, mert hisz, ki is lehetne nyugodtan, midőn egy szeretett lényt vár és tudja, hogy e lénynek, kit annyira szeretett, kiért mindent megtett volna, ő fogja most a halálitélet adni.

— V. tanár neje és Klára sietve léptek a szobába, tudták, hogy Gerőfy itt van és várták is, hogy V. tanár őt szobájokba karjánál fogva fogja őt bevezetni és őt mint leendő sógorát be fogja mutatni. Ki vállalkozik arra, megmondani hogy mit érzett Klára ez idő alatt? és a tanárné is nagyon örvendet; mert hisz Klárát testvérileg szerette. Meglepő volt rájok nézve, midőn a tanár hivását hallották, kiváncsian néztek egymásra, de nem vettek annyi időt, hogy egymáshoz szóljanak, sietve engedtek a tanár hivásának.

Ha már a hivás volt előttük meglepő, a látvány, mely V. tanár szobájában eléjök tárult, ijesztő volt, ott állott Gerőfy, mint oly ember, kit halálra itéltek, mellette állott a tanár, a hadnagyot karjánál fogva, egyik kezével kezét, a másikkal homlokáról a verejtéket törölvén.

„Klára!" szóla a tanár „ez azon férfiu, kit hátam mögött, tudom nélkül szerettél?"

Igeden nésett Klára sógornőjére és remegve mondá: „igen."

— (**Értesítés.**) Az országos magyar királyi mintarajztanoda és rajztanár képezde 1876/7-i tanfolyamára a beiratások folyó évi october 13-ától kezdve ugyanazon hó végéig az intézet sugáruti uj épületében Budapesten naponként reggeli 10 órától déli 12 óráig fognak eszközöltetni, az oktatás pedig november hó elején fog megkezdődni.

A fölvételi föltételek a következők:

Az előkészületi osztályba fölvétetnek oly növendékek kik egész polgári iskolát, valamely tanítóképezdét, vagy algymnasiumot, vagy alreáltanodát jó sikerrel végeztek s a rajzolásból némi készültséget igazolhatnak.

A felsőbb vagy szakosztályoka ellenben csak olyanok vétethetnek fel, kik az előkészületi osztályt, esbetőleg magasabb osztályokat jó sikerrel végeztek, s a rajzolásban már megfelelő gyakorlottságot szereztek.

Az esti tanfolyam leginkább iparosok számára tartatik, kik szakmájukra való tekintetből a rajzolásban magukat tovább képezni óhajtanák. Az általános és rajzbeli ismereteknek bizonyos foka azonban az esti tanfolyam látogatóitól is megkivántatik.

Az előkészületi és az esti tanfolyambeli oktatás teljesen ingyenes. A szakosztálybeli rendes tanuló beiratási díjul 2 frtot, tandijul félévenkint 5 frtot a vendéglátogató pedig, kit a tanórák rendje kevésbé kötelez, félévenként 10 frtot fizet.

Az intézet által nyujtott szakoktatás gyakorlati és elméleti. A gyakorlati tanágak: a) A figurális rajzolás és festés, (az emberi alaknak élet után festett tanulmányával befejezőleg.) b) Épitészeti rajzolás (styltanulmányok.) c) Ékitményes és iparművészeti rajzolás és festés. d) Mintázás e) Fametszészet. Az elméleti segédtanok: Sikmértan, ábrázoló mértan, távlat és árnytan, festészeti bonctan, műtörténelem, módszertan.

A beiratásnál a szülők vagy gyámok beleegyezése igazolandó. A rajzban való előkészültség valamint általános képzettségük kellő fokát a felveendő növendékeknek hiteles bizonyitvány hiányában esbetőleg felvételi vizsgálat utján kell kimutatniok.

Megjegyzendő végül, hogy az üresedésben volt öztöndijas tanárjelölt állomások, nyilvános pályázat utján már betöltve lévén, az ujonan belépő növendékek állami segélyre e tanév folyamában nem számithatnak.

Az orsz. m. kir. mintarajztanoda és rajztanár képezde igazgatósága.

⊙ (**RÖVIDHIREK.**) A philadelphiai nemzetközi kiállitásban mult hó 27-én osztották ki a dijakat. — Az 1878-ki parisi kiállitáson Magyarország is részt vesz, s ez nem fog anyiba sem kerülni az egyes kiállitóknak, mint a bécsi kiállitás, mert a franciák nem kivánnak helypénzt — A váci siketnémák intézetében f. hó 15-én esti 10 órakor tűz volt, s a 20 ölnyi melléképületet elhamvasztotta. — A magyarországi összes vasutakat vezérkari tisztek járják be, kik állomásonkint megvizsgálták, hogy az egyes helyek miként használhatók fel a háboru czéljaira. — Október 6-ikát N.-Kikindán is megülték a gyászmise alatt a temp om tornyára fekete zászlót tűztek ki. Ezt meglátva Simics főhadnagy a 46. gyalogezredből, rátámadt a harangozóra, hogy merészel az akasztottakért fekete zászlót kitüzni a toronyra. A megijedt harangozó be is vette a zászlót, Simics éppen azon hadcsapatban tiszt, melyet azért küldtek Kikindára, hogy a magyar-ellenes szláv üzelmek ellen hasson. — Brassó környékén a farkasok úgy elszaporodtak, hogy fényes nappal a város közelében jelentkeznek. — Zubovics Fedor, a hires lovas, oly uszóöltözéket talált fel, melyben a ló minden nehézség nélkül uszik s kevésbé fárad el, mint a járásban. — 28 mázsa csempészett dohányt foglaltak le a multkor Lónyán a finánczok. — Czegléden egy nő először két kis fiát, aztán magát akasztotta fel. — 200 kozákból és 300 szerb katonából álló királyi testőrséget fognak szervezni Belgrádban.— Románia is mozgósitja hadseregét. — Bécsben egy pénzes-levélhordót meggyilkoltak s a nála lévő 14.000 frtos pénzes levelet elvették. — A görög kormány is 60.000 embert mozgósitt. — A vöröstoronyi szorosnál nagy erdőégés volt. — Az Uchatius ágyuk készitése nagyban halad —

Irodalom és művészet.

Alólirottnak szerkesztése és kiadásában már megjelent a „Jogász-Naptár" első évfolyama 1877-re Ára 1 frt. 50 krajczár. —

Vagyok bátor a t. szerkesztőséget ezen zsebnaptár megjelenésére figyelmeztetni, mert ez eltérőleg az eddigi szokástól, a maga nemében egészen új külső és belbeosztással bir, czélja pedig: csin- és czélszerüségénél fogva, kiszoritani a nálunk meghonosodott német s külföldi mintára szerkesztett ügyvéd-naptárakat.

Magában foglalja ez az év minden napjára való naptári — napi jegyzéken kivül az összes ministerium, a biróságok (a legujabb reductiók és változások után pontosan összeállitva), ügyvédek, közjegyzők stb. teljes hitelü névjegyzékét, a bélyeg-törvényt, százalék kiszámitást és sok más egyebet; a mi ugy az ügyvéd, mint minden jogász és laikus ember előtt érdekkel bir.

E naptár egyik táblája pala-táblából áll, melyhez saját, uj találmányu kétféle csavar-iróntartó van alkalmazva.

Az iróntartónak két végén két különböző t. i. palairón és közönséges irónyesző van beleillesztve. Az első a palatáblához, az utóbbi pedig rendes irópapirhoz való.

A palatáblai rész letörölhető jegyzésekre és számolásokra szolgál.

A fentebb rövid vázlatban előadottak után reménylem hogy naptáram egyszeri látásra is megfogja nyerni a t. szerkesztőség tetszését, mely esetben méltóztassék becses megrendelésével bizományosom Tettey Nándor könyvkereskedő urhoz fordulni (Budapest, váczi utcza, a Vastuskóhoz), a hol szinre nézve vörös, kék, setétbarna, zöld és meggy szinő példányok közt választhatni.

Magamat becses figyelmébe ajánlva, maradok

Budapesten, 1876. október 11-én

SZÁNTÓ JÓZSEF
közs- és váltó-ügyvéd

— **A Magyarország és a Nagyvilág** 43 ik számának tartalma: Szöveg: Bakunin Mihály. — Betyár időkből. Költői beszély. (Boruth Elemér.) Egy boldogtalan nő. Beszély. (Turgenyev Iván.) — Az igazság. Költ. (Dömötör Pál.) — A templomba. — Fiumei képek — Tárczalevél. Vidéken. VII Brassó népe és vidéke. — Csángók között. — (Porzó.) Rajzok a vasuti életből. (Wachtel Károly.) — Népszinház. (Nemo.) — Különfélék. Sakkfeladvány. — Szórejtvény. — Szerkesztői üzenetek.

Rajzok: Bakunin Mihály. — Fiumei képek: Veglia szigete Halászkunyhó a tengerparton. Cherso. Tin-halászok őrállomása. A Frangepán várkastély — A templomba.

Vegyes

— **Egy szivös élet.** Az első franczia forradalom alkalmával, midőn az angolok által megszállott Toulon városát bevették a köztársaságiak, a királyságot föntartani ohajtóknak egy roppant tömegét fogdosták össze a városban és tömegbe állitva kartácsokkal lövöldözték le őket

Midőn már mind elhullottak a szerencsétlenek, egy hang hallatszott; „aki még él közületek, álljon fel, a köztársaság ezeknek megbocsát."

E biztatásra többen fölemelték fejöket. Erre rögtön egy lovas csapat vezényeltetett a szerencsétlenekre, kik gyilkos vasokat élőbe, h lottba egyaránt bele márták mig csak mozdult valaki a szerencsétlenek közül.

Leszállt a nap. A borzasztó eseményre sötét fátyolát boritá az éj. Mély csönd volt....

Egyszer a százak vérétől áztatott téren a számtalan halott között gyönge sohaj rezzen át a légbe; majd fölemelkedik egy alak és ingadozva lépdel egy irányba! „Ki vagy?" kiált egy hang — egy őrt álló katona. — „Ölj meg" felelé az ingó alak. „De ki vagy?" kérdé ismét az őr. „Én vagyok azon szerencsétlenek közül, kiket ma e helyen a köztársaság lekartácsoltatott Nézd, fejem összevagdalva, czombom karom átszurva, föl nem gyógyulhatok és nagy jótéteményt tész velem, ha megölsz, szörnyü kinoktól szabaditasz meg!" „De én katona vagyok és nem hóhér!" felelé az őr. „Ölj meg kérlek; az emberiség szent nevére kérlek ölj meg!" Az őr megnézte a rimánkodót, látta, hogy feje összezuzva és testén tiz mély sebből szivárog az életnedve, mint gyógyithatlan sebesültnek, megadta a „kegyelemdőfést" átszurta szuronyával mellét!

Másnap jöttek a borzadalmak szinteréről eltemetni az állatias düh áldozatait és bámulat! az átszurt egyén mégis él", Fölvette egy irásó, lakására vitte, hol gondos ápolás mellett az egyén felépült.

E borzasztóan megsebesitett, XVI-ik Lajosnak egyik tengerész tisztje volt, név szerint de Launoy. (Sz.)

— **Vadászat a tenger fenekén.** A „V. és V-L." érdekesen irja le egy buvár utazását a tenger alatt s különösen annak küzdelmét egy kardos hallal. „Nem kisérlem meg — mondja — hogy leirását adjam annak az állatnak, mely félénk közelitett, feltévén, hogy olvasóim leirásból eléggé ismerni fogják két tulajdonságát, erejét és kegyetlenségét. Ellenfelünk közel két méter hosszu volt; kardja pedig egy méter hosszu. Kivonván késeinket, állásba helyeztük magunkat. — A szörny eleinte határozatlannak látszott — egy kissé eltávozott tőlünk — majd megállapodott s kiváncsian nézett bennünket kis pislogó szemeivel; azután rohamot véve, felénk jött azonban az irányt roszul választotta s ez okoszta vesztét. A buvár ugyanis tanulmányozta minden mozdulatát. S miután sikarült a támadó lökést elháritani, oldalról került a szörnynek s egész erejét vel megragadván kardalaku nyujtványát, hatalmas csapás mért a tengeri szörny fejére, melyre nagy lyuk támadt a hal fejének bal oldalán s vére nagy sugárokban bugygyant a sebből, körüskörül pirosra festve a tengert. Egy második majd egy harmadik csapás is követte az elsőt, mi közben a buvár egész erejével ránehezedett a szörnyre, mig ez rémitő bukfencezket csinált, hogy kinzójától megszabaduljon. Erre mi is, a mérnök és én, szintén elenfelünkre vetettük magunkat s egész erőnkből vagdaltuk hol fejét, hátát és hasát, válogatás nélkül, a mijét érhettük. A szörny ereje csakhamar szemláttomást megfogyott, mig végre egy utolsó csapás, mely beleit vágta át, véget vetett életének. Teste hanyatt fordult s lassan fölszált a viz szinére. Minthegy nem volt kedvünk kitenni magunkat egy ujabb vadászat esbetőségeinek, melynek kimenetele roszabb is lebetett volna, iparkodtunk följönni a levegőre. Ez baleset nélkül sikerült is. Erre levetvén öltönyeinket, fölhalásztuk a kardoshal tetemét, mely a vizszinén uszkált. Nem tudom hogy husa ehető-e? Matrózaink azonban mégis fölvagdosták s elköltötték. Mi csak bőrét tartottuk meg, melyet

---

S ugy-e ő mondotta, hogy viszont szeret?"

„Igen bátyam és ugy is van," válaszolá Klára komolyan, mert némileg megsértette őt az, hogy bátyja kedvesének szerelmében kételkedett.

„Ugy van? ugy van! még most is mondod ezt; no mindjárt meglátod mennyire terjed a szerelem. — Gerőfy hadnagy ur, nőül akarja-e e leányt?"

„Már adtam erre feleletet" mondá Gerőfy erős hangon. mert fájdalma elérte azon pontot, hol megszünik, hol már kőzömbös a világ előttünk — és ekkor legközelebb áll a megőrüléshez.

„Nem annyira vagyunk. itt nyiltan mondja ki, nőül akarja-e nővéremet?"

„Nem!"

„Pista!" kiálta Klára, hozzá akarva menni.

„El tőle, leány, ne merj hozzá közeledni, nem érdemli ő ezt meg, el tőle!" ezzel nővérét viszataszitá.

„Pista!" rimánkodott Klára, „Pista nem szeretsz többé?"

Némán, szánakozólag nézett Gerőfy Klárára, szeretett volna neki mindent elmondani, azonban vélte, hogy tán jobb, ha e nő őt utálni tudja, tán kevésbé fog boldogtalan lenni. Azonban csalatkozott; nem azon nők közé tartozott Klára, kik ha látják is, hogy megcsalták őket, utálni tudnak; nem, ő továbbá is szeret; enyhitőbb lett volna szivének, ha szerelme tárgyát veszti, mint ha látja, hogy az megcsalta.

„Oda, áldozatának adjon feleletet, tán-e feleletet kigyógyitja, mondja neki, szereti-e őt vagy nem" kiálta V. tanár.

„Nem!" válaszolt Gerőfy, s karját kirántva a tanár kezéből kisietett; Klára pedig ájultan rogyota sógornője karjába.

X.

Az öreg János elindult, hogy az urától átvett leveleket rendeltetésök helyére származtassa. Utközben egy korczmába tért be, hogy — mint mondá — gőzt vegyen magához, mely aztán hajtja a lovakat. János jó ismerős lehetett a vendéglőben, mert belépve, zajos „éljen"-nel fogadták.

„Csendesen gyermekeim!" mondá János, „nem érek most rá veletek mulatni, csak egy kis sziverősitőt, lábmozditót veszek s aztán megyek; sürgős dolgom van."

„Ej, János bácsi", szóla az egyik vendég, kin megláttszott, hogy szeretett volna az öreg szolgával mulatni, természetesen annak költségén, „mióta olyan visszatartózkodó, hogy néhány jó baráttal nem akar egy poharat üriteni?"

„Teremtette! ezt még senki sem mondotta, hogy nem akarok inni, hisz azért jöttem ide, de csak egy kicsikét, legfeljebb egy itczére valót iszom; mert sietős a dolgom, el kell mennem."

„El kell mennie? és hol volna dolga János bácsinak?"

„No megmondom, nekem az universitára kell mennem, oda, a hol azok a doktorok és ügyvédek tanulnak."

„Mi a manó, János bácsi tán doktor vagy fiskális szeretne lenni, ha! ha! ha! akkor majd há fogam fáj, kihuzza ingyen, ugy-e?"

„Kiütöm én azt most is, ha akarod, s nem kell érte fizetned, sőt ha akarod, még én fogok érte fizetni egy kis bort; de lelkemre, sem fiskális, sem doktor nem akarok lenni."

„Hát akkor mit csinál János bácsi az egyetemen?" kérdék kiváncsian?"

„No, nézzetek ide kölykek, látjátok ezt a két levelet, ezt az egyiket oda kell vinnem, hadnagy uram küldi; a másikat pedig Levinyi hadnagy uramhoz viszem, értettétek a szót? s most csend legyen! Korczmáros, adjon egy félporczió innivalót!"

A korczmáros egy jókora nagyságu poharat, borral töltve, nyujtott át neki. János azt egy ajtással kiitta, keze hátával száját letörölte s miután bajuszát hetykén kipódörte volna, eltávozott. János az egyetemhez ért, ott először is az udvaron álló deákok élczeit kélle kiállania. — Mert tudjuk, hogy a legpajzánabb, legvigább kedélyü embereket a deákok közt találjuk. de nem is csoda; azon korban élnek, midőn az emberi élvezeteket hajhászhatják; kivetkőztek már a gyermekiességből, mindamellett oly kevés gondjuk van, mint a gyermeknek; hisz a gondos szülők ellátják minden szükségessel, őrszemmel vigyáznak, hogy kedves fiuk hiányt ne szenvedjen, s ha van is köztük egy-egy, kiről szülőik nem gondoskodnak, kiket az ég nem áldott is meg, kinek bár az élet fentartásáért is küzdeni kell, az is elfelejti köztük a bánatot. A jó kedv olyan, mint a villanyosság, át megy az mindenkire, kik egy körbe összetartva állanak.

De el is tértünk tárgyunktól, bocsásson meg kedves olvasó, de a visszatekintés oly jól esik, hogy örömem telt, habár csak rövid időre is, a mult arany forrásából meriteni.

János, mint már emlitettük volt, az egyetemhez ért, s ott, miután a deákok élczeit eltürte volna, egyik fiatal embert reá birta, hogy Báldosy tanárt az osztályteremből kihivja.

Báldosy kijövén, először hosszasan nézte az öreg Jánost, azután nyájas arczczal mondá:

„Hát velem akár az ur beszélni?"

„Jelentem alássan nagyságos doktor ur, ha ön Baldosy tanár ur, akkor önnel akarok szólni." Viszonzá János, miután egyenesen állva köszönt.

„No igen, engem Báldosynak neveznek; „doktor"-nak is mondanak, de ez olyan czim, melyet ember nem érdemel, mert tudja barátom „doktor" annyit tesz, mint „tudós", pedig egy ember sem tudós, csak vélhetjük, hogy tudunk valamit, pedig mihél tovább tanulunk, annál inkább belátjuk, hogy mit sem tudonk, s eredeti, hogy ép akkor, midőn belátom, hogy mitsem tudok, akkor adták a tudósok a doktor czimet; s vagy uraim — mondá a deákoknak, kik kedves tanáruk köré csoportosultak, ugy, hogy kört képeztek — van tán mégis valami a „doktor" czimben, tudósnak tán azért neveztek, mert akkoriban tudtam meg, hogy mitsem tudok. — Hm, hm, hm, majd gondolkozom én még e dologról. No továbbá tanárnak is neveznek; mert ezek az urak oly szivesek, előadásaimat hallgatni! De mondja csak, hát ön ki légyen?"

„Jelentem alássan, Horvát János a becsületes nevem; Gerőfy hadnagy ur szolgája vagyok s tanár urnak egy levelet hoztam" Ezzel átadta neki a levelet.

Báldosy, a nélkül, hogy a levélre reá is nézett volna, zsebébe tette és kissé ingerülten mondá:

„Hát Horváth János ur, nem szégyenli ön magáról azt mondani, hogy szolga, utálatos, embert megbecstelenitő szó ez: „szolga"! minő joggal szégyeniti ön az emberiséget annyira, hogy magáról azt állitja: „szolga", tán azért, mert pénzért hadnagyának szivességeket tesz, illetőleg csak akaratát teljesiti, azért még nem szolga!"

„Jelentem alássan, hát azt akarja doktor ur, hogy azt mondjam: „ur vagyok!" csak oda megyek hova küldenek, pedig aki másnak paranesára tesz, az szolga."

„Igen, ki mindent más parancsára tesz, az szolga, de nem azért, mert másnak engedelmeskedik, hanem mert bemutatja, hogy annyi szellemi erővel nem bir, hogy önakarata szerint cselekedjék, de ön nem szolga, bizonyosan fizetést huz, s annak idejében ön parancsolja gazdájának, hogy fizetését, illő élelmét, ruházatát adja s ugy ön parancsol gazdájának, tehát ekkor a hadnagy az ön szolgája volna, mert a mi a fizetést illeti, ő engedelmeskedik önnek."

„Igen, csak volna miből engedelmeskedni."

„De ha azt tennők fel, hogy mindenki, a ki engedelmeskedik, szolga, akkor mindnyájan szolgák volnánk, mert mindegyikünk kénytelen engedelmeskedni, majd felsőbb parancsnak, majd külkörülményeknek — de igaz, hisz várni fognak rám a teremben, hát mit is akar barátom?"

„Jelentem alássan Gerőfy hadnagy urtól levelet hoztam", mondá János kissé meglepetten.

„Hát adja kórem hamar, kevés időm van."

„Hisz jelentem alássan, már átadtam."

„Aha igaz, már majdnem eltelejtettem, de mondja csak, mit is akar hadnagya ama levelében?"

„Nem tudom jelentem alássan, tessék csak a levelet átolvasni."

„Igen, no de most nem érek rá, majd honn elolvasom s aztán felelni fogok neki, de hol is lakik hadnagya?"

„Jelentem alássan N. utcza, 613 szám alatt."

„Jól van jól, kérem ünt uram — mondá egyik tanulójának — sziveskedjék a czimet felirni."

Miután a felszólitott tanuló kivánalmát teljesité s a czimet átadá, Báldosy a terembe ment vissza. A deákok pedig Jánost körükbe fogták s ujra mulatni kezdettek vele s csak nagy nehezen birt tőlük szabadulni, feltette azonban magában, hogy soha többé deákok köré nem keveredik, soha az egyetemnek belsejét nem nézi meg.

(Folyt. köv.)

Löb Ignácz

méraök barátom kitömetett s dolgozó szobájában egy üvegszekrényben őriz, emlékezetül a tenger alatti kirándulásnak, melyhez hasonlót nem tett sok ember a világon."

CZIKK-CZAKK.

— Tics: „Csak minket is legalább interálnának valahová, így legalább a közeledő telet kényelmesen kihuznánk." —

— Csics: „Ezt már magam sem bánnám, mert legkevesebb 50 frtot kapnánk egy holnapra fenntartási-pénzt, a híres Miodragovics Lázár felkelő vezér is annyit kapott, kit a multkor bocsájtottak Székesfejérváron szabad lábra, de ő is folyamodott a további internáltatásáért, mert megszerette a magyar kenyeret". —

* * *

— Egy csordásnak, ki marhákat legeltetett egy erdőben, e fogyott a dohánya, sokáig tépelődött, hogy hol vegyen dohányt; végre egy furfangos ötlet jutott neki eszébe, — ugyanis az erdőn keresztül menő vasuti-vágányokhoz ment és a közeledő vonatnak már messziről elkezdett furkósbotjával integetni, mit a vonatvezető észrevett s veszélyt sejtve megálitá a mozdonyt. — Ekkor a csordás a coupéban ülő urakhoz fordult s mondá: „Megkövetem alássan az urakat, legyenek oly jók s adjon valamelyik egy pipa dohányt!" — A vonatvezető pedig miután látta, hogy nincs semmi veszély, hanem csupán csak egy pipa dohányért kellett megállani, mérgelődött s meginditá a mozdonyt. —

* * *

— „Hány óra van földi"? kérdi a somogyi ember a mellette álló göcsejitől. —

— „Éppen most vert négy vékonyat s tizenkét vastagot". Felelt ez neki. —

* * *

— Egy gőzhajón egy rendkivüli szépségű nő utazott, s utközben egyszerre hat fiatal úr kérte meg a bájas hölgy kezét. — A szép nő a legnagyobb zavarban volt, mert nem tudta magát elhatározni, hogy a hat kérő közül melyiket válaszsza. Felkérte tehát a hajóskapitányt, hogy adjon neki tanácsot. A kapitány a következőket monda neki: „Nagysád ugorjon a hajórol a vizbe s a kérők közül a ki kegyedet kifogja menteni, azt válaszsza jövendőbeli férjeül". — A nő úgy is tett, fogta magát s beleugrott a vizbe; meglátják ezt a kérők s négy közülök egyszerre utánna ugrott s megmenték imádottjukat. — A nő ismét a hajóskapitányhoz fordult s kérdé: „Mit csináljak most ezen átázott négy kérővel" — „Válasszon nagysád egyet a két száraz kérők közül, kik a hajón maradtak" — A nő minden habozás nélkül az egyik száraz kérőt választotta, ki is egy gróf volt, —

* * *

— A légrádiak igén félhetnek a kémektől, mert a mult hónapokban egy magyar geologust, kit a kormány küldött volt ki; muszka-kém gyanánt fogtak el, s minden irgalom nélkül éjjelre a pinczébe zárták.

Szurony.

Szerkesztői üzenetek

— V. J. k. a. Pécs. — A beszélykét vettük; közlendjük, mihelyt sorát keritjük.

— Cz. K. urnak. K.-Eö. Levelemre kérve kérem becses válaszát.

— F. A. — Tapolcza. — Semmi ujság? Könyvem ügyében a héten magánlevelet fogok irni.

Felelős szerkesztő: HOFFMANN MÓR.

Vasuti menetrend.

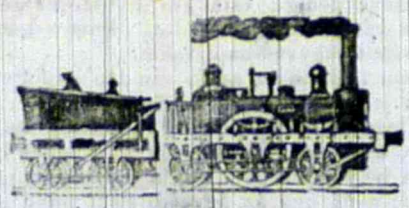

Érvényes május 15-tő 1876.

A buda-pesti időtmutató óra szerint.

indul Kanizsáról.

hova:

Vonat szám		Óra	perc	idő.
205	Eszék, Mohács, Dombovár s Fiumába	4	48	reg
215	„ „	2	30	délu.
212	Buda-Pestre	4	58	reg
202	„	2	6	délu.
204	„	11	30	estve
313	Bécsbe (Szombathely, Bécs-Ujhely felé	5	8	reg.
301	„	11	48	estve
315	Sopronba	3	38	délu
203	Triesztbe és Pragerhofon keresztül Grácz és Bécsbe	4	50	reg.
201	„ „	2	47	délu

Érkezik Kanizsára

honnét:

215	Eszék, Mohács, Dombovár s Fiumából	1	41	délu.
206	„ „ „ „	11	11	estve
203	Buda-Pestről	4	20	reg.
201	„	2	5	délu.
211	„	9	44	estre
314	Bécsből (Szombathely Bécs-Ujhely) felől	10	27	estre
301	„ „ „ „	4	5	reg.
316	Sopronból	11	53	déle
214	Bécsből Grácz, Marburg. Pragerhof felől	4	12	reg.
202	Triesztből és Bécsből „ „ „	1	21	délu
204	„ és Villachból „ „	11	—	estve

Marburgba csatlakozás Villach és Francesfestbe.
„ „ „ „ Francesfestből

Mindenkinek különös figyelmébe ajánltatik
Dr. Forty-féle átalános

SEB-TAPASZ

mily rendkivüli gyógyereje, elválasztó, érlelő s fájdalmat csillapitó hatása által leggyorsabb, legbiztosb s egyszersmind gyökeres gyógyulást szakczál különnemű bajokban. — Ily bajok a torokgyulladás, lépczélhurut, borkés-barnaság, hártyásgyik (Croup, angina) mindennemű megsértések, harapás szurás, vágás vagy égés által támadható sebek, megfornyzások, darázs- vagy méhszurások, konokfekélyek, szuatok (contusák) — meglepő gyors fájdalomcsillapitással — rögzött daganatok, gümők, tályogok, pokolvar (carbunculus pustula maligna), megkeményedések, genyedések, vérkelések, minden nőigybetegségek, görvélyes fekélyek, fagydaganat, ujjféreg, körömméreg, vaillus, tagszivacs, csontszi, kihczamitás és megrándulások helyi csuz; továbbá a szüles folytani lábdelfakadások, és sebek, fájós, fekélyzett vagy már genyes női mell. — Sok nő már csirában volt emlőrákról, — a kiküszöbben elkerülhetlen életveszélyes sebészi műtétnek mellőzésével — egyedül ezen jelen sebtapasz használata által menekült meg.

Végre a testbe teljesen bemélyedt bármilyenű szálka, vagy fa-rács és mérfulálakja csupán ezen tapasznak rövid ideig használata folytán annyira előtünik, hogy azután a testből közönségesen szabad kezzel, sebészi műtet és fájdalom nélkül könnyen kihuzható, mire a seb gyógyulása nem sokára bekövetkezik.

Ezen megbecsülhetlen gyógyszer, melynek jelessége legkitelesebb egyének számos s különös kivánatra bármikor felmutatható bizonyitványai által már régen a legenyesebben elismertetett, — rendkivüli és legkülönnemübb esetekben megpróbált hatásánál és feltünő sikerdús eredményeinél fogva, melyek használata által még elavult bajokban is elértetnek, jól megalapitott és elterjedt hirét kétségberonhatlanul igazolja.

Egy csomag ára 50 kr., nagyobb csomag 1 frt. használati utasitással együtt postán küldve 10 krral több. — Egy fitnyi csomagnál kisebb szállitmány nem teljesittetik.

Központi küldeményező raktár: Pesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál király-utcza 7-ik szám alatt.

Kapható: N.-Kanizsán: PRAGER B. gyógysz. Sümegen, STÁMBORSZKY L. gyógy. SZ.-FEHÉRVÁR: BRAUN I. és DIEBALLA GY. gyógyszerész. Kaposváron: KAPOSVÁRI gyógysz. Veszprémben. FERENCZ K. Zágrábban. HEGEDÜS GY. gyógysz. Győrött LEHNER F. Zirczen: TEJFEL J. —

A t. cz. gyógyszerész és kereskedő urak, kik raktárt elvállalni hajlandók lennének, felszólittatnak, miszerint e részben ajánlatokat ezen gyógyszer készitőjéhez FORTY LÁSZLÓHOZ czimezve: Budára (Rácváros Ferencztér 719 sz.) beküldeni sziveskedjenek, ki megrendeléseket is pontosan teljesit.

Vidéki bérmentes levelek általi megrendelések az árnak készpénzben beküldése, vagy postai utalvány vagy utánvét mellett tisztántés legpontosabban teljesitetnek. 343 2—10

EPILEPSIE

levélileg gyógyit **Dr. Killisch** Drezdában, Wilhelmsplatz 4 (előbb Berlin. Majdnem 800 sikerrel gyógyitva. 249 39—52

MOLL Seidlitz-pora.

Csak akkor valódi. ha minden doboz ezim alján a sas és az én sokszorositott czégem van lenyomva.

Büntető biróságí itéletek ismételten constatálták czégem és védjegyem meghamisittatását; azért óva intem a közönséget az ilyen hamisitványok vásárlása ellen, minthogy szok csak ámitásra vannak számitva. —

Egy lepecsételt eredeti doboz ára 1 frt. o. é.

Valódi minőségben a x-szel jelölt czégeknél.

Francia borszesz sóval.

A legmegbizhatobb önsegélyző szere a szenvedő emberiségnek minden belső és külső gyuladásnál, a legtöbb betegség ellen, mindennemű sebesülések, fej-, fül- és fogfájás, régi sérvek és nyilt sebek, rákfekélyek, üszök, szemgyuladás, mindennemű bénulás és sérv és stb. stb. ellen.

Üvegekben használati utasitással együtt 80 kr. o. é.

Valódi minőségben a †-tel jelölt czégeknél.

Dorsch-halmáj-zsirolaj.

Krohn M. és társa-tól Bergenben (Norvégiában.)

Ezen halmáj-zsirolaj valamennyi, a kereskedelemben előforduló, faj között az egyedüli, mely orvosi czélokra használható. Ara egy üvegnek használati utasitással együtt 1 frt. o. é.

Valódi minőségben a *-gal jelölt czégeknél.

MOLL A., Tuchlauben, nächst dem Bazar, Wien.

Raktárak: N.-Kanizsa (x) Prager Béla gyógy. (x†) Rosenberg Jos. (x) Fesselhofer Jos. (x) Rosenfeld Hares (x) Dorner S. Csáktornya (x) Göncz L. v. gyógy. Karád Bernatzky A. gyógy. Kaposvár (x†*) Kohn J. Kaposvár (x) Schröder Sándor gyógy. Kapronczа (x†*) Werli M. gyógy. Kőszeg (x*) Csucsinovits Ist. gyógy. (x*) Küttel István gyógy. Keszthely (x) Schleifer A. (x) Wünsch F. Körmend (x†) Rátz Ján. Szombathely (x) Pillich Ferencz gyógy. Sopron (x) Mezey And. gyógy (x) Molnár L. gyógy. Verőcze (x*). Bécs J. K. gyógy. Bánok-Sz.-György (x) Fibic gyógy. Zágráb (x) Mitlbach S. gyógy. (x) Irgalmasokhoz gyógy. (x) Hegedüs Gy. gyógy. (x) Perklet Ján. gyógyszalonak (x) Schwarz Gusztáv gyógy.

273 34—58

Borkereskedők és termelők figyelmébe.

Serfőzdéknek.

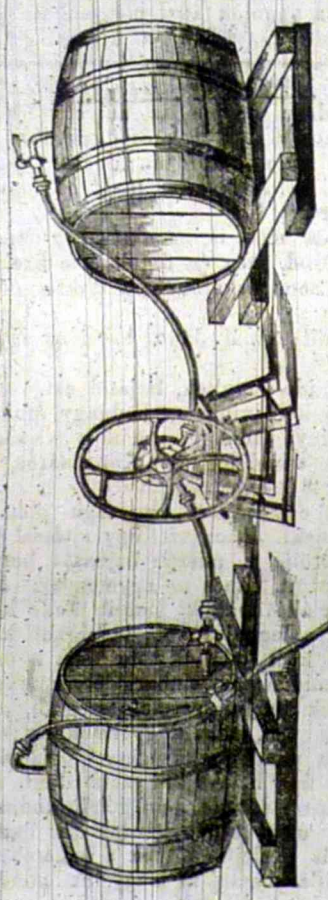

Ezczégy árainak,

Forgó borszivattyúk, valamint emeltyű szivattyúk és fölszerelményeik, ugymint amerikai nyomó és szivó rugyanta csövek, hordócsapok, folyócsapok, boremérők szivócsővel, összekötők, szűlőmalmok és borsajtók legolcsóbban és pontosan kiszolgáltatnak.

SCHOTTOLA TESTVÉREK
üzletében Budapesten Wurmutcza.

340 5—6

Altesti-sérvben szenvedők

meglepő gyógyszert találnak a Sturzenegger Gottlieb, Herisauban (Schwaizban) által készitett minden tekintetben ártalmatlan sérvkenőcsében, altesti sérvek és anyai bajok ellen. Bizonyitványok és köszönő iratok a használati utasitáshoz vannak mellékelve. Megrendelhetők fazekokban 3 frt 20 krjával, úgy magánal Sturzenegger G.-nél mint a következő raktárakban: Budapesten Tormágyi F. gyógyszertár sz. Máriához Temesvár. — Pecher J. gyógyszertár Mariahilf. 345 1—2

Die Welt in Waffen.
Die Welt in Waffen.
Die Welt in Waffen.
Die Welt in Waffen.
Die Welt in Waffen.
Die Welt in Waffen.

Zeitgeschichtlicher Roman von **Arthur Storch**, erscheint soeben in 16 bis 24 illustrirten Lieferungen à 25 kr. ö. W. (mit schönen, geschmackvollen Prämien) von denen bereits zwei vorliegen.

Pränumerationen werden in jeder Buchhandlung angenommen

Vorräthig bei **Ph. Fischel, Buchhandlung**, Gr.-Kanizsa.
347 1—1

A. Hartleben's Verlag in Wien.

Schember C. és fiai
cs. kir. szab.
híd-mérték-gyárosok
Budapesten, ország-ut, Károly-kaszárnya

ajánlják ezennel saját készitményü minden faju inga-, ser-, egyő-tized-, száznd hidjait, marha- és gabona mértékeit, vas- és sárgaréz-súlyait, fa-, bádog-, zinn- és sárgaréz-ürmértékeit, fa mértékeket eczetnek, cs. kir. szabadalmazott petroleummérő eszközöket, vas drót szegeket.

Árak legolcsóbbak.

Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve.

Szállitói majdnem az összes magyar királyi hivatalok-, vasutak-, gőzmalmok-, czukorgyáraknak.

346 1—3

Nyomatott Fischel Fülöp gyorssajtóján Nagy-Kanizsán 1876.